

Treball de Fi de Grau

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

**Anàlisi territorial i temporal de l'arribada
de refugiats ucraïnesos a Catalunya entre
març i desembre de 2022**

Cristina Ramírez Puente

Dirigit per

Dr. Joan Alberich González

Juny 2023

Grau en Geografia, Anàlisi Territorial i Sostenibilitat

Facultat de Turisme i Geografia

Agraïments

En primer lloc, m'agradaria agrair al meu tutor, Joan Alberich, per guiar-me des del primer moment fins l'últim amb tot el que comporta un Treball de fi de grau i tots els passos que he fet. Ha estat present en tots els meus dubtes i sempre disposat a fer totes les tutories i revisions necessàries. Sense la seva figura mai hagués estat possible aquest treball.

En segon lloc, agreixo a les persones entrevistades, ja que han dedicat una part del seu temps en oferir-me ajuda i contestar totes les preguntes que tenia. Han estat una peça clau.

En tercer lloc, vull donar les gràcies al personal d'IDESCAT per l'aportació de les dades requerides. Gràcies a ells s'ha pogut realitzar l'anàlisi del qual es partia la idea principal.

I, finalment, vull agrair a la meva família i als meus amics per tot el suport rebut, ja que han aconseguit que aquest camí em sigui el més fàcil i senzill possible.

Resum

Aquest treball analitza el perfil demogràfic, les ubicacions i la temporalitat de l'arribada dels refugiats ucraïnesos a Catalunya entre març i desembre de 2022. L'estudi s'emmarca en el context de la guerra de Rússia i Ucraïna, que es va iniciar el 24 de febrer de 2022. A causa d'aquest conflicte bèl·lic milions de persones ucraïneses van creuar les fronteres del seu país en cerca de protecció i seguretat en diferents països europeus, entre els quals es troba Espanya. La voluntat d'aquesta anàlisi és quantificar i temporalitzar la seva arribada a Catalunya, identificar els municipis catalans amb més arribades de refugiats i, finalment, caracteritzar el seu perfil demogràfic. L'anàlisi quantitativa es complementa amb entrevistes a famílies exiliades, famílies acollidores i membres d'organitzacions no governamentals de suport.

Resumen

Este trabajo analiza el perfil demográfico, las ubicaciones y temporalidad de la llegada de los refugiados ucranianos a Cataluña entre marzo y diciembre de 2022. El estudio se enmarca en el contexto de la guerra de Rusia y Ucrania, que se inició el 24 de febrero de 2022. Debido a este conflicto bélico millones de personas ucranianas cruzaron la frontera en busca de protección y seguridad en distintos países europeos, entre los que se encuentra España. La voluntad de este análisis es cuantificar y temporalizar su llegada a Cataluña, identificar los municipios catalanes con mayor llegada de refugiados y, finalmente, caracterizar su perfil demográfico. El análisis cuantitativo se complementa con entrevistas a familias exiliadas, familias acogedoras y miembros de organizaciones no gubernamentales de apoyo.

Summary

This work analyzes the demographic profile, locations and timing of the arrival of Ukrainian refugees in Catalonia between March and December 2022. The study is framed in the context of the war between Russia and Ukraine, which began on February 24, 2022. Due to this war, millions of Ukrainian people crossed the border in search of protection and safety in different European countries, including Spain. The aim of this analysis is to quantify and time their arrival in Catalonia, to identify the Catalan municipalities with the

highest arrival of refugees and, finally, to characterize their demographic profile. This quantitative analysis is complemented by interviews with exiled families, foster families, and members of non-governmental support organizations.

Índex general

1.	Introducció.....	8
2.	Marc conjuntural i legal.....	10
2.1.	El conflicte entre Ucraïna i Rússia	10
2.1.1.	Antecedents	10
2.1.2.	Invasió actual de Rússia a Ucraïna	12
2.2.	Marc legal dels refugiats ucraïnesos.....	18
3.	Metodologia.....	22
4.	Resultats.....	26
4.1.	Anàlisi de Targetes Sanitàries Individuals (TSI).....	26
4.1.1.	Catalunya	26
4.1.2.	Províncies	36
4.1.3.	Municipis	41
4.2.	Anàlisi del padró.....	46
4.2.1.	Províncies de Catalunya	46
4.2.2.	Províncies d'Espanya	48
4.2.3.	Comunitats Autònomes	55
4.3.	Entrevistes	60
4.3.1.	Família d'acollida	60
4.3.2.	Refugiada ucraïnesa.....	65
4.3.3.	Voluntari	65
5.	Conclusions	69
6.	Bibliografia.....	71
7.	Annex.....	73

Índex de figures

Figura 1. Regions d'Ucraïna sota control rus (24 de febrer de 2022)	12
Figura 2. Regions d'Ucraïna sota control rus (17 de març de 2022).....	13
Figura 3. Regions d'Ucraïna sota control rus (5 d'abril de 2022).....	14
Figura 4. Regions d'Ucraïna sota control rus (9 de maig i 16 d'agost de 2022).....	15
Figura 5. Regions d'Ucraïna sota control rus (14 de setembre de 2022)	16
Figura 6. Regions d'Ucraïna sota control rus (11 de novembre de 2022).....	17
Figura 7. Percentatge de refugiats ucraïnesos acumulats a Catalunya per sexe	26
Figura 8. Arribades mensuals de refugiats ucraïnesos al 2022.....	27
Figura 9. Piràmides poblacionals (març, juny, setembre i desembre 2022).....	28
Figura 10. Població ucraïnesa acumulada per edat i sexe acumulada a Catalunya	33
Figura 11. Percentatge d'homes per edat.....	31
Figura 12. Percentatge de dones per edat	34
Figura 13. Índex de masculinitat en les arribades mensuals de població ucraïnesa	34
Figura 14. Índex d'envelliment.....	32
Figura 15. Percentatge d'ancians	35
Figura 16. Arribades mensuals de la població ucraïnesa a la província de Barcelona...	36
Figura 17. Arribades mensuals de la població ucraïnesa a la província de Girona (2022).	37
Figura 18. Arribades mensuals de la població ucraïnesa a la província de Lleida (2022).....	39
Figura 19. Arribades mensuals de la població ucraïnesa a la província de Tarragona (2022).....	40
Figura 20. Nombre de persones ucraïneses arribades als municipis catalans (març 2022)	41
Figura 21. Nombre de persones ucraïneses arribades als municipis catalans (juny 2022)	42
Figura 22. Nombre de persones ucraïneses arribades als municipis catalans (setembre 2022).....	43
Figura 23. Nombre de persones ucraïneses arribades als municipis catalans (desembre 2022).....	44
Figura 24. Nombre de persones ucraïneses arribades als municipis catalans entre març i desembre de 2022 (acumulat).....	45
Figura 25. Altes padronals de la població ucraïnesa a la província de Barcelona.....	47

Figura 26. Altes padronals de la població ucraïnesa a la província de Girona.....	47
Figura 27. Altes padronals de la població ucraïnesa a la província de Barcelona.....	47
Figura 28. Altes padronals de la població ucraïnesa a la província de Barcelona.....	47
Figura 29. Percentatge d'altres padronals de persones ucraïneses a les províncies espanyoles entre març i desembre de 2022 (acumulat)	49
Figura 30. Nombre de persones ucraïneses arribades a les províncies espanyoles (març 2022).....	50
Figura 31. Nombre de persones ucraïneses arribades a les províncies espanyoles (juny 2022).....	51
Figura 32. Nombre de persones ucraïneses arribades a les províncies espanyoles (setembre 2022)	52
Figura 33. Nombre de persones ucraïneses arribades a les províncies espanyoles (desembre 2022)	53
Figura 34. Nombre de persones ucraïneses arribades a les províncies espanyoles entre març i desembre de 2022 (acumulat).....	54
Figura 35. Nombre de persones ucraïneses arribades a les comunitats autònomes (març 2022).....	55
Figura 36. Nombre de persones ucraïneses arribades a les comunitats autònomes (juny 2022).....	56
Figura 37. Nombre de persones ucraïneses arribades a les comunitats autònomes (setembre 2022)	57
Figura 38. Nombre de persones ucraïneses arribades a les comunitats autònomes (desembre 2022)	58
Figura 39. Nombre de persones ucraïneses arribades a les comunitats autònomes entre març i desembre de 2022 (acumulat).....	59
Figura 40. Població ucraïnesa per edat i sexe a Catalunya (abril 2022).....	73
Figura 41. Població ucraïnesa per edat i sexe a Catalunya (maig 2022)	73
Figura 42. Població ucraïnesa per edat i sexe a Catalunya (juliol 2022).....	73
Figura 43. Població ucraïnesa per edat i sexe a Catalunya (agost 2022).....	73
Figura 44. Població ucraïnesa per edat i sexe a Catalunya (octubre 2022)	73
Figura 45. Població ucraïnesa per edat i sexe a Catalunya (novembre 2022)	73
Figura 46. Índex de feminitat (2022).....	74
Figura 47. Nombre de persones refugiades en les comunitats autònomes espanyoles (acumulat entre gener i desembre de 2022).....	75

Índex de taules

Taula 1. Arribades mensuals de refugiats ucraïnesos	27
Taula 2. Nombre i percentatge d'homes i dones per edat arribats al març del 2022	29
Taula 3. Nombre i percentatge d'homes i dones per edat arribats al juny del 2022	30
Taula 4. Nombre i percentatge d'homes i dones per edat arribats al setembre del 2022	31
Taula 5. Nombre i percentatge d'homes i dones per edat arribats al desembre del 2022	32
Taula 6. Arribades de la població ucraïnesa a la província de Barcelona (2022)	36
Taula 7. Arribades mensuals de la població ucraïnesa a la província de Girona (2022)	38
Taula 8. Arribades mensuals de la població ucraïnesa a la província de Lleida (2022).	39
Taula 9. Arribades mensuals de la població ucraïnesa a la província de Tarragona (2022)	40
Taula 10. Arribades mensuals de persones ucraïneses a les províncies espanyoles	48
Taula 11. Índex de masculinitat	74
Taula 12. índex de feminitat	74
Taula 13. Índex d'envelliment	74
Taula 14. Percentatge d'ancians	75
Taula 15. Arribades mensuals a les comunitats autònomes d'Espanya	76
Taula 16. Percentatge d'arribades mensuals a les províncies espanyoles	76

1. Introducció

El fenomen dels desplaçaments forçats i els fluxos migratoris han adquirit una rellevància significativa en les darreres dècades. En aquest context, la guerra entre Rússia i Ucraïna, que va començar el 24 de febrer del 2022, ha generat una important migració de refugiats que cerquen protecció i seguretat en diferents països europeus davant la invasió russa, entre els quals es troba Espanya. Catalunya, com a una de les regions més poblades i dinàmiques d'Espanya, s'ha convertit en la destinació principal per a molts refugiats ucraïnesos.

L'arribada massiva de refugiats comporta conseqüències també per al territori receptor, ja que, tot i que sigui de manera poc notòria, constitueix un repte a l'hora de planificar les polítiques i lleis reguladores de l'estatut dels refugiats, a més de l'assistència humanitària i el recolzament social. Els desplaçats necessiten ajudes econòmiques i socials per a establir-se en un nou territori; per aquest motiu és important també la cooperació internacional i la sensibilització política. Així mateix, l'arribada d'aquestes persones influeix en la configuració del país i és important conèixer-ne el perfil demogràfic, així com la seva distribució geogràfica.

Davant la manca de literatura sobre els refugiats ucraïnesos arribats a Catalunya a conseqüència del darrer conflicte, aquest treball té la voluntat d'omplir aquest buit exponent les ubicacions predominants d'aquests, el seu perfil demogràfic i els moments clau d'arribada. S'ha escrit sobre la guerra de Rússia i Ucraïna i els refugiats que se'n deriven d'aquesta, sobretot a nivell europeu, però no s'ha trobat cap article o notícia on s'exposi els assentaments de manera detallada a nivell català.

A través de l'obtenció de dades obtingudes a partir de les Targetes Sanitàries Individuals de Catalunya i del padró continu es portarà a terme una anàlisi detallada de variables demogràfiques com l'edat, el sexe i el lloc de residència a Catalunya. A més d'això, també s'estudiarà l'evolució de l'arribada d'aquests refugiats i la tendència d'ubicació.

Per poder contextualitzar la magnitud dels fluxos amb destinació a Catalunya, s'ha comparat amb l'arribada a la resta d'Espanya a partir de dades del padró continu de l'INE. D'aquesta manera, es podrà dur a terme una comparativa entre les províncies i, consegüentment, les comunitats autònomes espanyoles. Per aquest motiu, es disposarà d'una anàlisi elaborada a aquestes escales complementàries a la municipal.

Així, concretament, l'objectiu general d'aquest estudi és analitzar la distribució geogràfica i la temporalitat dels refugiats ucraïnesos arribats a Catalunya entre els mesos de març i desembre de 2022. D'aquest objectiu general se'n deriven diversos d'específics, els quals són:

- Determinar les tendències d'assentaments dels refugiats ucraïnesos a Catalunya
- Conèixer les preferències dels refugiats a l'hora d'establir-se a Catalunya
- Determinar el grau d'ocupació de refugiats en els municipis catalans amb més recepció
- Comparar la distribució de refugiats a Catalunya amb la resta de l'Estat espanyol

L'anàlisi exposada en els següents apartats del present treball donaran resposta a aquests objectius mitjançant la construcció de taules i figures (mapes i gràfics) amb dades rellevants per a la formulació de les respectives conclusions.

Aquests resultats donaran a conèixer els municipis catalans, províncies espanyoles i comunitats autònomes que han rebut més refugiats, al mateix temps que els mesos més destacables amb les arribades més nombroses. Es podrà determinar també l'estructura per sexe i edat de les persones refugiades arribades per a els mesos estudiats de manera global.

2. Marc conjuntural i legal

En aquest apartat s'explicarà el conflicte entre Rússia i Ucraïna que ha tingut com a resultat el flux de refugiats arribats a Catalunya així com els antecedents a aquest. Es tractarà també el marc legal a què es regeixen aquestes persones a escala europea i espanyola.

2.1. El conflicte entre Ucraïna i Rússia

En primer lloc, s'exposaran els antecedents al conflicte que ha provocat l'arribada i mobilització de refugiats ucraïnesos que s'estudia en el present treball i, consegüentment, el conflicte actual.

2.1.1. Antecedents

El conflicte entre Rússia i Ucraïna va començar fa dècades, concretament quan la URSS es va dissoldre i diversos territoris es van convertir en nacions independents, entre ells, Ucraïna, que tenia un contacte directe amb l'OTAN. Això va provocar que Rússia perdés influència sobre aquest país. Tret que Ucraïna no formi part de l'OTAN, el govern rus va considerar aquest intent d'aliança com a una amenaça.

Des de la seva independència, Ucraïna ha estat dividit lingüísticament, una part del país té l'ucraïnès com a llengua oficial, mentre que l'altra té el rus. En aquest context, el 2010 Víktor Yanukóvich, del partit prorús, va guanyar les eleccions i es va convertir en president d'Ucraïna, començant una nova etapa en la que la democràcia ucraïnesa es va anar deteriorant. No obstant, l'economia del país prosperava positivament, doncs el PIB del país creixia contínuament, fins al punt que el mateix any va sortir la oportunitat d'unir-se a la Unió Europea i es va signar el tractat d'adhesió.

No obstant això, el 21 de novembre de 2013 el govern ucraïnès va informar de que el procés d'associació amb la Unió Europea quedava suspès, cosa que va decebre molta població ucraïnesa. Aquesta suspensió es va deure a que Rússia no volia que Ucraïna estigués sota la influència de la Unió Europea i va pressionar el govern de Yanukóvich mitjançant una ajuda econòmica perquè no s'hi unís.

El conflicte continu per aconseguir el territori ucraïnès es deu a una disputa geoestratègica entre la Unió Europea i Rússia, doncs per Ucraïna travessen importants gasoductes que nodreixen Europa tant de gas rus com de gas dels països de l'Orient Mitjà.

Les protestes a Ucraïna en contra del govern del moment van créixer, fins que es van aixecar barricades i va sorgir un moviment de protesta ucraïnès conegut com l'"Euromaidan", que exigia la fi del govern de Yanukóvich. Finalment, aquest va fugir del país i l'oposició va prendre el control de les institucions ucraïneses. Es van celebrar eleccions per a la presidència que van ser reconegudes per Rússia.

Al 2014 a la península de Crimea es va organitzar un referèndum d'autodeterminació en què gairebé el 96% dels vots van ser a favor d'annexar-se a Rússia. Tanmateix, aquest referèndum no complia totes les garanties democràtiques, i molts països occidentals no reconeixien aquest. Cal mencionar que Crimea és un territori estratègic que comprèn la sortida de Rússia al mar Negre, sent un territori que va pertànyer a Rússia (abans de formar part d'Ucraïna) després de la Segona Guerra Mundial.

Les protestes prorusses contra el govern europeista de Kiev es van estendre per tota la regió industrial del Donbas. Igual que a Crimea, van aparèixer grups armats a les ciutats de Lugansk i Donetsk. Es van proclamar les repúbliques populars de Donetsk, Lugansk i de Jartóv. La ciutat d'Odessa també va rebre especial importància degut a la massacre produïda per un incendi a un edifici que va acabar amb la vida de 46 persones.

Malgrat les converses internacionals entre les potències implicades en busca de reduir les tensions, els enfrontaments van continuar augmentant. Els grups prorusses van continuar prenent possessió de diverses localitats i edificis estratègics, fins i tot els prorusses van aconseguir tenir el control de tot l'est ucraïnès.

Des de llavors i a partir d'aquesta primera invasió de Crimea, els conflictes entre Rússia i Ucraïna han seguit latents, generant sancions econòmiques a Rússia per part de la Unió Europea, a més de la petició de dissoldre el territori. No obstant, Putin, el president de Rússia, assegura que mai tornarà el territori. A l'actualitat, els territoris del Donbas, són els nous punts de recuperació del govern rus, al declarar-se Lugansk i Donetsk com a repúbliques independents, fet que ha intensificat les raons de la nova invasió a Ucraïna.

2.1.2. Invasió actual de Rússia a Ucraïna

Amb l'objectiu de trobar una relació entre el conflicte i l'arribada de refugiats ucraïnesos a Catalunya, és important tenir present les dates claus d'aquesta guerra.

El 2019 Volodymir Zelensky es va proclamar president d'Ucraïna, i es van donar una nova onada de tensions entre ambdós països. A finals de 2021 Rússia va començar a desplegar tropes de soldats, vehicles i avions a la frontera amb Rússia abans de la invasió.

El 21 de febrer, el president de Rússia (Vladimir Putin) va firmar decrets que reconeixien la República Popular de Donetsk i la República Popular de Luhansk (a la regió del Donbàs). En aquest acte, Putin acusava els Estats Units i l'OTAN d'intentar convertir Ucraïna en una posició militar per amenaçar Rússia.

Figura 1. Regions d'Ucraïna sota control rus (24 de febrer de 2022)

Font: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA)

Tal com es pot observar a la Figura 1, La invasió russa va començar les primeres hores del 24 de febrer de 2022, quan Putin va anunciar l'inici d'una operació miliar especial a Ucraïna, concretament al Donbas. Poc després, tropes russes van creuar la frontera i van envair Ucraïna, prop de la ciutat de Kiiv, Harkov, Maryupol i Odessa. A partir d'aquell moment, es van registrar explosions a l'est d'Ucraïna i a la capital. Al mateix temps, el

Kremlin va censurar els mitjans de comunicació i va dispersar tots aquells manifestants que es van oposar a la invasió.

Les tropes russes van seguir avançant des del nord, est i sud sobre les principals ciutats ucraïneses i la resistència local es va enfortir. La Unió Europea i els Estats Units van anunciar sancions contra Rússia, dirigides especialment als sectors energètics, financers, de transport i a la política de vises. L'interès d'Ucraïna per ingressar a l'OTAN era un detonant per a seguir aquesta invasió, intentant impeding aquest moviment.

Figura 2. Regions d'Ucraïna sota control rus (17 de març de 2022)

Font: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA)

A mitjans de març, Ucraïna vivia el moment de màxima ocupació territorial per les tropes russes, doncs quasi tota la frontera amb Rússia ja estava en mans de Moscou. El conflicte s'havia intensificat, i en aquells moments, més d'1,2 milions de refugiats ja havien abandonat Ucraïna des del 24 de febrer, segons informació de l'ONU.

Malgrat això, a finals d'aquest mes es van començar a evidenciar les carències de les Forces Armades russes, fet que va provocar que amb la retirada de les forces russes de localitats com Bucha (a la regió de Kiiv) es descobrissin desenes de cadàvers civils i llocs de tortura. Després d'això, la Fiscalia del Tribunal Penal Internacional (TPI) va obrir una investigació per crims de guerra.

Figura 3. Regions d'Ucraïna sota control rus (5 d'abril de 2022)

Font: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA)

A l'abril, Kiiv ja estava desocupat, doncs la incapacitat russa per avançar sobre la capital va portar a Rússia a centrar-se en zones de l'est. Igualment, seguien cometent-se morts de civils, doncs el 8 d'abril un míssil va impactar en una estació de tren de Kramatorsk i va matar unes cinquanta persones que intentaven fugir.

A partir de llavors, Rússia es va centrar en el sud-est ucraïnès i en el sud, tot buscant un corredor per unir els territoris controlats pels aliats prorussos amb la península de Crimea, annexionada al 2014. En aquell moment, es va llançar la ofensiva final per prendre Maryupol, on van morir milers de civils.

Durant l'abril, Zelenski va entregar també la primera part del qüestionari per incorporar-se a la Unió Europea.

Figura 4. Regions d'Ucraïna sota control rus (9 de maig i 16 d'agost de 2022)

Font: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA)

A partir de maig i durant l'estiu de 2022, la zona nord ja no estava controlada per les forces russes, però la situació al sud i al sud-est continuava igual.

Durant el mes de maig, finalment Ucraïna va entregar Maryupol després d'estar setmanes patint bombardejos per part de Rússia i, al mes següent, l'illa de les Serps, situada davant del litoral d'Odessa va esdevenir un nou escenari de tensió entre ambdues parts, doncs Rússia pretenia consolidar-se al mar Negre. En aquest marc, Ucraïna va rebre en un temps rècord l'estatut de país candidat de la UE.

Rússia va aconseguir avenços militars a l'est d'Ucraïna durant el juliol, i va completar el domini de la regió de Lugansk amb l'objectiu de continuar guanyant terreny de Donetsk. Mentrestant, Ucraïna començava a recuperar petits territoris del nord, tot i perdre Lugansk.

Figura 5. Regions d'Ucraïna sota control rus (14 de setembre de 2022)

Font: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA)

Ja al setembre, Rússia anava perdent ocupació al nord del Donbas, doncs en aquest mes va arribar la segona gran ofensiva ucraïnesa, que va aconseguir recuperar bona part de la província de Khàrkiv, prenent localitats com Liman, al Donetsk. Zelenski va alçar també la bandera de manera simbòlica a la ciutat de Iziium, que va ser ocupada durant sis mesos.

Mentre que Ucraïna recuperava territoris ocupats per les forces russes, Putin cridava a la mobilització parcial per a reforçar el seu exèrcit amb aproximadament 300.000 efectius nous, cosa que va provocar que milers de persones fugissin d'Ucraïna.

Figura 6. Regions d'Ucraïna sota control rus (11 de novembre de 2022)

Font: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA)

L'11 de novembre de 2022, Ucraïna aconseguí recuperar la ciutat de Jerson després de que Rússia organitzés una evacuació massiva.

A finals d'any les tropes russes seguien ocupant bona part de l'est d'Ucraïna però, amb comparació amb l'inici del conflicte, Ucraïna havia recuperat bona part dels seus territoris, sobre tot del nord i, poc a poc, de l'est. En aquests moments, el front del combat s'havia estancat sense grans avenços ni retrocessos per part de cap dels dos països.

Com ja s'ha avançat, el conflicte va provocar la fugida de milions de persones ucraïneses a països europeus i, també, entre localitats del mateix país. A finals de 2022, s'havien registrat 8.075.440 refugiats a diferents països d'Europa, on la majoria fugien a països veïns com Polònia. Tanmateix, el major receptor de refugiats ucraïnesos va ser Rússia, doncs se'n van registrar quasi 3 milions de persones ucraïneses. Polònia va rebre 1,5 milions i, Alemanya, que va ser el tercer país més receptor, va comptar amb 1 milió de refugiats ucraïnesos a finals de 2022.

2.2. Marc legal dels refugiats ucraïnesos

Les persones ucraïneses des de 2014 no precisen de visat per poder entrar a l'estat espanyol i poden quedar-se tres mesos amb la condició de turista als països pertinents a l'espai Schengen. Amb el seu passaport ucraïnès n'hi ha prou.

La Convenció sobre l'Estatut dels Refugiats de 1951 i el seu Protocol de 1967 configuren els principals instruments internacionals per als refugiats. Aquestes eines exposen que el refugiats, per la seva raó de ser, necessiten protecció internacional degut a les amenaces greus contra les quals les autoritats del seu país d'origen no poden o no volen protegir-los. La protecció que la comunitat internacional proporciona a les persones que es veuen obligades a fugir del seu país té per objectiu restaurar el vincle entre la persona i l'Estat, oferint així al refugiat un Estat que li proporcioni de manera subrogada d'empara que el seu Estat d'origen li nega o no li pot oferir.

En el cas de la crisi de refugiats arran la invasió russa d'Ucraïna, la majoria de països no van establir un límit temporal sobre el període que podrien romandre els refugiats en els centres de recepció, tot i tenir la possibilitat de fixar-lo, oferint-los així un temps il·limitat d'acollida.

Degut a l'afluència massiva de persones desplaçades en aquest conflicte, el 3 de març de 2022 la Comissió Europea va aprovar en el Consell Extraordinari la Directiva de Protecció Temporal, que facilita la lliure mobilitat de les persones ucraïneses pels estats membres de la Unió Europea. Aquesta s'aplica per un període d'un any, i es pot prorrogar dos més. Els països s'han d'assegurar que les persones vulguin retornar al seu país abans de concedir-los un permís de residència, i se'ls permet la mobilitat per tota la Unió Europea, sent aplicable als 27 estats membres. Automàticament se'ls atorga residència legal com a refugiat durant un any. Aquests terminis es poden ampliar fins a tres anys, temps en el qual els refugiats podran demanar l'estatut d'asilat o resident permanent (a gestionar cada Estat membre segons les normes internes nacionals).

Aquest instrument està dissenyat perquè les persones que arribin obtinguin automàticament l'estatut de refugiat i no es quedin fora de cap camp legal mentre es tramita la seva sol·licitud. Tenint en compte la magnitud en la mobilitat d'aquestes persones, molts es quedarien sense papers i, per tant, sense accés als serveis bàsics com l'educació, la possibilitat de treballar legalment o la sanitat.

Aquesta Directiva ja havia estat aprovada al 2001 amb el final de les guerres de Iugoslàvia, i és una eina per a atorgar protecció temporal en cas d'afluència massiva de persones desplaçades especialment per motius de guerra, violència o violacions dels drets humans. Rep el nom de Directiva 2001/55/CE del Consell, i va ser aprovada després del conflicte dels Balcans perquè va ser un moment on va haver un flux important de persones que fugien de Bòsnia i Hercegovina i que van arribar a països de la Unió Europea. Aquest és el primer cop que s'activa en 21 anys d'existència, i va ser a petició de França, que en el moment ostentava la presidència rotatòria de l'UE. Per posar-la en marxa es requereix de l'aprovació per majoria relativa (15 països membres que representen el 65% de la població de l'UE). Un cop aprovada, és d'obligat compliment per tots els estats membres, per tant, implica que tots aquests han d'atorgar protecció internacional temporal i immediata per a un grup determinat, en aquest cas, desplaçats ucraïnesos que pateixen els atacs russos.

Alguns ministres van expressar reserves sobre aquesta mesura, com és el cas per exemple d'Hongria o Polònia, que van argumentar que era innecessària l'aplicació de la Directiva perquè ja s'estaven adaptant i enfrontant a la situació del moment.

L'activació d'aquesta directiva es fa a partir d'una proposta de la Comissió, posteriorment el Parlament Europeu és informat i es pot votar una resolució al respecte, obtenint un resultat no vinculant.

Sense aquesta directiva, totes les persones desplaçades haurien de demanar l'asil i, mitjançant aquesta directiva de protecció temporal, s'evita el col·lapse del sistema d'asil, ja que directament es concedeix l'estatus de protecció internacional. Per tant, permet obviar el procediment administratiu on s'analitza si veritablement la persona desplaçada es tracta d'una persona refugiada. La protecció temporal garanteix els drets de permís de residència i de treball per compte pròpia i aliena d'un any de duració, prorrogable a dos, així com l'accés a l'educació i a la formació professional. També ofereix ajuda social, allotjament adequat i atenció mèdica.

Aquesta directiva permet l'acollida d'ucraïnesos o residents d'Ucraïna que estiguin o arribin a Espanya i no puguin tornar al seu país per motiu de la invasió, així com les seves famílies (cònjuge, parelles de fet reconegudes, fills menors i altres familiars dependents). A més, els menors d'edat tenen les mateixes condicions per accedir a l'educació que els nacionals del país de la UE d'acollida.

Reconeix l'estatut de persona refugiada, que ve donat per la protecció internacional quan un estat signant de la Convenció de Ginebra de 1951 concedeix la condició de persona refugiada. L'estatut garanteix el principi de no devolució de la persona reconeguda com a refugiada i el reconeixement dels drets establerts en aquesta Convenció.

Al setembre de 2020 la Comissió Europea va presentar el nou Pacte de Migració i Asil, el qual incideix en la necessitat de que la UE i els seus estats membres construeixin un sistema que gestioni i normalitzi les migracions a llarg termini i es basi en els valors europeus i el dret internacional. El nou Pacte estableix un sistema d'evaluació previ d'entrada aplicable a totes les persones de tercers països que acedeixen irregularment a territori europeu. Es pretén determinar quines persones poden ser subjectes de processos de protecció i quines no. Per a les que sí ho son, se segueixen les pautes establertes per a les sol·licituds d'asil, i per a les que no, s'obre un procés fronterer de torn immediat. Aquest pacte se centra bàsicament en la protecció de les fronteres i en la lluita contra la immigració irregular. Aquesta proposta també elabora un Pla de preparació per a les crisis migratòries, que ha de servir per a millorar la capacitat d'anticipació i resposta davant les situacions excepcionals.

En una primera instància la proposta de la Comissió Europea defensava que també s'apliqués aquest règim als migrants de tercers països de llarga duració, però finalment els governs europeus van decidir restringir la cobertura fent que cada estat decideixi si l'aplica automàticament o concedeix un estatus apropiat o equiparable al de la pròpia legislació del país d'acollida. Els migrants que en el moment de la invasió portaven menys de cinc anys a Ucraïna poden també entrar a Europa, però l'estat membre receptor podrà deportar-lo al seu país d'origen sempre i quan la deportació sigui segura i duradora, i si no pogués ser d'aquesta manera se'l concebria un altre status perquè pogués romandre a la UE, ja sigui amb el dret d'asil o amb protecció internacional. Això succeeix, per exemple, amb les persones d'origen africà que estudien a les universitats ucraïneses.

Amb aquesta proposta activada s'utilitza el mecanisme de "doble voluntarisme", on els estats membres han d'indicar quants refugiats estan disposats a acollir. Els refugiats ucraïnesos, llavors, han de donar el seu consentiment de manera individual per a ser enviats a un altre país europeu. Aquest sistema serveix principalment per ajudar als sistemes d'asil en un moment on la pressió és complicada de gestionar degut a la gran afluència de persones.

S'ofereix també el mecanisme de la protecció internacional, que inclou un procés més llarg que el de la protecció temporal. Aquesta protecció facilita un document de sol·licitant d'aquesta que s'ha de renovar, permet la permanència a Espanya durant la durada del procediment i garanteix la llibertat de moviment per tot el territori espanyol sempre i quan es comuniqui el domicili a la Oficina d'Asil i Refugi. Als sis mesos, si encara no es té resposta de la sol·licitud es tindrà una autorització per a treballar per compte pròpia o aliena. A més, estableix el dret a l'assistència d'un intèrpret i advocat, així com a l'assistència sanitària en el sistema públic de salut.

A Espanya existeix la Llei 12/2009 de 30 d'octubre, reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària, més coneguda com Llei d'Asil. Aquesta estableix els termes en que les persones nacionals de països no comunitaris i les apàtrides poden gaudir a Espanya de la protecció internacional constituïda pel dret d'asil i la protecció subsidiària.

La llei va patir una modificació el 2014 a partir de la Llei 2/2014, del 25 de març, però només afecta l'article 40, sobre l'extensió familiar de la protecció internacional o la sol·licitud de reagrupament familiar.

Aquesta llei regula per primera vegada en l'ordenament jurídic espanyol el dret a la protecció subsidiària, així com la incorporació de la persecució per motius de gènere i orientació sexual com a causa d'asil.

3. Metodologia

En aquest apartat s'explicarà el procés d'obtenció de dades per al present estudi en les diferents metodologies emprades (quantitativa i qualitativa) i les característiques i explicacions de les fonts consultades.

Les dades utilitzades per a l'elaboració de l'anàlisi quantitativa han estat extretes principalment de dues fonts: les targetes sanitàries individuals de Catalunya (TSI) i el padró continu.

La primera font ha aportat les dades pertinents per a l'estudi de les persones ucraïneses arribades a Catalunya a partir de les targetes sanitàries individuals catalanes (TSI) expedides entre l'1 de març i el 31 de desembre del 2022. Les dades d'aquestes han estat adquirides des de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). L'observació s'ha dut a terme a nivell global pel conjunt de tot el territori català, per a les províncies i també a escala municipal.

Aquesta font també permet l'anàlisi a partir del padró provincial, però no s'ha utilitzat per a la realització del present estudi, ja que aquestes no permetien el mateix grau de disgregació i de detall que les facilitades pel Servei Català de la Salut. Les dades del padró continu ofereixen la divisió per sexes només pel conjunt de Catalunya, però no a nivell provincial o a una escala menor. El mateix succeeix si es vol diferenciar per edat. Per tal d'obtenir-les per províncies només existeixen per arribades mensuals de persones ucraïnesos però sense diferenciar sexe ni edat. Per aquest motiu, l'anàlisi provincial s'ha realitzat conjuntament amb la resta de províncies espanyoles amb dades del padró continu extretes de l'INE, que més endavant s'especificarà.

Atenent a les dades obtingudes gràcies a les TSI, cal especificar que una Targeta Sanitària Individual és el document identificador que dona accés als centres i als serveis de sanitat pública a Catalunya. Els usuaris d'aquesta es troben inscrits al Registre central d'assegurats (RCA) del Servei Català de la Salut.

IDESCAT ofereix les TSI expedides setmanalment des de l'1 de març de les persones ucraïneses per al conjunt de Catalunya, desagregades per sexe i grup d'edat. Pel que fa a l'àmbit territorial, la informació disponible es troba per sexe per als municipis amb més de 10.000 habitants, comarques i Aran, els àmbits del Pla territorial i les províncies. Aquestes dades corresponen a les del domicili on resideixen les persones en el moment

de tramitar la TSI, per la qual cosa cal tenir en compte que aquestes adreces poden ser temporals.

En conformitat amb la instrucció del Ministeri de Sanitat sobre l'accés a l'assistència sanitària de les persones afectades pel conflicte d'Ucraïna, les persones que vulguin obtenir la TSI han de comptar amb un resguard expedit per la Policia Nacional on s'acrediti la condició de sol·licitant de protecció temporal o amb una resolució de concessió de protecció temporal per part del Ministeri d'Interior. Queden també recollides les TSI expedides a les persones empadronades en municipis catalans les quals s'han fet arribar les seves dades al Servei Català de la Salut mitjançant ONG. Per arribar a obtenir la informació amb el màxim de detall possible s'ha emplenat un formulari d'IDESCAT on se sol·licitaven els totals setmanals d'altres per municipis majors de 10.000 habitants i la distribució mensual de la població ucraïnesa per sexe i edats quinquennals pel total de Catalunya.

Amb la finalitat de garantir el secret estadístic i no proporcionar dades confidencials, les dades estan arrodonides a 0 i 5 i, per tant, la suma de les dades desagregades pot diferir el total a causa de l'arrodoniment. A més, en els casos en què la informació és menor a una unitat de 5, les dades són arrodonides a 0. Per a l'elaboració d'aquest estudi, en el cas de les dades arrodonides a 0, s'ha realitzat una aproximació i aquestes han estat reemplaçades pel número 3, per tant, en totes aquelles dades que tenien valor de 0, en l'anàlisi i tractament s'han observat amb el valor de 3.

El tractament d'aquestes dades ha estat mitjançant íntegrament realitzat amb Excel, en el qual s'han elaborat taules dinàmiques que han facilitat l'agrupament per municipis en el cas de l'anàlisi municipal o per edat i sexe per a l'estudi del perfil demogràfic.

Per poder realitzar una comparativa de Catalunya amb la resta de l'Estat espanyol, s'han utilitzat les dades publicades a la segona font de consulta, és a dir, l'Institut Nacional de Estadística (INE) sobre la evolució recent de la població ucraïnesa a Espanya des de l'1 de gener de 2022, mes a mes, fins a l'actualitat. L'INE, a més de comptar amb aquesta evolució, també compta amb informació sobre la població ucraïnesa empadronada a Espanya des de l'1 de gener de 2022, dades que s'han extret del padró continu com és habitual. No obstant, com a cas extraordinari, arran del conflicte, ofereix també l'evolució de la població empadronada cada mes. Aquestes últimes dades són les que han estat emprades per a dur a terme l'anàlisi d'aquest treball.

Gràcies a aquesta font s'ha pogut obtenir el nombre de població ucraïnesa empadronada a les diferents províncies d'Espanya per a cada mes fins al 31 de desembre de 2022, ja que mostra la seva evolució mes a mes fins a l'actualitat. Per dur a terme la comparativa, s'han extret les dades mensuals per a cada província espanyola, on també s'inclouen les catalanes. Tal com s'ha argumentat anteriorment, les dades d'aquesta font no es troben tan desagregades com és el cas d'IDESCAT, ja que no es diferencien per sexe ni per edat.

El padró municipal és el registre administratiu que compta amb el número de persones d'un municipi. Qualsevol persona que visqui a Espanya està obligada a inscriure's en el Padró del municipi on resideixi (en el cas de viure en més d'un municipi s'ha de registrar on es visqui durant més temps a l'any).

La inscripció al Padró ha de contenir obligatòriament el nom i cognoms de la persona, el sexe, el domicili habitual, la nacionalitat, el lloc i data de naixement i el DNI o en el cas d'estrangers, el número de document que substitueixi el DNI.

L'Ajuntament de cada municipi és l'encarregar de la formació, el manteniment, la revisió i la custòdia del seu Padró. Aquests han de remetre per mitjans informàtics o telemàtics les variacions mensuals que s'hagin pogut produir en les dades dels seus Padrons a l'Institut Nacional d'Estadística (INE), per a que aquest, realitzi les comprovacions necessàries per poder corregir els possibles errors i duplicats per tal de que el resultat de les revisions siguin oficials.

Un cop realitzades les comprovacions de la informació que els Ajuntaments remeten a l'INE, aquest obté una xifra de població per a cada municipi, que utilitza per contrarestar amb els resultats numèrics de la revisió anual enviats pels Ajuntaments.

A partir d'aquestes dades extretes a través de l'INE, a més de realitzar una comparativa provincial, també s'ha realitzat a nivell autonòmic. Per a l'elaboració de l'anàlisi de les comunitats autònomes s'han agrupat les províncies per comunitat autònoma a través d'una taula dinàmica d'Excel.

Per mitjà de l'Excel, doncs, s'ha executat l'anàlisi de dades quantitatives dibuixant taules i gràfics per a la lectura d'aquestes que han facilitat la comparativa i l'estudi dels resultats obtinguts.

L'elaboració de mapes s'ha realitzat mitjançant el software QGIS, amb el qual s'ha elaborat cartografia municipal segons dades obtingudes a través de les TSI publicades a

l'IDESCAT i provincial i autonòmica a partir de les dades publicades a l'INE sobre el padró continu. Les capes dels municipis catalans han estat extretes de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC) i en el cas de les províncies i comunitats autònomes espanyoles, del Centro Nacional de Información Geográfica (CNIG). L'eina emprada per a l'execució dels mapes ha estat la "unió": primerament s'han preparat les taules pertinents amb les dades desitjades a cartografiar mitjançant Excel i, posteriorment s'han unit els noms d'aquestes unitats administratives de les capes cartogràfiques amb les dels fulls de càlcul. Per tal d'evitat possibles errors s'ha tingut en compte que els noms d'aquestes coincidís exactament. Amb els mapes es pot interpretar fàcilment la comparativa per municipis, províncies i comunitats autònomes espanyoles les arribades de refugiats ucraïnesos en tots aquests àmbits.

Una vegada realitzat l'anàlisi quantitativa, s'ha realitzat la fase qualitativa de l'estudi. Aquesta última ha estat realitzada per mitjà d'entrevistes a tres persones amb perfils diferents: una refugiada ucraïnesa que actualment viu a Vilanova i la Geltrú, l'altra a la mare d'una família del mateix municipi que en va acollir una altra de refugiada a casa seva durant un llarg període i un voluntari de Creu Roja del municipi de la Selva del Camp. Totes aquestes s'han realitzat a distància de manera virtual amb l'ajuda d'eines com *WhatsApp*.

Gràcies a aquestes tres entrevistes s'ha pogut arribar a una aproximació dins d'aquesta metodologia de com ha viscut el conflicte des de diferents perspectives, la qual cosa ha ajudar a l'hora d'entendre i redactar aquest estudi.

4. Resultats

En aquest apartat es mostraran primerament els resultats obtinguts a través de l'anàlisi de les targetes sanitàries pel que fa la població ucraïnesa arribada a Catalunya. Aquesta es desagregarà en el total de Catalunya, províncies i finalment municipis. Seguidament, s'exposaran els resultats extrets de les dades del padró continu tant per les províncies catalanes com per les espanyoles. En l'estudi d'aquesta darrera font s'inclourà també l'estudi de les persones arribades a cada comunitat autònoma espanyola.

4.1. Anàlisi de Targetes Sanitàries Individuals (TSI)

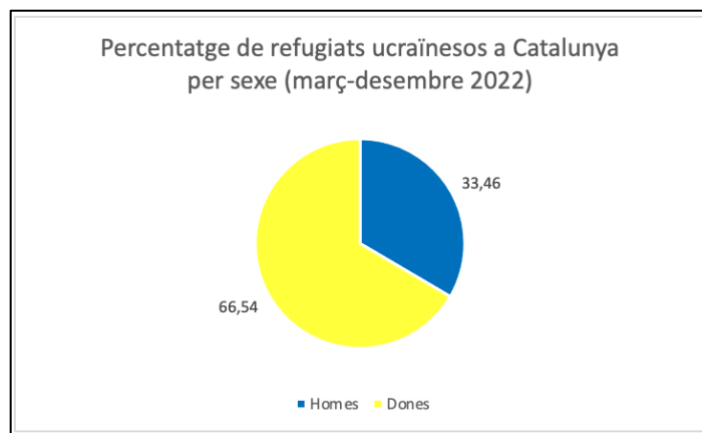
4.1.1. Catalunya

Mitjançant l'anàlisi de les dades de les TSI s'ha pogut configurar el perfil demogràfic de les persones ucraïneses arribades a Catalunya entre els mesos de març i de desembre del 2022.

En primer lloc s'analitzaran els resultats obtinguts a través de l'explotació i el tractament de les dades d'IDESCAT sobre les targetes sanitàries expedides entre el període de març i desembre del 2022.

Catalunya va rebre un total de 25.005 persones ucraïneses durant el període d'estudi (de març a desembre del 2022), de les quals la majoria van ser de sexe femení front al masculí.

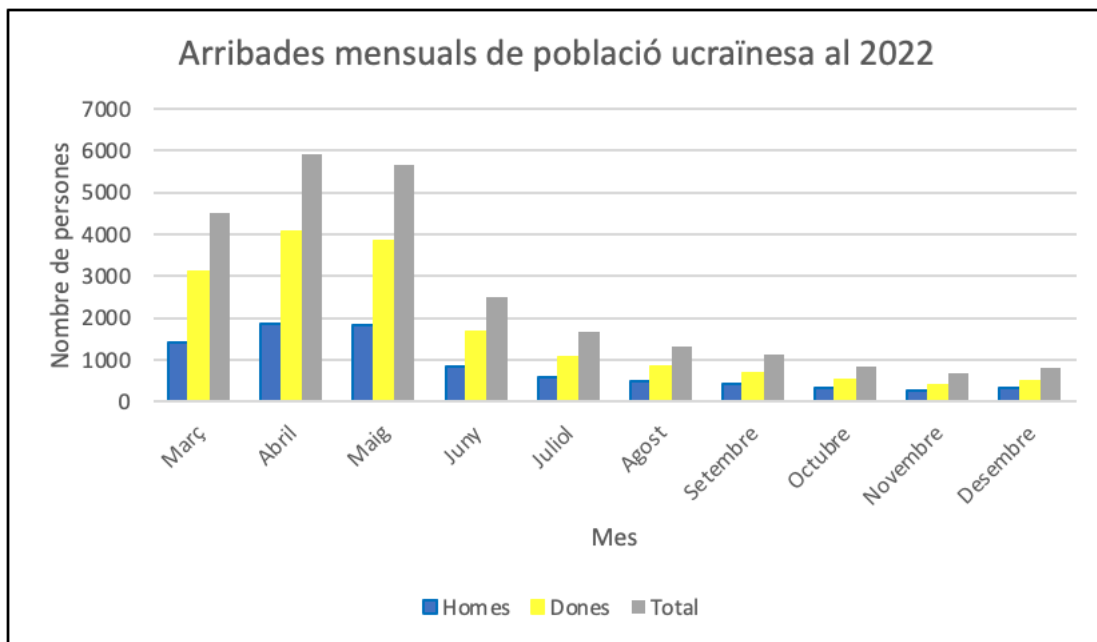
Figura 7. Percentatge de refugiats ucraïnesos acumulats a Catalunya per sexe

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

La Figura 7 mostra com el percentatge de dones ucraïneses arribades a Catalunya entre els mesos de març i de desembre de 2022 comptabilitza el doble que el d'homes. Això s'explica a partir de la llei ucraïnesa de 1992 la qual obliga als homes d'edat militar, és a dir, entre els 18 i 60 anys, a romandre a Ucraïna en cas de conflicte bèl·lic com és el present. Només tenen possibilitat de sortir de la seva regió si les Forces Armades ucraïneses els concedeix un permís el qual els atribueix 30 dies anuals de desplaçament.

Figura 8. Arribades mensuals de refugiats ucraïnesos al 2022

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

Taula 1. Arribades mensuals de refugiats ucraïnesos

Mes	Homes	% Homes	Dones	% Dones	Total	% Total
Març	1.410	5,64	3.100	12,40	4.510	18,04
Abril	1.870	7,48	4.055	16,22	5.925	23,70
Maig	1.820	7,28	3.845	15,38	5.660	22,64
Juny	835	3,34	1.675	6,70	2.510	10,04
Juliol	585	2,34	1.075	4,30	1.660	6,64
Agost	495	1,98	825	3,30	1.315	5,26
Setembre	435	1,74	690	2,76	1.125	4,50
Octubre	335	1,34	505	2,02	840	3,36
Novembre	265	1,06	405	1,62	665	2,66
Desembre	315	1,26	475	1,90	795	3,18
Total	8.365	33,45	16.650	66,59	25.005	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

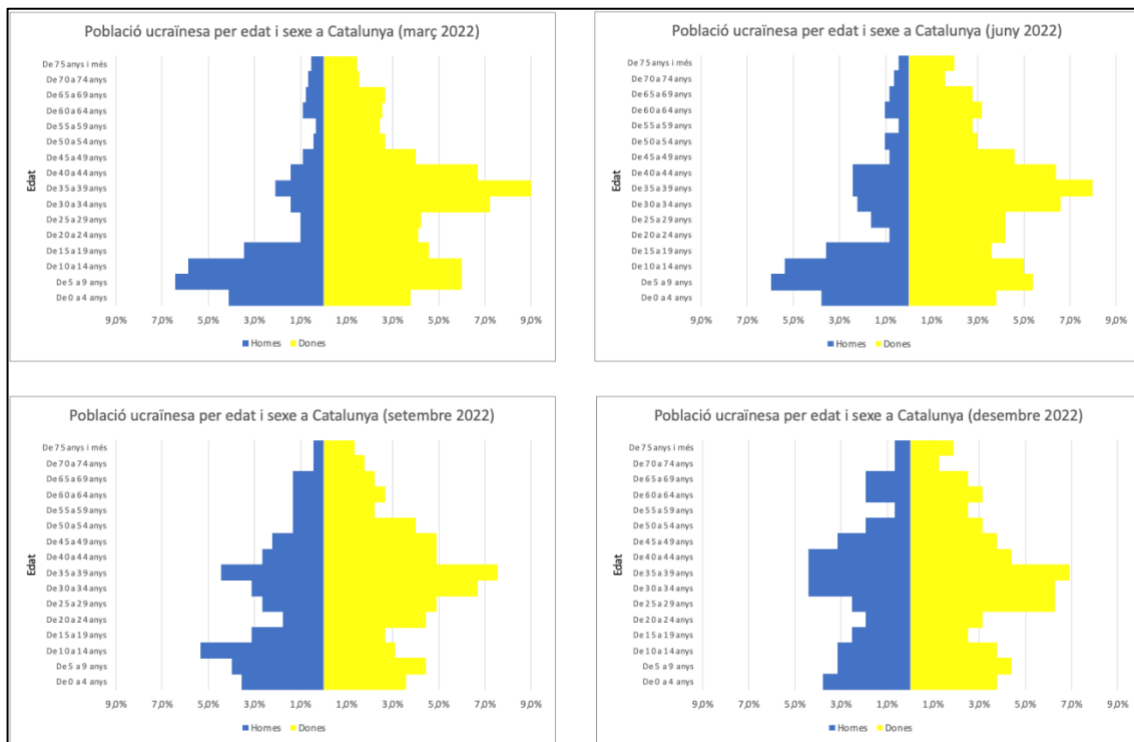
La Figura 8 i la Taula 1 mostren aquesta evidència mes a mes, sent els tres primers mesos els de més èxode de població ucraïnesa, sobre tot pel que fa a les dones, on també hi ha una major diferència entre ambdós sexes en aquest trimestre. A partir d'agost aquesta situació s'estabilitza i s'equilibra la diferència, sent també els mesos on decreix aquesta mobilització.

Cal tenir en compte, que els valors de la Taula 1 estan arrodonits perquè així ho estableix IDESCAT, motiu pel qual els percentatges no sumen el valor exacte.

La Figura 8 també indica que el més que més van venir va ser al començament del conflicte, és a dir, durant l'abril, maig i juny, patint una petita davallada als mesos d'estiu (juny, juliol i agost) i mantenint-se força estable fins a finals d'any.

Mitjançant l'anàlisi de les dades de les TSI s'ha pogut configurar el perfil demogràfic dels ucraïnesos arribats a Catalunya entre els mesos de març i de desembre del 2022.

Figura 9. Piràmides poblacionals (març, juny, setembre i desembre 2022)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

Aquestes piràmides poblacionals mostren com en el començament del conflicte (març) va estar protagonitzat principalment per persones de sexe femení, sobretot d'edats compreses entre 30 i 44 anys, a més d'infants d'ambdós sexes. La població masculina, en canvi, és més escassa degut a la seva obligació de prestació de serveis militars per fer front la guerra.

Taula 2. Nombre i percentatge d'homes i dones per edat arribats al març del 2022

Març 2022						
Edat	Homes	% Homes	Dones	% Dones	Total	% Total
De 0 a 4 anys	185	4,11	170	3,78	355	7,89
De 5 a 9 anys	290	6,44	270	6,00	560	12,44
De 10 a 14 anys	265	5,89	270	6,00	535	11,89
De 15 a 19 anys	155	3,44	205	4,56	360	8,00
De 20 a 24 anys	45	1,00	185	4,11	225	5,00
De 25 a 29 anys	45	1,00	190	4,22	235	5,22
De 30 a 34 anys	65	1,44	325	7,22	390	8,67
De 35 a 39 anys	95	2,11	405	9,00	500	11,11
De 40 a 44 anys	65	1,44	300	6,67	365	8,11
De 45 a 49 anys	40	0,89	180	4,00	215	4,78
De 50 a 54 anys	20	0,44	120	2,67	140	3,11
De 55 a 59 anys	15	0,33	110	2,44	125	2,78
De 60 a 64 anys	40	0,89	115	2,56	155	3,44
De 65 a 69 anys	35	0,78	120	2,67	155	3,44
De 70 a 74 anys	30	0,67	70	1,56	100	2,22
De 75 anys i més	25	0,56	65	1,44	85	1,89
Total	1.415	31,44	3.100	68,89	4.500	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

Concretament, el mes de març van arribar 3.100 dones (69,89%) i 1.415 homes (31,44%). D'aquest total de població masculina, el grup més nombrós és aquell d'entre 5 i 9 anys (6,44% sobre el total), seguit del de 10 a 14 anys (5,89%) i del de 0 a 4 anys (4,11%), és a dir, infants que no estan subjectes a l'obligació de romandre al seu país per participar en el conflicte bèl·lic. Pel que fa a la femenina, abunden les edats d'entre 35 i 39 anys (9%), 30 a 34 (7,22%) i de 40 a 44 anys (6,67%). En el gènere masculí, aquests tres darrers grups nombrats amb majoria femenina, succeeix un efecte contrari, és a dir, és de les edats menys representatives en quant als homes. Només van arribar un 1,44% per als grups de 30 a 34 anys i de 40 a 44. Pel que fa a les edats compreses entre 35 i 39 anys, només va arribar un 2,11%. No obstant, les edats minoritàries són aquelles compreses entre 55 i 59 anys (0,33%), de 50 a 54 (0,44%), i de més de 75 anys. En relació a la població més

escassa de dones, se situa entre aquella major de 75 anys (1,44%), però aquest fet és degut a que el nombre de persones d'aquestes edats, per raons biològiques, és molt menys abundant de per sí. El mateix succeeix amb les edats entre 70 i 74 anys (1,56%). Sense tenir en compte aquests dos grups, que de forma natural són els més envellits i amb menys població, les edats més escasses en les dones serien entre els 55 i 59 anys (2,44%), 60 a 64 (2,56%), de 50 a 54 anys i de 65 a 69 anys (2,67% cadascun).

Durant el mes de juny, va continuar la mateixa lògica, doncs les dones continuaven sent el sexe majoritari juntament amb els infants de tots dos sexes. Les dades van ser inferiors en ambdós sexes, doncs ja no arribaven tants refugiats com al principi del conflicte. No obstant això, la piràmide es va començar a eixamplar en els homes amb edat militar, la qual cosa va indicar un nombre major de població masculina a comparació amb el primer mes analitzat (març), com ho veurem més detalladament a la següent taula.

Taula 3. Nombre i percentatge d'homes i dones per edat arribats al juny del 2022

Juny 2022						
Edat	Homes	% Homes	Dones	% Dones	Total	% Total
De 0 a 4 anys	95	3,78	95	3,78	190	7,57
De 5 a 9 anys	150	5,98	135	5,38	285	11,35
De 10 a 14 anys	135	5,38	125	4,98	260	10,36
De 15 a 19 anys	90	3,59	90	3,59	180	7,17
De 20 a 24 anys	20	0,80	105	4,18	125	4,98
De 25 a 29 anys	40	1,59	105	4,18	140	5,58
De 30 a 34 anys	55	2,19	165	6,57	220	8,76
De 35 a 39 anys	60	2,39	200	7,97	260	10,36
De 40 a 44 anys	60	2,39	160	6,37	220	8,76
De 45 a 49 anys	20	0,80	115	4,58	135	5,38
De 50 a 54 anys	25	1,00	75	2,99	105	4,18
De 55 a 59 anys	10	0,40	70	2,79	80	3,19
De 60 a 64 anys	25	1,00	80	3,19	105	4,18
De 65 a 69 anys	20	0,80	70	2,79	90	3,59
De 70 a 74 anys	15	0,60	40	1,59	60	2,39
De 75 anys i més	10	0,40	50	1,99	60	2,39
Total	835	33,27	1.675	66,73	2.510	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

En el mes de juny, tal com ja s'ha avançat, van arribar més refugiats de sexe masculí que al març, doncs van ser representat el 33,27% del total de la població arribada, és a dir dos punts percentuals més que al començament de la guerra. Igualment, el model ha estat

força similar, doncs les dades són quasi les mateixes. Les edats masculines amb més representació tornaren a ser aquelles compreses pels infants, és a dir, entre 5 a 9 anys (5,98%), de 15 a 19 (3,59%) i de 10 a 14 anys (5,38%). Tot i haver-se eixamplat la piràmide a la part central masculina, és a dir, en la població en edat militar (de 18 a 60 anys), segueixen sent pocs a comparació amb la part femenina. Mentre que la població ucraïnesa d'entre 35 a 39 anys és la majoritària en el sexe femení, doncs compta amb un 7,97% sobre el total, en el sexe masculí constitueix només un 2,39%, per tant, aquesta desigualtat continua persistint durant aquest mes, on el conflicte ja no va prendre tanta rellevància a nivell militar com va ser al març.

Al setembre, tot i que el conflicte continuava latent, la majoria de refugiats ja havien fugit del seu país durant els primers mesos i, per tant, arribava menys població. Mentre que al març van arribar 4.500 persones i al juny 2.510, al setembre van ser 1.125 els refugiats ucraïnesos que es van establir a Catalunya. Les desigualtats entre les dones i els homes de població adulta ja era menor, doncs van arribar més homes i es va igualar aquesta tendència, de la mateixa manera que va créixer l'índex de masculinitat.

Taula 4. Nombre i percentatge d'homes i dones per edat arribats al setembre del 2022

Setembre 2022						
Edat	Homes	% Homes	Dones	% Dones	Total	% Total
De 0 a 4 anys	40	3,56	40	3,56	80	7,11
De 5 a 9 anys	45	4,00	50	4,44	100	8,89
De 10 a 14 anys	60	5,33	35	3,11	95	8,44
De 15 a 19 anys	35	3,11	30	2,67	60	5,33
De 20 a 24 anys	20	1,78	50	4,44	70	6,22
De 25 a 29 anys	30	2,67	55	4,89	80	7,11
De 30 a 34 anys	35	3,11	75	6,67	110	9,78
De 35 a 39 anys	50	4,44	85	7,56	130	11,56
De 40 a 44 anys	30	2,67	55	4,89	80	7,11
De 45 a 49 anys	25	2,22	55	4,89	80	7,11
De 50 a 54 anys	15	1,33	45	4,00	60	5,33
De 55 a 59 anys	15	1,33	25	2,22	40	3,56
De 60 a 64 anys	15	1,33	30	2,67	50	4,44
De 65 a 69 anys	15	1,33	25	2,22	40	3,56
De 70 a 74 anys	5	0,44	20	1,78	25	2,22
De 75 anys i més	5	0,44	15	1,33	20	1,78
Total	435	38,67	690	61,33	1.125	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

Tal com es pot observar en la Taula 4, el percentatge que constitueix el total d'homes ucraïnesos arribats en el mes de setembre, va ser una mica més alt respecte als dos mesos analitzats anteriorment (38,67%). El mateix va succeir amb la població amb edats militars. Tot i continuar sent inferior que les de les dones, la diferència ja no és tanta, doncs la població d'entre 35 i 39 anys, que sempre és la majoritària en el grup femení, ara compta amb un 4,44% d'homes i 7,56% de dones. A comparació amb el mes de març i fins i tot de juny, els homes van créixer el doble en aquesta edat al mes de setembre. Per aquest motiu, es pot presenciar un augment d'homes en edat militar en aquestes alçades del conflicte, la qual cosa pot indicar una davallada en la necessitat de militars, és a dir, el conflicte podria haver perdut intensitat.

Finalment, durant el mes de desembre del 2022, aquest desequilibri entre homes i dones adults es va igualar encara més, tot i que seguia amb tendència femenina positiva. La base de la piràmide és més estreta, mentre que la part central s'amplia. Els homes ja formaven el 39,63% del total de refugiats arribats aquest mes, quasi el doble que al mes de març. Seguint aquestes dades, es confirma que l'arribada dels homes les darreres setmanes del 2022 va créixer considerablement respecte a l'inici del conflicte.

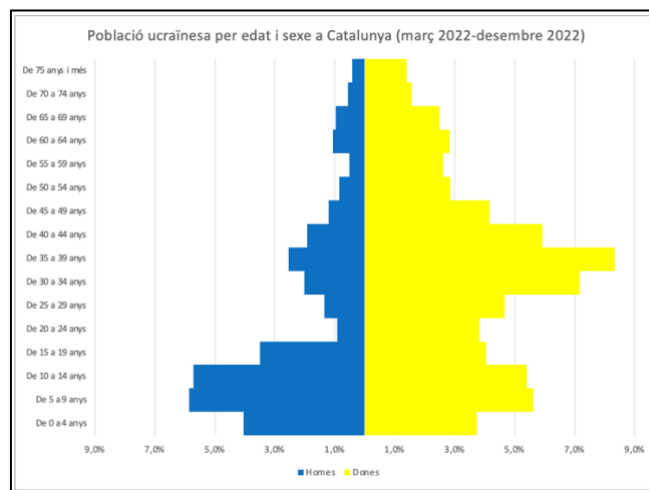
Taula 5. Nombre i percentatge d'homes i dones per edat arribats al desembre del 2022

Desembre 2022						
Edat	Homes	% Homes	Dones	% Dones	Total	% Total
De 0 a 4 anys	30	3,77	30	3,77	60	7,55
De 5 a 9 anys	25	3,14	35	4,40	55	6,92
De 10 a 14 anys	25	3,14	30	3,77	60	7,55
De 15 a 19 anys	20	2,52	20	2,52	40	5,03
De 20 a 24 anys	15	1,89	25	3,14	40	5,03
De 25 a 29 anys	20	2,52	50	6,29	70	8,81
De 30 a 34 anys	35	4,40	50	6,29	85	10,69
De 35 a 39 anys	35	4,40	55	6,92	90	11,32
De 40 a 44 anys	35	4,40	35	4,40	65	8,18
De 45 a 49 anys	25	3,14	30	3,77	55	6,92
De 50 a 54 anys	15	1,89	25	3,14	40	5,03
De 55 a 59 anys	5	0,63	20	2,52	25	3,14
De 60 a 64 anys	15	1,89	25	3,14	40	5,03
De 65 a 69 anys	15	1,89	20	2,52	35	4,40
De 70 a 74 anys	5	0,63	10	1,26	15	1,89
De 75 anys i més	5	0,63	15	1,89	15	1,89
Total	315	39,62	475	59,75	795	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

D'acord a les dades de la Taula 5, la població d'entre 30 i 44 anys configura el 4,40% del total de refugiats ucraïnesos arribats al desembre de 2022, és a dir, fins a un 3% més que al març. De fet, entre els 40 i 44 anys, ambdós sexes reben el mateix número de refugiats: 35. En aquests moments, s'igualava també el número d'infants arribats i d'adults. Aquesta situació difereix força de la inicial, on la diferència era evident. També es reverteix el fet de que al març la població minoritària en els homes era aquella en edat militar, sobre tot a partir dels 40 anys, i en canvi, al desembre, és la majoritària juntament amb els dos grups d'edat anteriors. Aquestes dades poden assenyalar una relaxació en el conflicte, pot ser que a finals d'any aquest hagi estat menys intens i més població masculina d'aquestes edats hagi pogut fugir i s'hagi retrobat amb les seves famílies. També coincideix amb els mesos de Nadal, moment en els quals les famílies hagin aprofitat per retrobar-se.

Figura 10. Població ucraïnesa acumulada per edat i sexe a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

En relació a la població ucraïnesa acumulada entre març i desembre de 2022 arribada a Catalunya entre aquests mesos, segueix el mateix exemple que a les piràmides analitzades del primer trimestre del conflicte, on la població masculina compresa en edat militar (dels 18 als 60 anys) és clarament inferior a la femenina, que entre aquestes edats correspon al tram amb més persones arribades. Per tant, a finals del 2022, el total de la població que havia arribar els darrers nou mesos comptava amb un perfil principalment femení i d'edat adulta a més d'infants. Aquest total segueix representant una taxa de masculinitat reduïda front al total de les dones.

Figura 11. Percentatge d'homes per edat

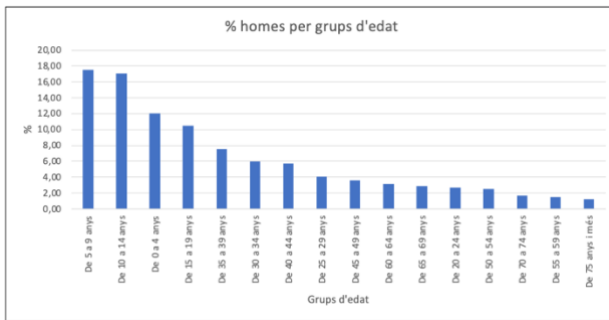
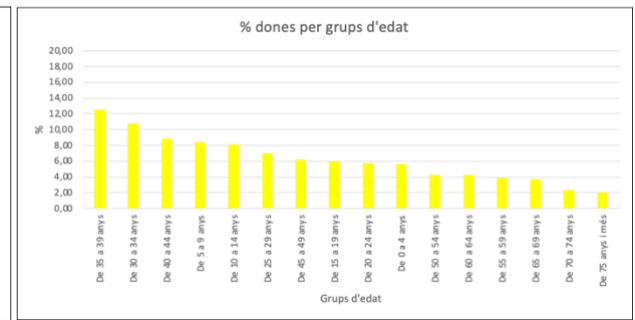

Figura 12. Percentatge de dones per edat

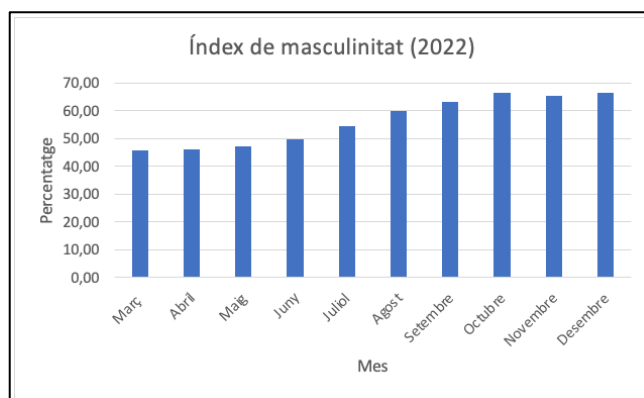

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

En general, entre el mes de març i el de desembre, es pot concloure que el grup d'edat d'homes que més s'ha refugiat a Catalunya ha estat el corresponent a infants i nens, sobre tot entre 5 a 14 anys. Això succeeix degut a que la població ucraïnesa més abundant és aquesta després dels homes entre 30 i 44 anys, aproximadament. Per tant, segueix la lògica demogràfica d'Ucraïna. A partir dels 20 anys comença a minvar degut als serveis militars que han d'oferir aquests. El grup inferior és aquell a partir de 70 anys, però això es deu a que la cúspide de les piràmides demogràfiques és inferior perquè la població d'aquestes edats és inferior també a Ucraïna.

En relació a les dones, el grup d'edat més gran és entre els 30 i 44 anys, degut a que és el grup predominant en la demografia ucraïnesa i, a diferència dels homes, elles no han hagut d'oferir servei militar. Per tant, al contrari del sexe masculí, aquestes dones han constituït el grup d'edat més nombrós entre les refugiades a Catalunya.

Figura 13. Índex de masculinitat en les arribades mensuals de població ucraïnesa

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

L'índex de masculinitat augmenta amb el pas del temps. Aquest indicador mesura la proporció d'homes respecte a la de dones en una població determinada. En aquest

conflicte, els primers mesos aquest índex es troba en quantitats inferiors, doncs no arribava al 50%. Això indica que la proporció d'homes no arribava al 50% front a la població femenina, és a dir, per cada 100 dones, hi havia una mitjana de 45 homes. No obstant això, a final de l'any aquest valor se supera: a partir de juny aquest indicador ja va arribar al 50%, tenint el pic màxim al mes d'octubre amb quasi un 70%. Quan va escalatar la guerra, el govern ucraïnès necessitava més efectius per lluitar-hi, però després es va relaxar la situació i més homes van poder marxar. Per aquest motiu, entre març i desembre, aquest va augmentar quasi un 20%.

Figura 14. Índex d'envelliment

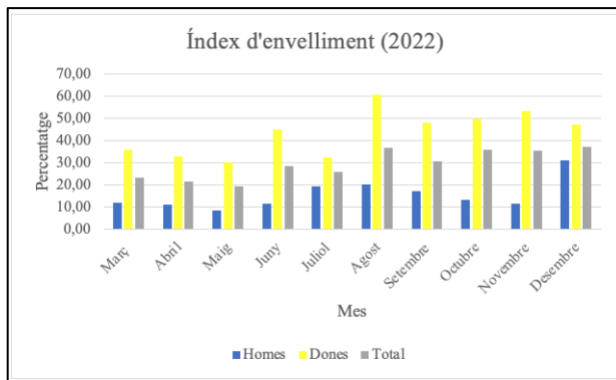
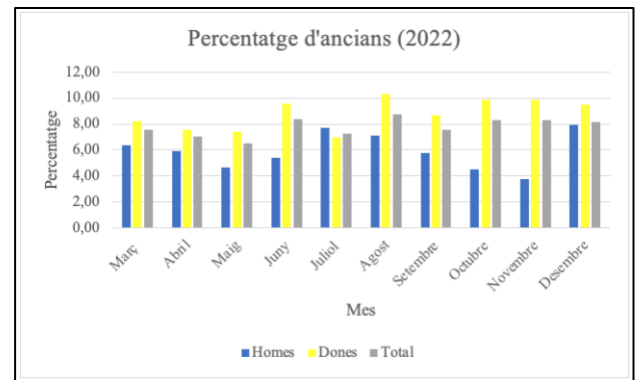

Figura 15. Percentatge d'ancians

Font: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA)

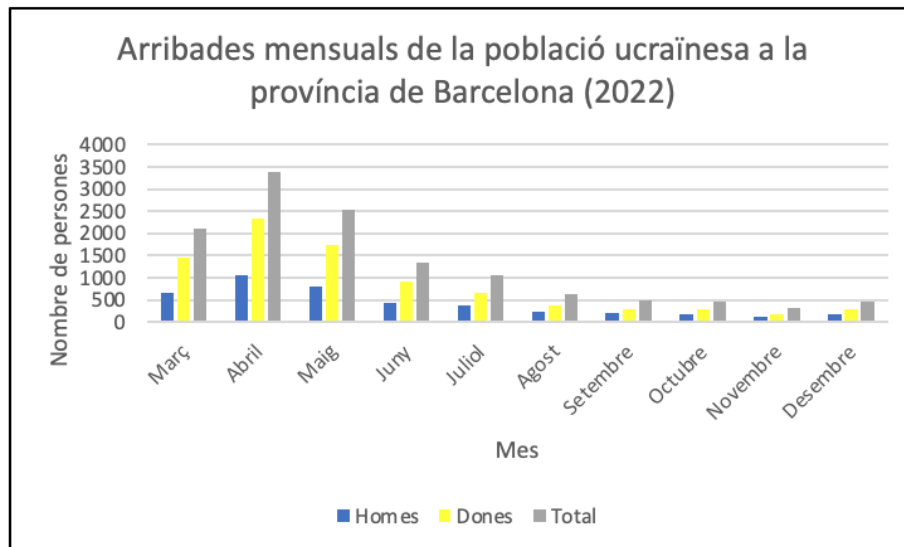
Segons l'índex d'envelliment calculat entre els mesos de març i desembre de 2022, les dones configuren el sexe més envellit. Això es pot explicar per qüestions fisiològiques, doncs les dones tendeixen a tenir una esperança de vida superior als homes. A més, molts homes amb edats superiors a les de l'edat militar també han hagut de romandre a Ucraïna per combatre. Al desembre l'índex va ser superior en els homes en relació a altres mesos, la qual cosa es pot explicar perquè van arribar més persones ucraïneses de totes les edats a Catalunya.

El percentatge d'ancians segueix la mateixa relació que amb el d'envelliment. Les dones continuen sent el grup més nombrós de persones de més edat, tot i que en aquest cas, hi ha menys diferència amb els homes.

4.1.2. Províncies

En aquest apartat s'analitzaran les dades obtingudes per a les províncies segons les Targetes Sanitàries Individuals (expedides) a la població ucraïnesa arribada entre el març i el desembre del 2022.

Figura 16. Arribades mensuals de la població ucraïnesa a la província de Barcelona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

Taula 6. Arribades de la població ucraïnesa a la província de Barcelona (2022)

Mes	Homes	Dones	Total
Març	655	1.445	2.100
Abril	1.060	2.330	3.390
Maig	810	1.725	2.535
Juny	430	920	1.350
Juliol	380	670	1.050
Agost	240	375	620
Setembre	195	295	485
Octubre	170	305	475
Novembre	130	190	315
Desembre	175	280	460
Total	4.245	8.535	12.780

Font: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA)

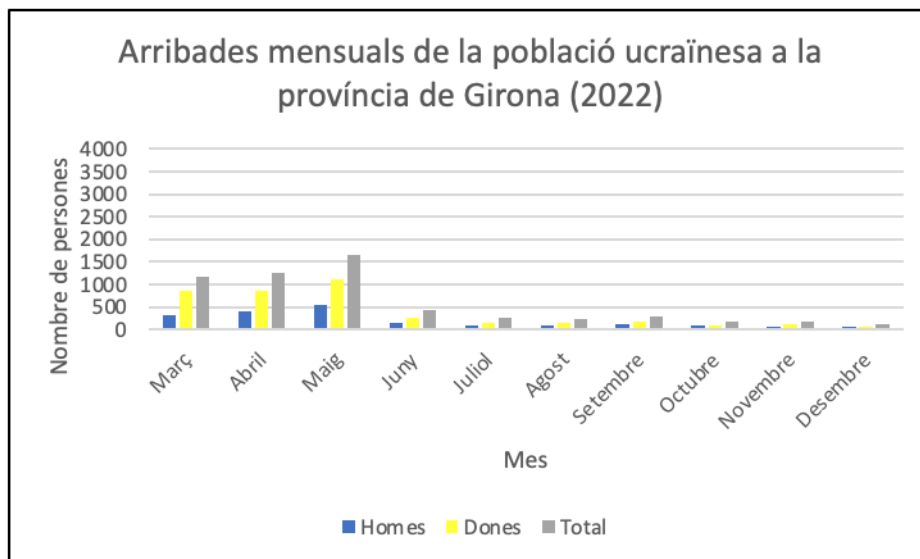
Seguint les dades adquirides mitjançant les targetes sanitàries individuals (TSI) expedides a Catalunya, entre el mes de març i de desembre es van registrar un total de 12.780 persones ucraïneses al conjunt de la província de Barcelona.

A diferència de les anàlisis anteriors sobre el total de Catalunya, en aquest cas, les dades són acumulades, és a dir, cada mes consta de la suma dels arribats anteriorment més al mes que s'analitza. Per aquest motiu, el volum de persones va augmentant a mesura que transcorren els mesos.

Com ja s'ha vist en apartats anterior, el sexe femení va ser el majoritari en arribar a la província de Barcelona, doncs es van rebre un total 8.535 dones entre aquest període analitzar mentre que només 4.245 homes, és a dir, gairebé un 50% menys.

El període en què més persones ucraïneses van arribar a aquesta província va ser entre el març i el maig, després mostra cert equilibri, sobretot els darrers mesos.

Figura 17. Arribades mensuals de la població ucraïnesa a la província de Girona (2022)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

Taula 7. Arribades mensuals de la població ucraïnesa a la província de Girona (2022)

Mes	Homes	Dones	Total
Març	320	845	1.160
Abril	395	855	1.255
Maig	550	1.110	1.655
Juny	155	275	435
Juliol	100	155	255
Agost	90	145	235
Setembre	110	180	290
Octubre	80	95	170
Novembre	65	110	180
Desembre	55	70	125
Total	1.920	3.840	5.760

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

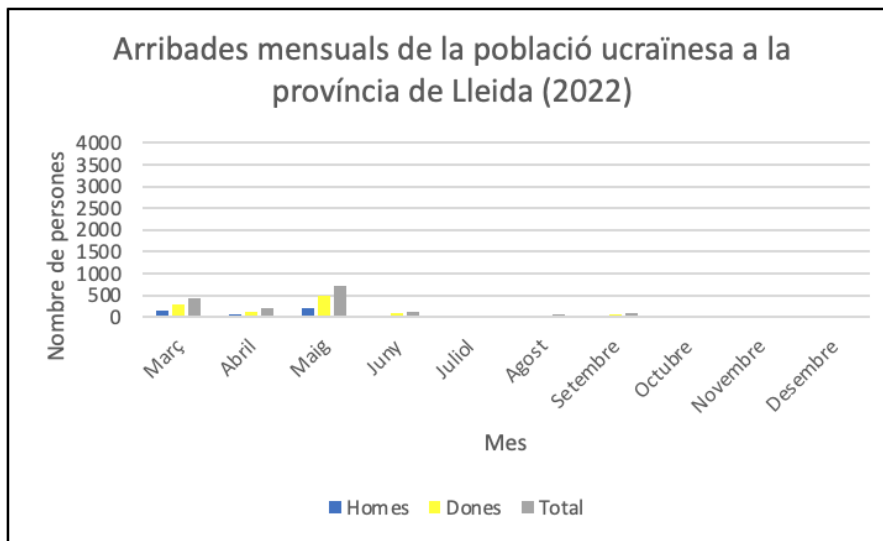
La Figura 17 i la Taula 7 mostren l'evolució de l'arribada dels refugiats ucraïnesos entre el març i el desembre del 2022 a la província gironina. Cada mes expressa les arribades registrades segons les TSI expedides aquell mes.

Girona va rebre 5.760 refugiats durant aquest període, dels quals, 3.840 corresponien a dones i 1.920 a homes. La diferència torna a ser exactament d'un 50%, doncs per a aquest període se'n van registrar el doble de dones que d'homes.

El mes que més va créixer en població ucraïnesa en aquesta província va ser durant el mes d'abril i de maig. A partir del juny es manté més constant, tot i continuar augmentant de mica en mica la població.

A comparació amb la província de Barcelona, es van rebre molts menys, doncs a Girona hi van haver 7.000 refugiats menys d'ambdós sexes, però això és una obvietat tenint en compte la mida de Barcelona i la quantitat de serveis que s'ofereixen.

Figura 18. Arribades mensuals de la població ucraïnesa a la província de Lleida (2022)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

Taula 8. Arribades mensuals de la població ucraïnesa a la província de Lleida (2022)

Mes	Homes	Dones	Total
Març	145	295	440
Abril	65	135	195
Maig	205	500	710
Juny	40	80	120
Juliol	15	10	25
Agost	10	40	50
Setembre	45	55	95
Octubre	15	5	25
Novembre	15	15	35
Desembre	0	5	0
Total	555	1.140	1.695

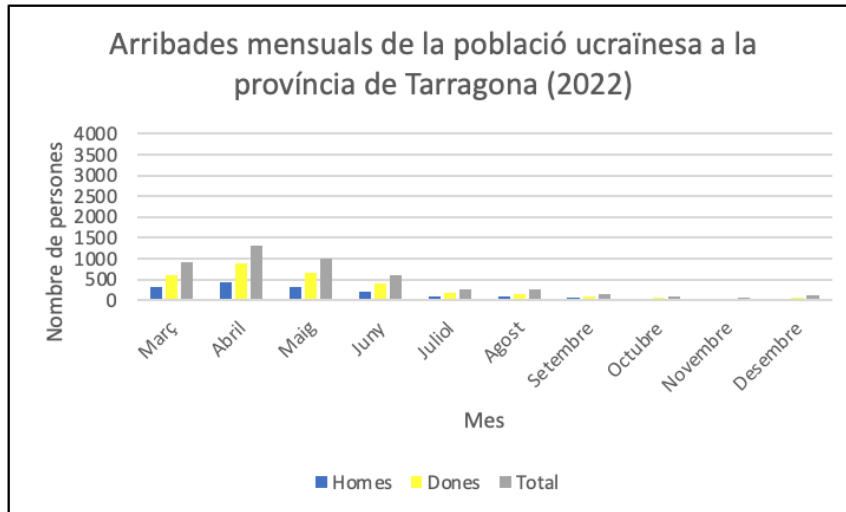
Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

En relació a la província de Lleida, tornem a tenir les dades segons les arribades registrades cada mes. Entre el període març i desembre del 2022 la província va rebre un total de 1.695 refugiats ucraïnesos d'ambdós sexes. D'aquests 1.695, 1.140 van ser dones, mentre que només 555 van ser homes, és a dir, la meitat.

Aquesta província és la que menys persones ucraïneses ha rebut en comparació amb les altres. Per exemple, Barcelona el primer mes ja havia rebut quasi la mateixa població que Lleida en aquests nou mesos. Tot i això, mostra un creixement força elevat entre el maig

i el juny, la qual cosa indica que durant el mes de maig va ser quan Lleida va rebre més refugiats.

Figura 19. Arribades mensuals de la població ucraïnesa a la província de Tarragona (2022)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

Taula 9. Arribades mensuals de la població ucraïnesa a la província de Tarragona (2022)

Mes	Homes	Dones	Total
Març	325	600	925
Abril	420	900	1.320
Maig	320	670	995
Juny	195	400	590
Juliol	95	170	265
Agost	105	150	255
Setembre	65	80	145
Octubre	45	55	100
Novembre	30	45	75
Desembre	45	60	110
Total	1.645	3.130	4.780

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

La província de Tarragona compta amb dades similars a les de Girona, tot i que són una mica inferiors. La província tarragonina va rebre un total de 4.780 refugiats ucraïnesos

entre el període analitzat en aquest apartat, on 3.130 van ser dones i 1.645 homes, és a dir, el 50% menys.

El major creixement que va experimentar la província va ser entre el març i el maig, després es manté molt constant, però continua rebent refugiats, tot i que molts menys.

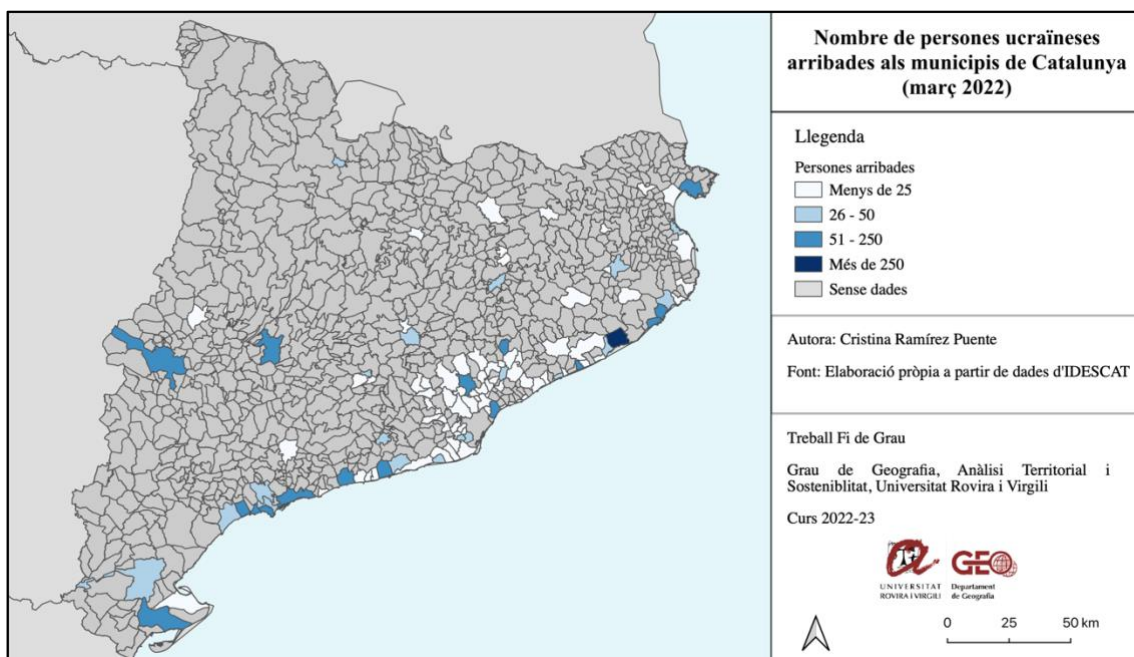
L'evolució que mostra la població ucraïnesa arribada a Tarragona entre el període estudiat, és similar a la de les altres tres províncies catalanes. Amb la que més difereix, juntament amb Barcelona i Girona, és amb Lleida, doncs aquesta última va observar un creixement més distingible al mes de maig.

4.1.3. Municipis

Mitjançant les dades de les TSI expedides obtingudes a través d'IDESCAT, s'ha pogut extreure l'anàlisi dels refugiats arribats a aquells municipis catalans amb més de 10.000 habitants.

Principalment, les dades confirmen que els municipis de litoral són els que més persones ucraïneses han arribat, sobre tot aquells més turístics, com són Barcelona, Lloret de Mar i Salou, entre d'altres.

Figura 20. Nombre de persones ucraïneses arribades als municipis catalans (març 2022)

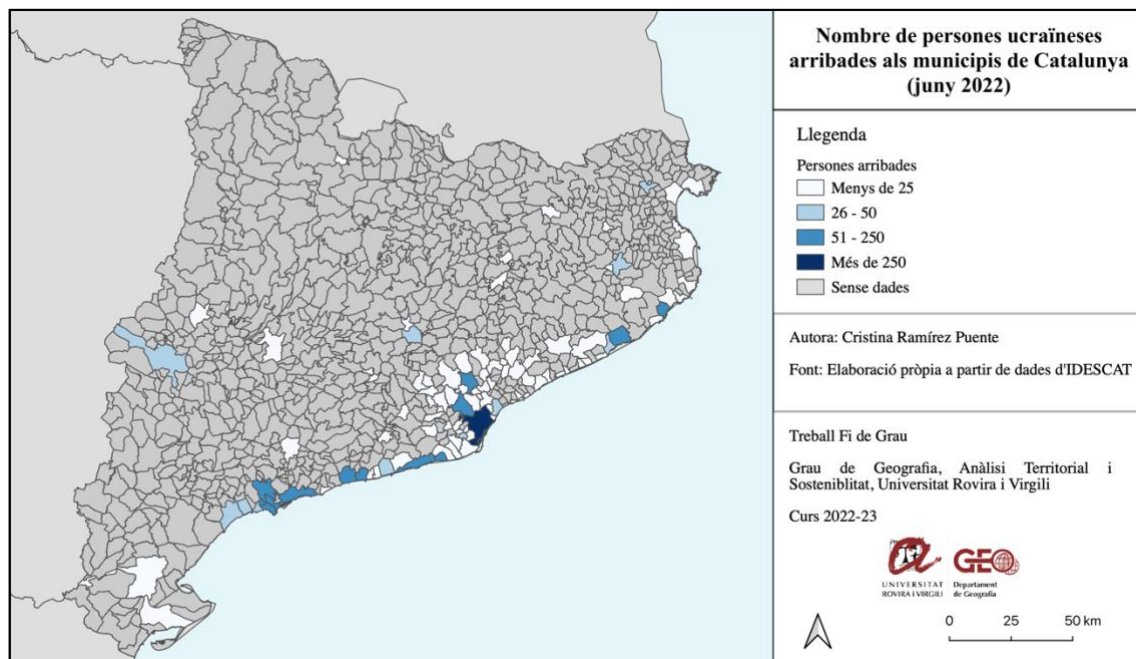

Si ens remuntem a l'inici del conflicte, concretament al mes de març de 2022, Barcelona va ser el municipi amb més recepció (765 persones), juntament amb altres del litoral, com ara Lloret de Mar (425), Salou (164), Calella (130), Sant Feliu de Guíxols (130) o Roses (120). Respecte als municipis d'interior, Lleida va ser el que va presentar dades més elevades (87), però inferiors als municipis nombrats anteriorment.

Aquestes ubicacions es deuen a que són municipis on poden tenir oportunitats laborals en la indústria del turisme, la qual cosa fa que ja hi hagi comunitats ucraïneses establertes en aquests, fent que resultin més atractius per als refugiats nouvinguts. El fet d'establir-se en municipis turístics també es deu a que aquests acostumen a disposar d'allotjaments turístics com ara hotels, apartaments, lloguers vacacionals, etc. Per tant, es tracta d'una facilitat a l'hora de trobar allotjament només arribar al territori català.

Les capitals de província també són indrets on arriben més persones ucraïneses, però igualment, aquestes prefereixen les grans ciutats com Barcelona i aquells municipis més turístics.

Figura 21. Nombre de persones ucraïneses arribades als municipis catalans (juny 2022)

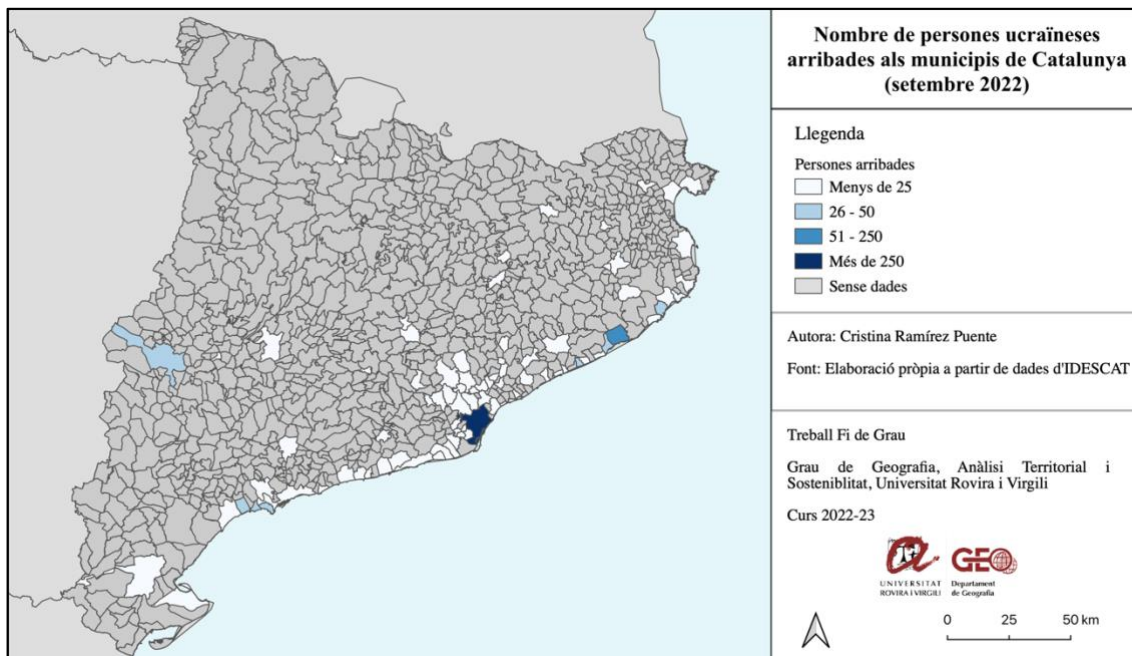

En relació als mesos d'estiu, aquest mapa de juny mostra com s'intensifica l'arribada de refugiats ucraïnesos als municipis del litoral català, mentre que alguns municipis d'interiors, com ara Lleida, perden efectius. S'ha de tenir en compte que durant el mes de

juny arriben menys refugiats a comparació amb els mesos anteriors, per tant, és coherent que alguns municipis ja no surtin representats i d'altres, fins i tot del litoral, rebin menys població, com és el cas d'Amposta.

Barcelona, però, continua sent el màxim receptor de refugiats, ja que durant aquest mes van arribar 520 persones. Salou és el segon mes amb més arribada de refugiats (175), de fet, supera les dades de març, i Lloret de Mar, el tercer (107), obtenint una quarta part dels que havien arribat al març.

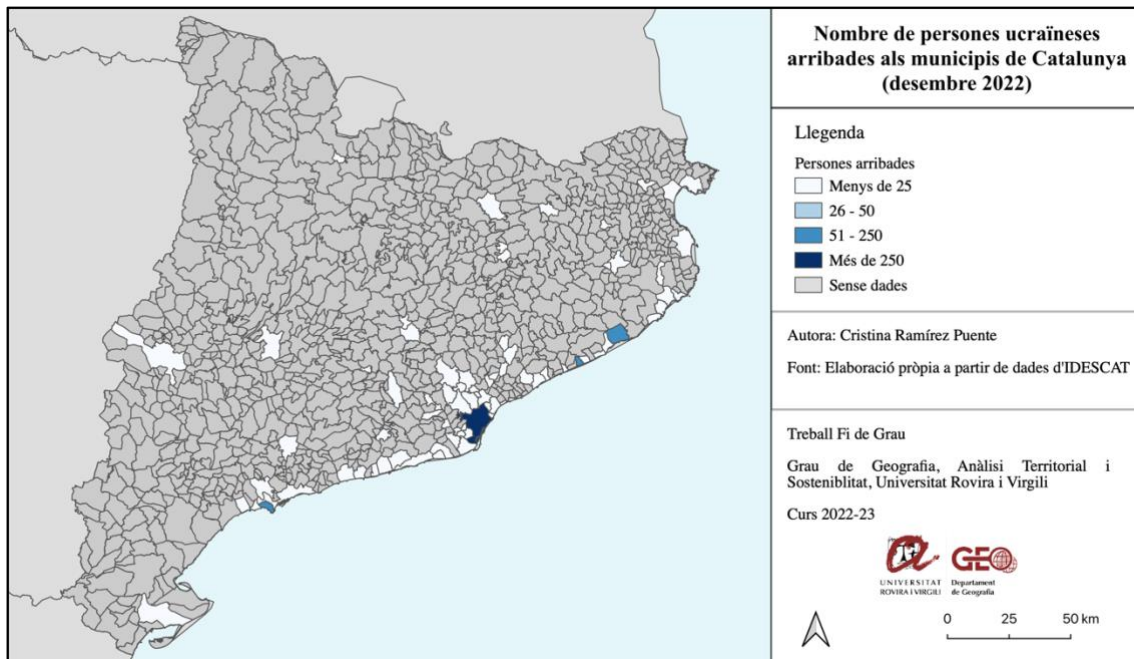
Figura 22. Nombre de persones ucraïneses arribades als municipis catalans (setembre 2022)

Durant el mes de setembre segueix minvant la població ucraïnesa refugiada a Catalunya, inclús més que al juny. Per aquest motiu, els municipis van tenir menys representació que al juny i que al març. Comparant el mapa de setembre amb els dos anteriors, es pot percebre com en aquest mes els tons blaus són cada vegada més fluïxos, la qual cosa indica menys intensitat en l'arribada de refugiats. Tret de Barcelona que sempre es manté com a màxim receptor pel que fa als municipis catalans (260 refugiats), els altres cada vegada escassegen més, inclús els més turístics. Lloret de Mar, per exemple, registra 56 refugiats, és a dir, gairebé la meitat que al juny i un 87% menys que al març. El mateix succeeix amb Salou, doncs només va rebre 40, 135 refugiats menys que al juny. És important també considerar que durant els mesos d'estiu, molts hotels del litoral van

haver de fer fora als refugiats que estaven acollits en aquests llocs, perquè els allotjaments turístics van tornar a posar els seus espais a disposició dels turistes, per tant, molts refugiats van haver de buscar altres llocs on viure.

Figura 23. Nombre de persones ucraïneses arribades als municipis catalans (desembre 2022)

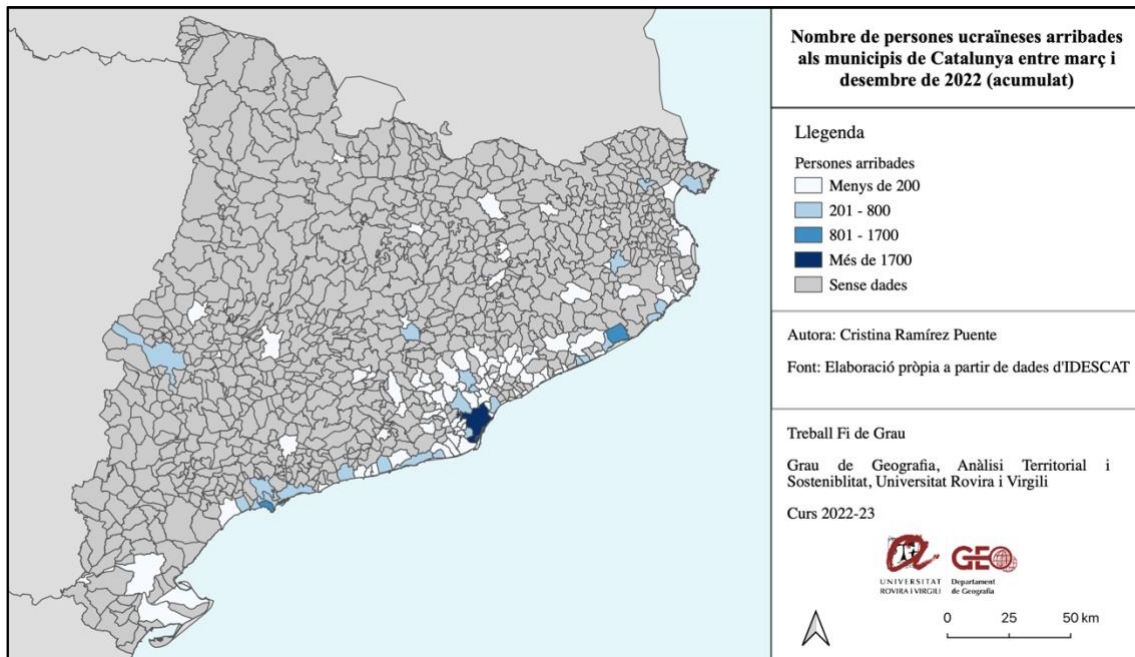

El mes de desembre, al igual que el mes de setembre, compta amb menys municipis receptors. Aquest mes, juntament amb novembre, és el que menys refugiats va rebre.

Els tres primers mesos analitzats de la guerra (març, abril i maig) són aquells on més refugiats van arribar a Catalunya, però els mesos següents aquesta població va venir en menys quantitat, doncs la intensitat del conflicte era menor que al seu inici, fet que va fer que la majoria de persones es desplaressin al primer trimestre d'aquest.

La preferència d'ubicació va continuar el mateix patró, sent Barcelona el principal receptor juntament amb els municipis litorals amb més auge de turisme, com són Lloret de Mar i Salou.

Figura 24. Nombre de persones ucraïneses arribades als municipis catalans entre març i desembre de 2022 (acumulat)

El mapa de la Figura 24 mostra l'acumulat de població ucraïnesa arribada entre el març i el desembre de 2022. En definitiva, el municipi preferent va estar Barcelona, doncs en total entre aquestes dates va rebre 4.505 refugiats ucraïnesos, mentre que el municipi amb menys recepció dels que s'han pogut analitzar va ser Sant Sadurn d'Anoia, el qual només va rebre 2 persones.

Seguint les indicacions realitzades en l'anàlisi mensual per al març, juny, setembre i desembre, els altres dos municipis que més refugiats han registrat han estat Lloret de Mar (1.699) i Salou (1.388). Així mateix, la resta de municipis que també n'han rebut han estat principalment els del litoral. A l'interior de Catalunya només destaquen Lleida (493), Sabadell (423) o Reus (315), dels quals els dos últims són pròxims a la costa.

4.2. Anàlisi del padró

Tal com s'ha explicat anteriorment, en aquest punt s'exposaran els resultats obtinguts en l'anàlisi de les altes padronals, la qual cosa permet comprar les dades catalanes amb la resta d'Espanya tant per províncies com per comunitats autònomes.

4.2.1. Províncies de Catalunya

Les següents figures mostren les altes padronals registrades a les províncies catalanes (Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona) de les arribades mensuals de població ucraïnesa entre març i desembre de 2022:

Figura 25

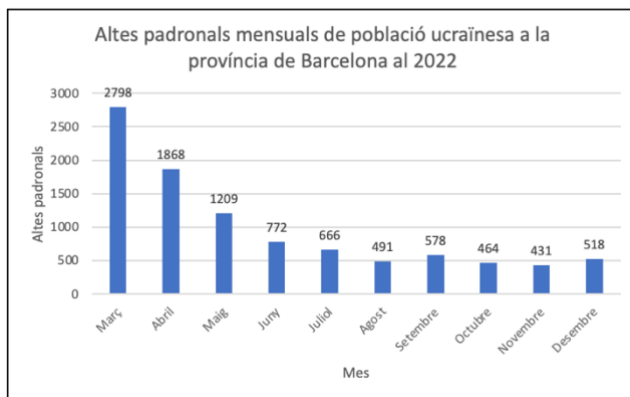

Figura 26

Figura 27

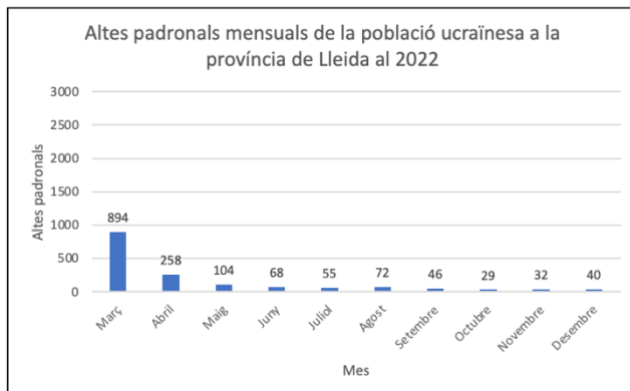
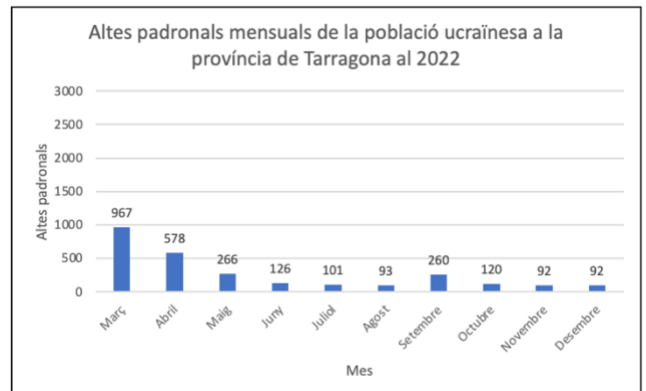

Figura 28

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

La província de Barcelona, tal i com s'ha vist en l'anàlisi de les dades extretes de les targetes sanitàries individuals (TSI) de Catalunya, ha estat la que més refugiats ucraïnesos ha rebut en comparació amb les altres tres, doncs va rebre un total de 9.795 persones. Les dades extretes del padró continu conformen menys nombre d'efectius que les TSI, doncs per a Barcelona, es van comptabilitzar 12.780 TSI expedides de persones de nacionalitat ucraïnesa, és a dir, 3.000 més que d'altres padronals.

Pel que fa a Girona, segons les dades de targetes sanitàries van arribar 5.760 persones ucraïneses, mentre que les altes padronals indiquen una quantitat de 4.780, és a dir, mil menys.

Lleida va registrar una població ucraïnesa de 1.598 persones entre el març i el desembre de 2022 segons les altes padronals, però si observem el nombre de TSI expedides entre aquest període, van ser 1.695. Aquesta província és la que menys diferència va obtenir entre ambdós fonts, tot i que també és la que menys refugiats va rebre.

En el cas de la província de Tarragona, s'indica una recepció de 4.780 persones ucraïneses pel que fa a les targetes sanitàries individuals expedides. En relació a les altes padronals de població ucraïnesa per a aquesta província, es van registrar 2.695. Atenent que es la tercera província amb menys recepció de refugiats, es tracta d'una diferència molt marcada entre les dues fonts analitzades, doncs varia en un 50%, sent 2.000 persones menys registrades al padró continu.

En relació a la temporalitat en l'arribada de refugiats a Catalunya, igual que succeeix amb les dades de les TSI, la majoria de les persones es van desplaçar durant els primers mesos des de l'inici de la guerra (març, abril i maig). A partir del juny van deixar d'arribar tants, i aquesta situació es va mantenir la resta de mesos.

Com ja s'ha indicat, el nombre de refugiats desplaçats a les províncies catalanes extret del padró continu no coincideix del tot amb el nombre de targetes sanitàries expedides durant aquest període. No obstant, sí que segueixen el mateix patró, sent Barcelona la província amb més població ucraïnesa, seguit de Girona, Lleida i Tarragona. Igualment i tal i com s'ha avançat, Tarragona ha registrat molta menys població en el padró que en les TSI, motiu pel qual, ha fet que la diferència amb Girona sigui major en el padró que en les TSI, i menor amb Lleida.

Una altra diferència entre ambdues fonts és que, segons les TSI, Lleida va experimentar l'augment més elevat durant el mes de maig, mentre que si s'observa les dades del padró, al maig va rebre molta menys població ucraïnesa que a l'abril i que al març. Les tres províncies restants sí que comparteixen el mateix patró.

4.2.2. Províncies d'Espanya

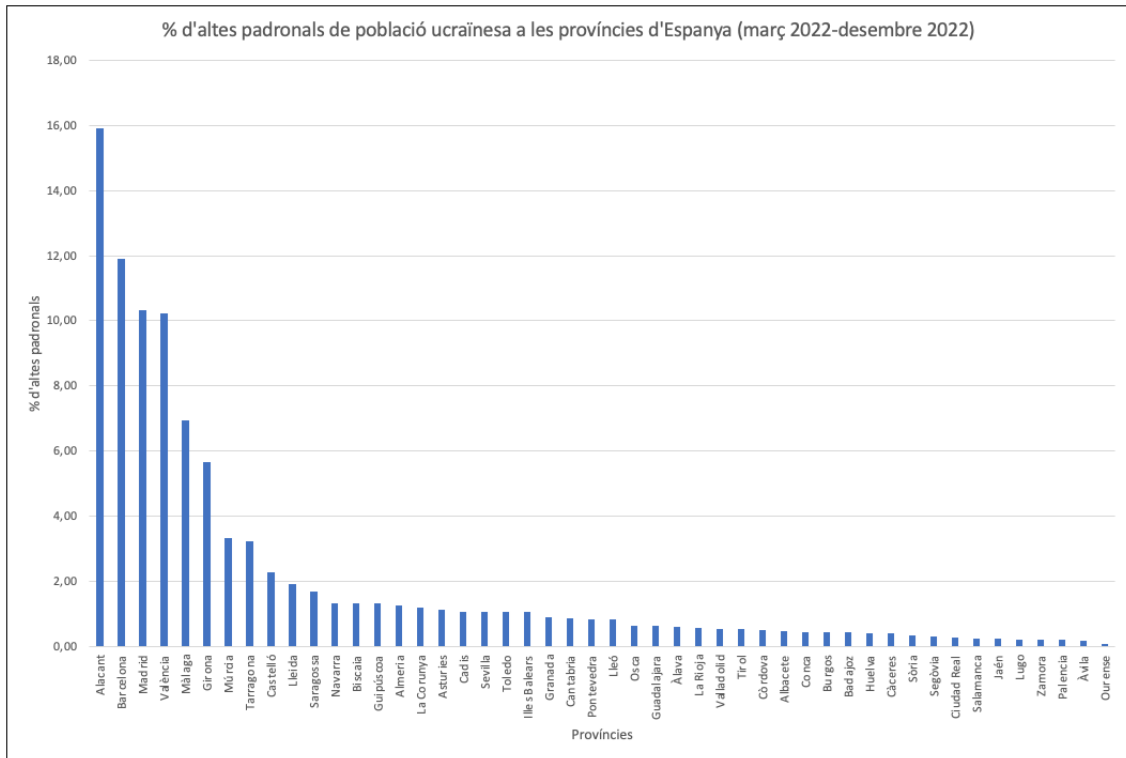
Per tal d'analitzar les dades a escala estatal s'ha fet servir el padró continu de les persones ucraïneses arribades a Espanya. Aquest es troba per províncies a l'Institut d'Estadística Nacional (INE). Cal tenir present que no s'ha estudiat les províncies canàries, és a dir, Las Palmas i Santa Cruz de Tenerife.

Taula 10. Arribades mensuals de persones ucraïneses a les províncies espanyoles

Mes/Província	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Total	% Total
Alacant	2.678	2.105	1.710	1.168	822	1.036	1.093	946	854	794	13.326	15,92
Àlava	143	88	109	35	47	18	14	11	16	10	494	0,59
Albacete	131	105	46	13	21	6	13	28	11	16	392	0,47
Almeria	338	246	113	39	56	62	53	85	33	22	1.063	1,27
Asturies	163	157	146	63	60	76	79	61	62	66	937	1,12
Àvila	28	45	6	11	12	6	23	10	3	0	144	0,17
Badajoz	34	87	115	61	11	9	21	14	2	8	364	0,43
Barcelona	2.798	1.868	1.209	772	666	491	578	464	431	518	9.961	11,90
Biscaia	266	328	265	59	50	27	46	14	28	15	1.109	1,33
Burgos	81	111	23	17	4	32	20	64	22	3	377	0,45
Càceres	23	182	53	36	10	9	5	8	5	6	337	0,40
Cadis	87	170	176	82	86	80	89	47	39	30	887	1,06
Cantabria	159	214	94	42	58	22	47	33	34	28	738	0,88
Castelló	545	504	229	146	105	95	68	87	52	59	1.895	2,26
Ciudad Real	58	57	62	16	4	13	5	4	4	0	225	0,27
Còrdova	101	138	58	27	18	22	39	17	5	6	434	0,52
Conca	206	53	11	41	10	11	15	2	23	6	379	0,45
Girona	2.104	900	381	265	207	156	183	174	170	168	4.736	5,66
Granada	98	155	126	66	16	20	86	77	40	69	758	0,91
Guadalajara	193	100	88	25	7	8	22	57	12	8	522	0,62
Guipúscoa	312	284	212	68	63	47	38	19	30	16	1.099	1,31
Huelva	65	52	66	43	10	16	31	31	14	18	352	0,42
Illes Balears	180	216	137	105	42	59	36	28	39	24	878	1,05
Jaén	16	66	48	25	2	1	27	4	2	11	202	0,24
La Corunya	184	311	197	70	83	43	47	23	16	12	993	1,19
La Rioja	115	159	43	50	30	26	20	13	7	7	473	0,57
Las Palmas	54	91	85	31	24	11	44	32	22	22	418	0,50
Lleó	147	185	54	156	43	53	16	12	13	6	685	0,82
Lleida	894	258	104	68	55	72	46	29	32	40	1.608	1,92
Lugo	28	49	35	4	14	3	31	6	3	3	178	0,21
Madrid	2.460	2.247	863	505	399	482	504	284	219	552	8.643	10,33
Màlaga	1.245	1.153	720	418	378	440	444	398	323	211	5.814	6,95
Múrcia	568	696	471	198	157	138	130	165	127	101	2.778	3,32
Navarra	396	328	125	59	41	46	56	9	24	22	1.118	1,34
Ourense	10	26	10	7	1	1	0	0	2	2	59	0,07
Osca	109	222	32	22	11	25	30	16	18	37	523	0,62
Palencia	31	72	37	13	0	12	1	0	0	0	166	0,20
Pontevedra	183	176	107	57	33	30	64	35	10	4	702	0,84
Salamanca	16	46	130	3	4	3	3	1	0	1	207	0,25
Santa Cruz de Tenerife	94	232	262	245	152	133	165	129	88	104	1.626	1,94
Saragossa	216	354	226	129	120	99	76	63	49	61	1.407	1,68
Segòvia	90	74	17	16	22	5	7	3	17	3	257	0,31
Sevilla	185	252	168	71	39	26	53	23	42	20	887	1,06
Sòria	24	129	53	30	20	5	17	16	2	1	297	0,35
Tarragona	967	578	266	126	101	93	260	120	92	92	2.714	3,24
Tirol	87	105	125	51	22	18	11	9	10	5	443	0,53
Toledo	223	247	99	88	40	62	42	25	35	15	883	1,06
Valladolid	101	83	40	73	57	28	45	4	4	24	461	0,55
València	1.960	1.482	1.071	745	588	588	576	509	475	485	8.571	10,24
Zamora	22	50	17	5	23	15	25	0	11	0	168	0,20
Total	21.216	17.836	10.840	6.465	4.844	4.779	5.344	4.209	3.572	3.731	83.688	100,00
% Total	25,35	21,31	12,95	7,73	5,79	5,71	6,39	5,03	4,27	4,46	100,00	

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

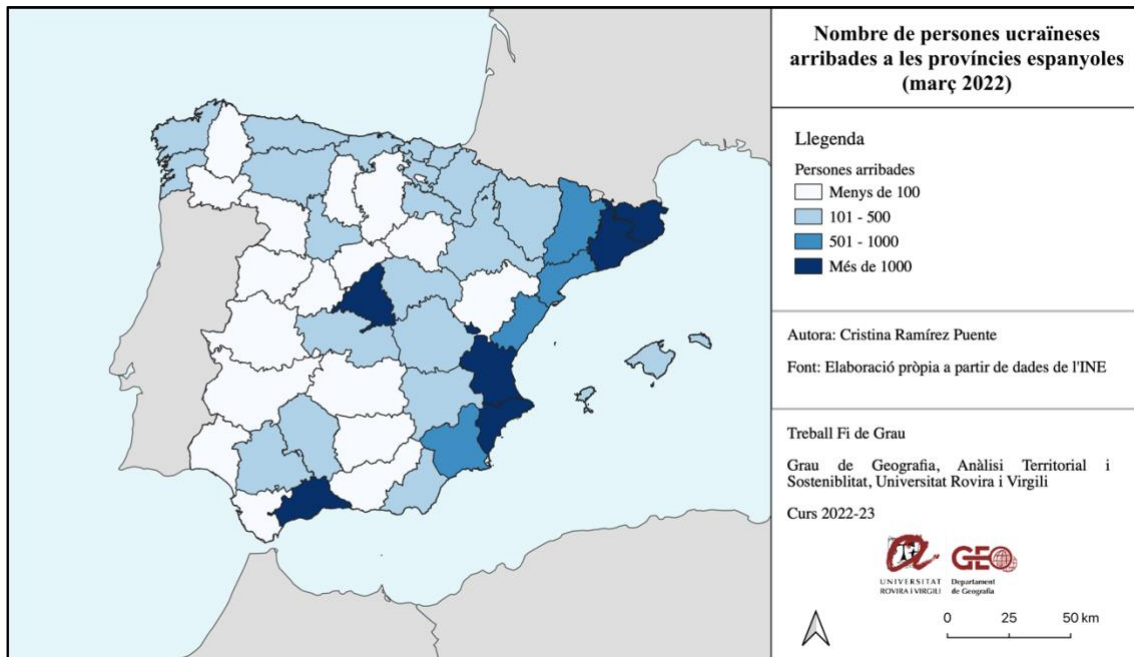
Figura 29. Percentatge d'altres padronals de persones ucraïneses a les províncies espanyoles entre març i desembre de 2022 (acumulat)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

En relació a les altres padronals de les províncies espanyoles registrades pels nou mesos estudiats (de març a desembre del 2022), Alacant va ser la que més refugiats ucraïnesos va rebre en el període entre març i desembre de 2022, doncs va comptar amb un 15,92% sobre el total (13.326 altres). A Alacant la segueixen Barcelona (11,90%), Madrid (10,33%) i València (10,24%).

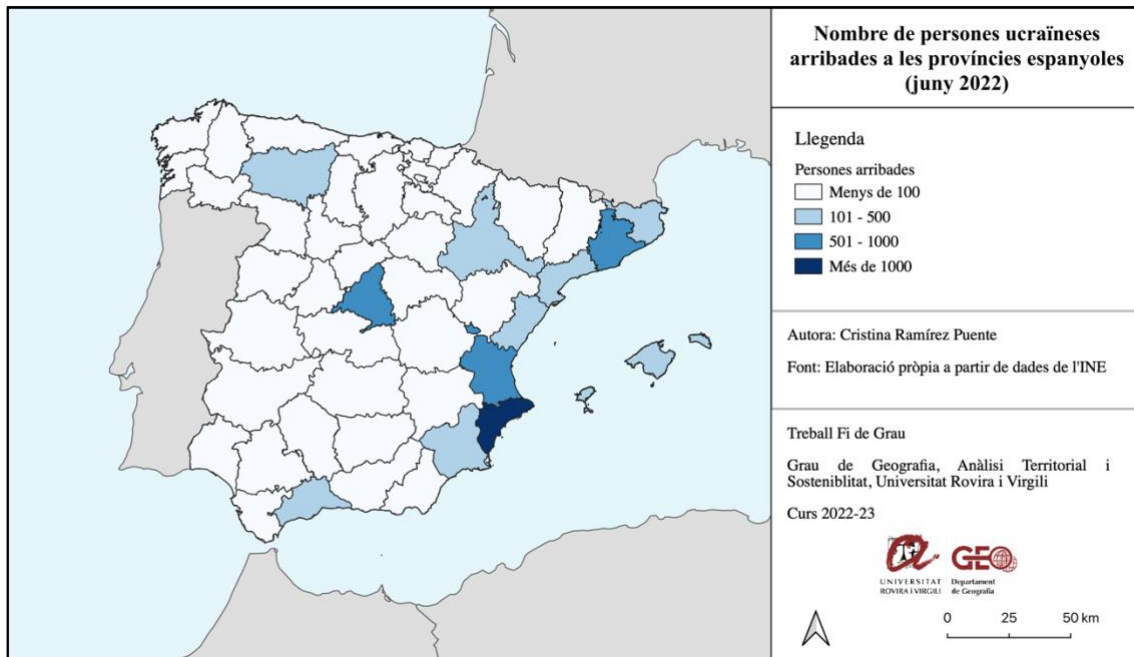
Figura 30. Nombre de persones ucraïneses arribades a les províncies espanyoles (març 2022)

Als inicis de la guerra, els ucraïnesos que van fugir a Espanya van optar per refugiar-se principalment a les províncies de Barcelona (2.798), Alacant (2.678), Madrid (2.460), Girona (2.104), València (1.960) i Màlaga (1.245). La majoria d'arribades es van estendre pel litoral mediterrani i la capital espanyola. En canvi, el nord i les províncies d'interior, van rebre un flux menor de població ucraïnesa, en són un exemple Ourense (10), Jaén (16) i Salamanca (16).

Igual que succeïa amb l'anàlisi detallada de Catalunya, març també va ser el mes on més refugiats van arribar arreu d'Espanya, ja que durant el mes de març, Espanya va documentar 21.216 altes padronals en el conjunt de les províncies, és a dir, al març es van donar d'alta al padró el 25,35% de persones ucraïneses pel total de l'acumulat entre març i desembre del 2022.

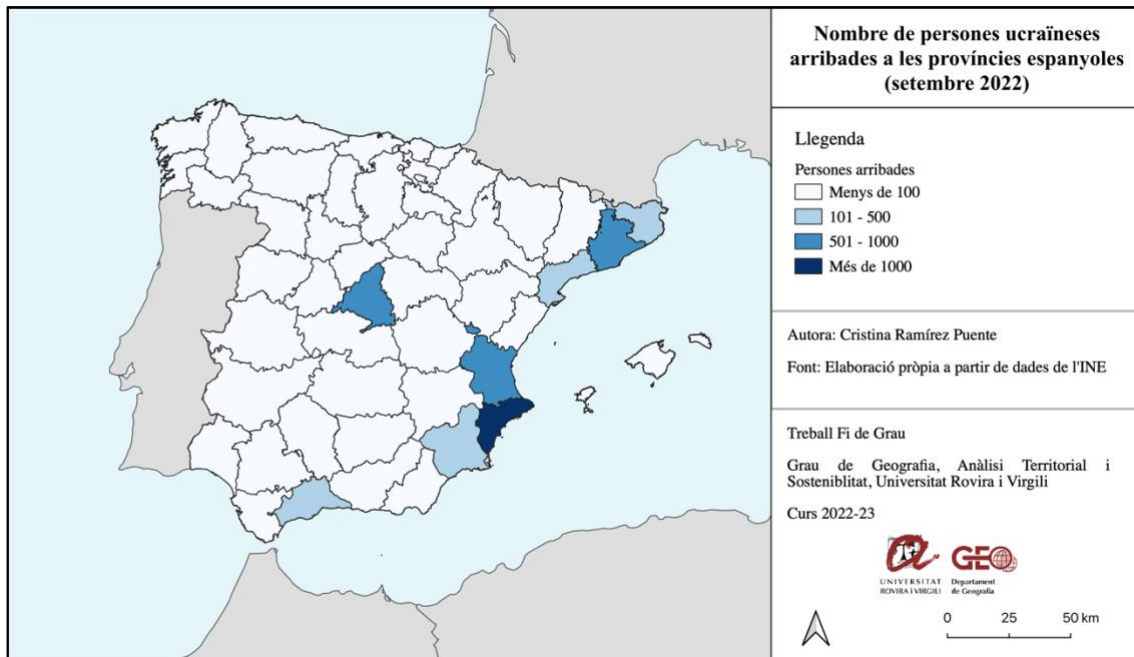
Figura 31. Nombre de persones ucraïneses arribades a les províncies espanyoles (juny 2022)

Amb el pas del temps va anar baixant la intensitat del conflicte, motiu pel qual, al juny van ser moltes menys les altes padronals registrades a les províncies espanyoles. Durant aquest mes es van donar només un 7,73%, moltes menys que al mes de març.

D'aquest 7,73%, la majoria van tenir lloc a Alacant, on van arribar-hi 1.710 persones d'origen ucraïnès. Seguit d'Alacant destaca Barcelona amb 772 altes padronals, València amb 745 i Madrid amb 505. Les províncies de Salamanca, Lugo i Zamora es queden al final de la cua, amb 4, 5 i 7 altes padronals, respectivament.

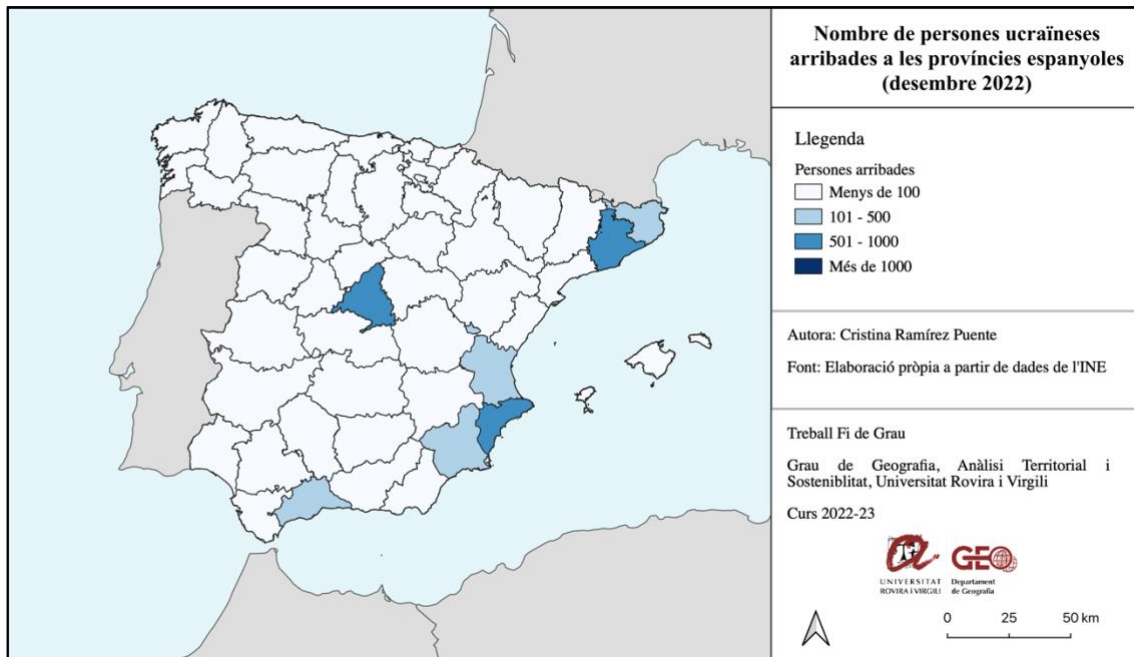
Figura 32. Nombre de persones ucraïneses arribades a les províncies espanyoles (setembre 2022)

Les altes padronals registrades segueixen disminuint, per això, al setembre les dades presenten valors encara més reduïdes que al juny, tot i que similars, ja que es van comptabilitzar un total de 5.344 altes, és a dir, el 6,39%.

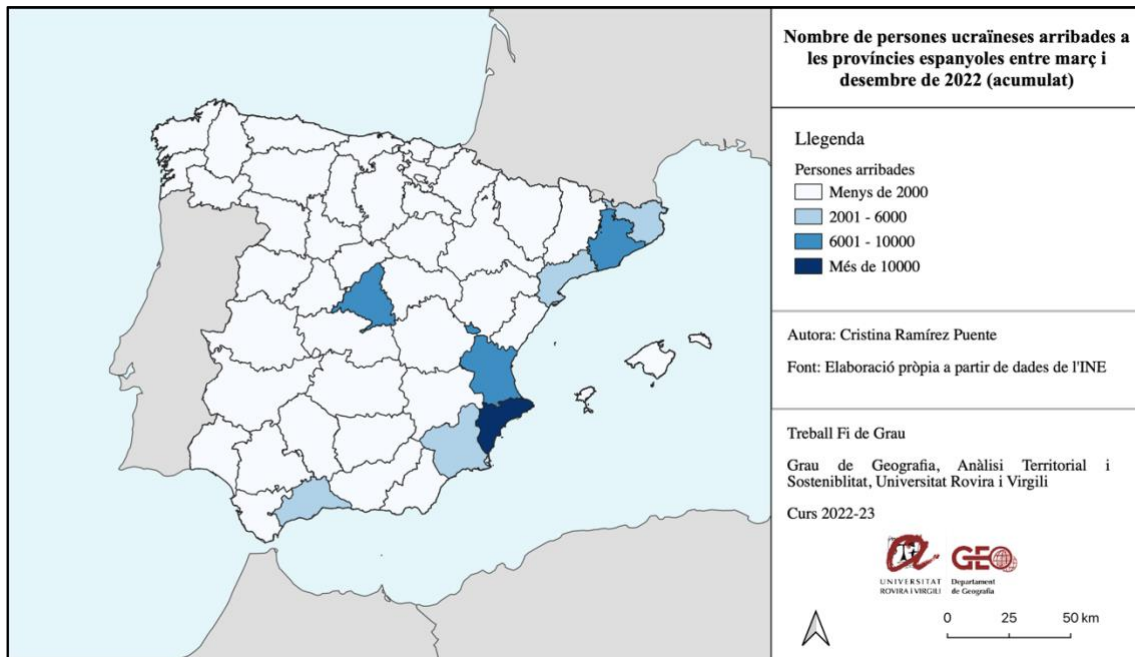
Alacant segueix sent la província predominant pel que fa a altes padronals de persones ucraïneses, amb un total de 1.903 pel que fa a les arribades de setembre. A continuació trobem Barcelona (578), València (576) i Madrid (504). A l'interior i nord d'Espanya aquest mes les dades són encara més escasses, doncs poc a poc les províncies d'aquestes zones van perdent representació, sent el litoral mediterrani i Madrid els principals receptors de refugiats ucraïnesos.

Figura 33. Nombre de persones ucraïneses arribades a les províncies espanyoles (desembre 2022)

El darrer mes del 2022 i al mateix temps el darrer mes analitzat contempla les xifres més baixes pel conjunt del període de temps estudiat. Al desembre es va quantificar només el 4,46% de les arribades totals entre març i desembre. Alacant va continuar sent la província principal receptora de refugiats ucraïnesos amb 794 altes padronals, però en aquest mes, Madrid va superar Barcelona amb 552 i 518 altes cadascuna. València també va continuar formant part de les províncies protagonistes en l'acollida de refugiats amb 485 altes padronals. Aquest mes, però, Palència, Ciudad Real i Àvila no en van rebre cap.

Figura 34. Nombre de persones ucraïneses arribades a les províncies espanyoles entre març i desembre de 2022 (acumulat)

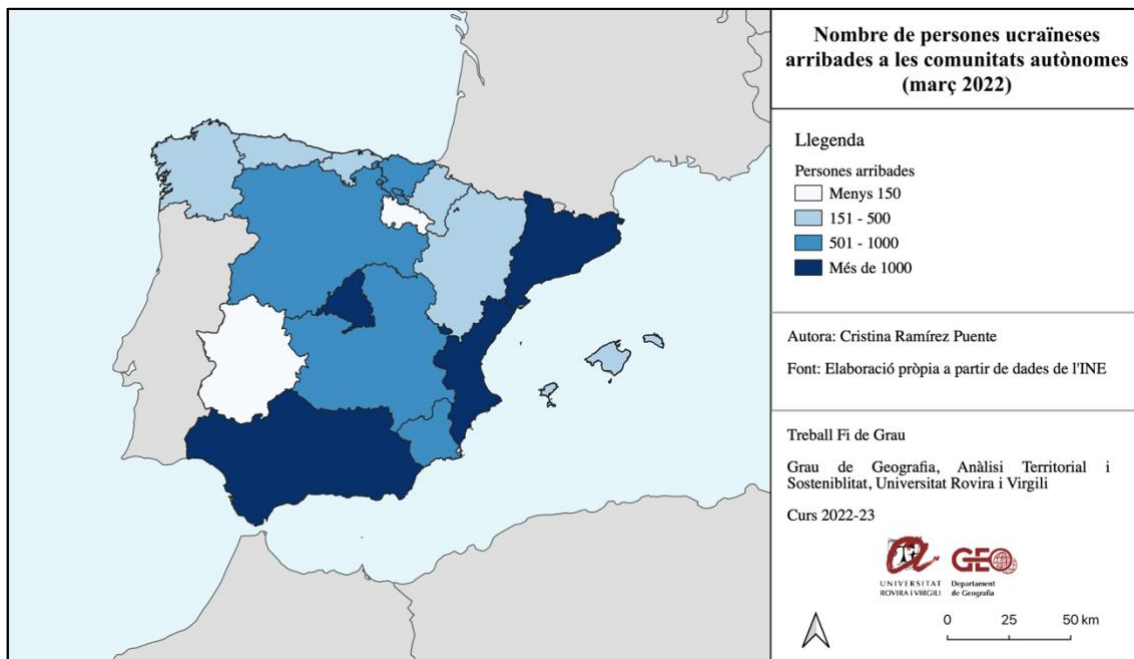
En relació a les altes padronals de les províncies espanyoles registrades pels nou mesos estudiats (de març a desembre del 2022), Alacant va ser la que més refugiats ucraïnesos va rebre en el període entre març i desembre de 2022, doncs va comptar amb un 15,92% sobre el total (13.326 altes). A Alacant la segueixen Barcelona (11,90%), Madrid (10,33%) i València (10,24%).

Els municipis d'interior, tret de Madrid, van ser que menys valors van assolir, sent Ourense (0,07%), Àvila (0,17%) i Palència (0,20%) els que menys refugiats van rebre per la totalitat d'aquest període.

4.2.3. Comunitats Autònomes

A partir de les dades provincials ofertes per l'INE, s'ha pogut aconseguir les dades per a les diferents comunitats autònomes d'Espanya. D'aquesta manera, es podrà comparar Catalunya amb la resta d'Espanya.

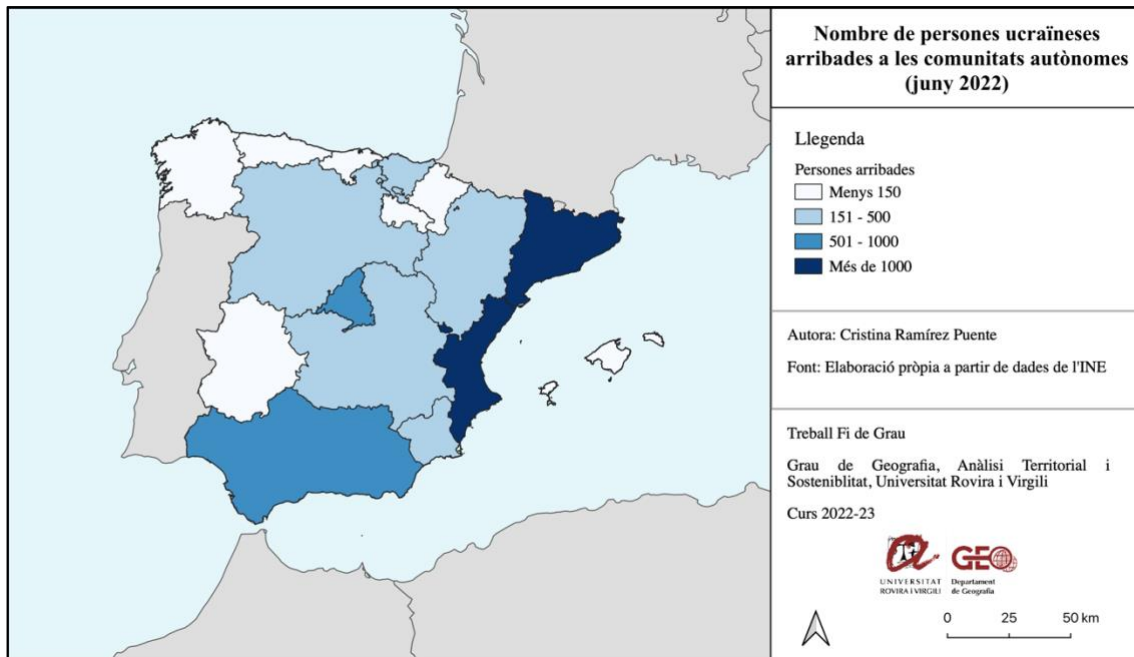
Figura 35. Nombre de persones ucraïneses arribades a les comunitats autònomes (març 2022)

Tal com indicaven les dades provincials ja analitzades, les comunitats autònomes que més refugiats van rebre durant el mes de març van ser Catalunya (6.763) i la Comunitat Valenciana (5.183), seguides de Madrid (2.469) i Andalusia (2.135). Extremadura i La Rioja van ser les que menys refugiats en van rebre, ja que es van registrar 57 i 115 altes padronals en les seves províncies, respectivament.

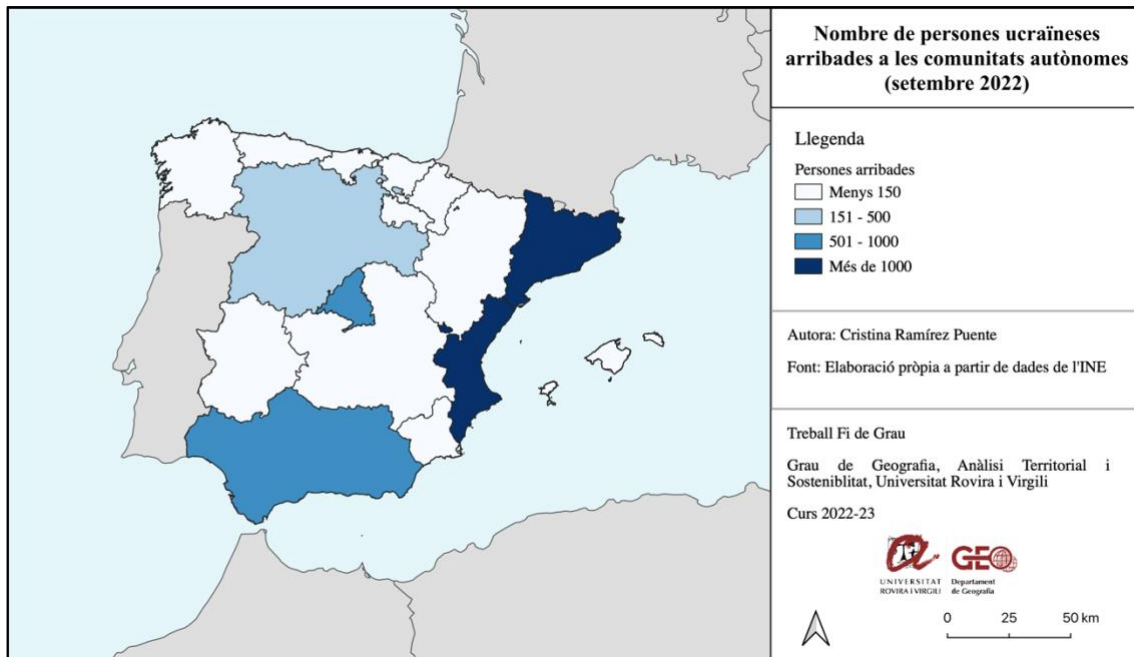
El primer mes d'arribades analitzades mostra el mateix que les províncies, és a dir, els refugiats tendeixen a assentar-se a la costa mediterrània i a la capital, Madrid. En canvi, el nord i l'interior són les zones on menys hi van.

Figura 36. Nombre de persones ucraïneses arribades a les comunitats autònomes (juny 2022)

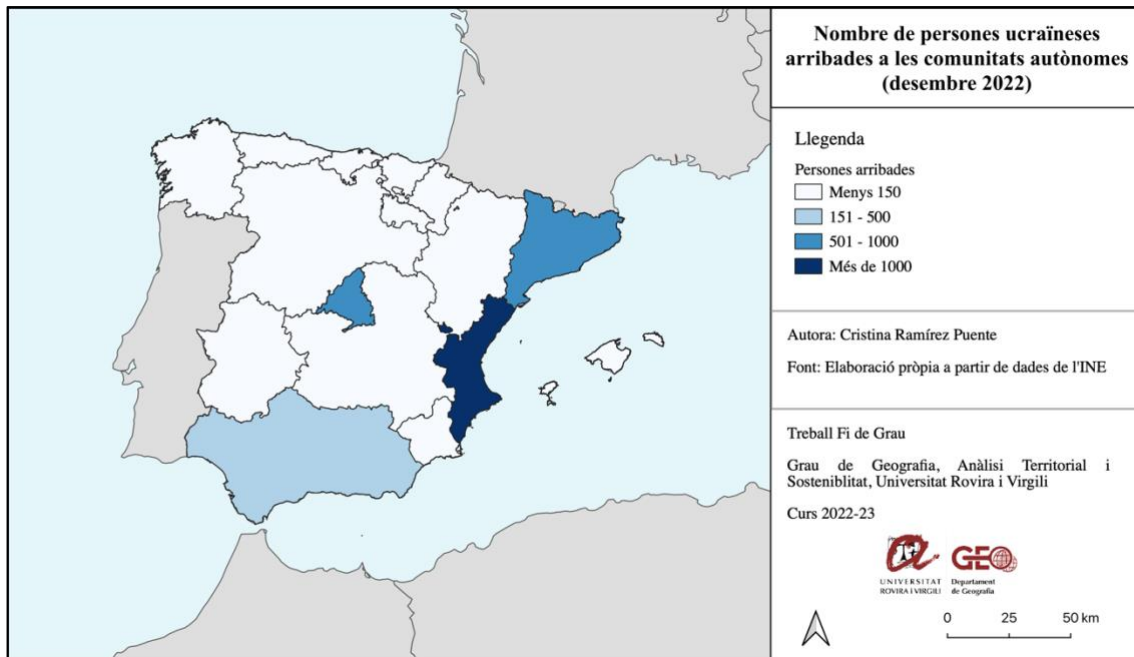
Pel mes de juliol va continuar el mateix patró i Catalunya i la Comunitat València van seguir sent les comunitats més representatives amb 2.059 i 1.231 altes. Andalusia va obtenir 771 i Madrid 505, convertint-se també en les segones comunitats amb més rebuda de refugiats ucraïnesos. En aquest mes, Cantàbria (42) i La Rioja (50) van ser comunitats que van tenir menys altes padronals de persones ucraïneses. El llevant espanyol continua seguint la tendència observada anteriorment en l'anàlisi provincial.

Figura 37. Nombre de persones ucraïneses arribades a les comunitats autònomes (setembre 2022)

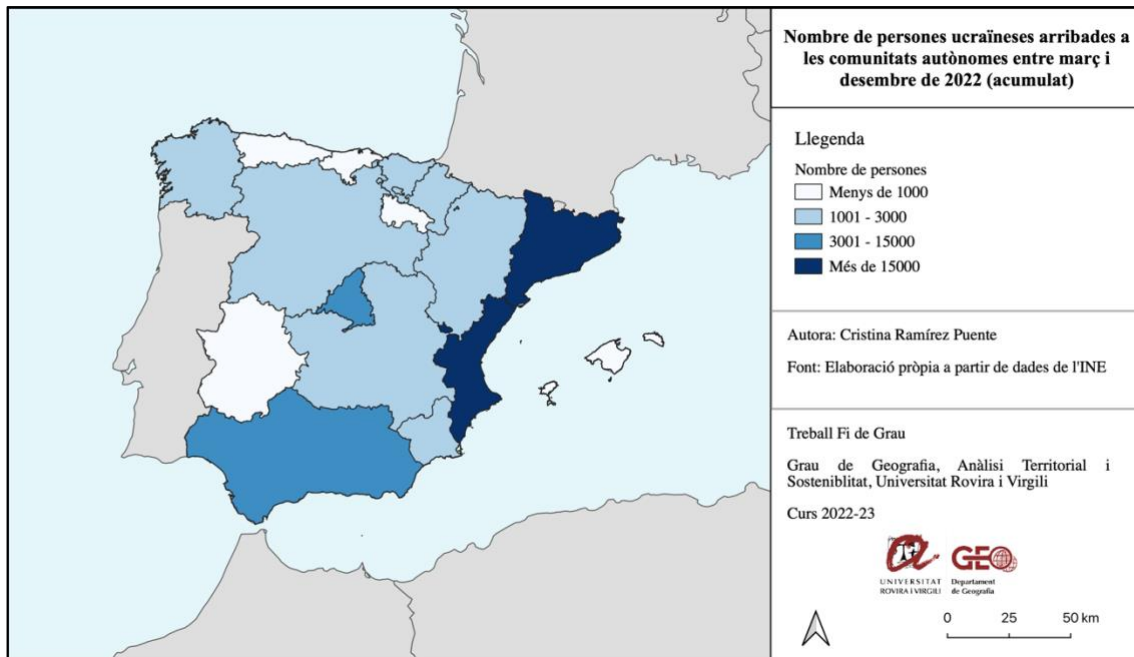
Al setembre se'n van registrar un total de 5.344 altes padronals de persones d'origen ucraïnès, de les quals 1.737 pertanyien a la Comunitat Valenciana, 1.067 a Catalunya, 822 a Andalusia i 504 a Madrid. Les altres comunitats autònomes no van arribar a assolir ni el 150 d'altres, tret de Castella i Lleó, que en va registrar 157. La Rioja, Extremadura i les Illes Balears només van assolir xifres de 20, 26 i 36 altes. La majoria d'autonomies ja rebien menys refugiats, incloses la Comunitat Valenciana i Catalunya, tot i que seguien sent les que menys arribades registraven.

Figura 38. Nombre de persones ucraïneses arribades a les comunitats autònomes (desembre 2022)

Com ja s'ha mencionat anteriorment el mes de desembre va ser el que menys refugiats van arribar a Espanya. Alacant va seguir al capdavant amb 1.338, Barcelona va registrar 818, Madrid, 552 i Andalusia, 387. Les xifres són considerablement més baixes que al mes de març, ja que en aquest punt, la majoria de persones refugiades que havien fugit d'Ucraïna ja ho havien fet durant els primers mesos del conflicte.

Figura 39. Nombre de persones ucraïneses arribades a les comunitats autònomes entre març i desembre de 2022 (acumulat)

En relació a les altes padronals de les províncies espanyoles registrades pels nou mesos estudiats (de març a desembre del 2022), Alacant va ser la que més refugiats ucraïnesos va rebre en el període entre març i desembre de 2022, doncs va comptar amb un 15,92% sobre el total (13.326 altes). A Alacant la segueixen Barcelona (11,90%), Madrid (10,33%) i València (10,24%).

Aquestes dades demostren la preferència dels refugiats ucraïnesos per les comunitats autònomes ubicades al litoral mediterrani, sobretot pel que fa a llevant, és a dir, Catalunya i la Comunitat Valenciana. En canvi, les comunitats de l'interior i el nord de la península no van ser tan atractius per als ucraïnesos que fugien del seu país. Això es pot deure al fet que al litoral mediterrani i a la capital, Madrid, el turisme conforma una font important d'ingrés en l'economia d'aquestes zones, la qual cosa pot resultar més fàcil a l'hora de trobar feina en aquest sector i, també, a trobar allotjament en hotels i apartaments turístics que van posar en disposició dels refugiats.

4.3. Entrevistes

En aquest apartat s'exposaran els resultats de les entrevistes realitzades a diferents persones que han tingut diferents papers en l'arribada de refugiats ucraïnesos a Catalunya. Les entrevistes s'han efectuat a la mare d'una família d'acollida, a una refugiada ucraïnesa i a un voluntari de la Creu Roja.

4.3.1. Família d'acollida

La Kerry, d'origen anglès però resident de Vilanova i la Geltrú, va acollir una família ucraïnesa a la seva casa durant deu mesos i mig. Ella viu amb el seu marit, que és dels Estats Units i amb els seus dos fills a una casa de tres plantes, en la qual el pis de dalt és independent, per als convidats i, en el moment dels inicis del conflicte, era buit.

Quan va començar la guerra d'Ucraïna, un bon amic del marit de la Kerry, que té una ONG, es va traslladar fins a Polònia a la frontera amb Ucraïna, on ajudava els refugiats que hi arribaven a desplaçar-se fins a diferents punts de Polònia. Una de les persones a les que va ajudar va ser la Yana i els seus dos fills, que més tard es van convertir en la segona família de la Kerry.

“(…) Cuando mi amigo nos llamó explicando lo que hacían, él sabía que nosotros tenemos una casa bastante grande con tres pisos. Mi madre vive en el de abajo, nosotros en el del medio y tenemos un piso arriba de invitados con espacio, un baño, etc. Él ya había estado aquí varias veces y nos dijo que si queríamos ayudar podíamos acoger en este sitio. Mi marido y yo sin saber lo que teníamos que hacer pensamos que sería una manera de ayudar, entonces, el día después nos llamó y nos dijo que había dejado una familia en un pueblo con una hija de 15 años y un hijo de la misma edad que mi hijo y que si queríamos hablar con ellos.” (Kerry)

A través d'una amiga, va aconseguir un contacte que parlés ucraïnès perquè pogués traduir la conversa que tindria amb la família ucraïnesa. Es tractava d'una dona que vivia a Vilanova i la Geltrú feia molts anys i que era monitora dels seus fills. En la videotrucada que van fer amb la família ucraïnesa la Kerry els va explicar que tenia un espai independent i gran on es podien quedar, i la Yana va dir: “vale, quant em cobres?” A la casa on vivien a Polònia, que era d'un familiar, els controlava, els cobraven un llogar i no els deixaven sortir sempre de casa. “Se estaban aprovechando”, indica la Kerry.

“(…) Entonces mi amigo les compró billetes de autocar desde Polonia hasta Barcelona y yo fui a Barcelona a buscarles a la estación de autobuses. Solo habíamos hablado una vez por teléfono, y por WhatsApp habíamos hablado un poco. Le enviaba fotos de nosotros, de nuestra casa, del perro... para que viera que éramos gente normal y no fueran asustados.” (Kerry)

Només arribar a casa, la Kerry li va donar a la Yana les claus i li va dir “mi casa es tu casa”. Ella volia que tant la Yana com els seus fills fossin lliures i sortissin de casa quan ells volguessin i se sentissin a gust.

“(…) Ellos llegaron el 28 de marzo, y las primeras 4 o 5 semanas no salían de casa, entonces yo vi que no se atrevían y yo empecé a decirles: voy a ir al supermercado, ¿queréis venir? Y todos decían: ¡sí!” (Kerry)

La Kerry assenyala que al principi tot era fer gestions i papers: anar a Barcelona, anar a la comissaria, fer el NIE, tramitar l'alta a la Seguretat Social, etc. I una vegada ja van aconseguir fer tots aquests tràmits, els faltava esperar trucades per què els nens fossin a l'escola.

Quant a les diferències d'idioma, s'entenien mitjançant el traductor del mòbil, que traduïa del castellà a l'ucraïnès i a l'inrevés. A casa de la Kerry normalment es parla sempre anglès, ja que el pare i la mare són dels Estats Units i del Regne Unit, respectivament, però en arribar la Yana i els seus fills parlaven sempre castellà, així ells s'anaven familiaritzant amb la llengua.

Ella els portava a la platja, ja que mai hi havien anat, i els hi va encantar. Un dia, la filla gran de la Yana, la Anastasya, li va preguntar que si podien anar a la platja un altre dia, la qual cosa va sorprendre a la Kerry i es va adonar que ells estaven esperant a que la Kerry ho proposés, no s'atrevien a anar-hi sols sense preguntar.

“(…) En ese momento yo les dije: vosotros podéis ir donde queráis, en el momento que queráis, sois libres.” (Kerry).

L'escolarització va ser diferent per als dos fills de la Yana. En Misha, que en aquell moment tenia 8 anys, va aconseguir plaça en la mateixa escola que el fill de la Kerry i, fins i tot, en el mateix grup de classe. A ell li donaven moltes més facilitats i ajudes que a la seva germana gran, de 15 anys, que va entrar a una escola concertada. Per aquest motiu, la Kerry va intentar que al curs següent entrés en una de pública, i així va ser. Al

setembre del 2022 va aconseguir plaça a l'escola pública, i tot va ser diferent: li van atorgar un professor de reforç durant 12 hores setmanals per a ella sola i un altre noi de fora que els ajudava amb el català i amb altres matèries. Cal destacar, que els exàmens i els treballs de classe eren adaptats a ella i al seu nivell de català, la qual cosa també li ajudava molt per avançar i progressar.

La Kerry va oferir allotjament, menjar, productes d'higiene i més gràcies a la col·laboració d'altres pares de l'escola, que van ajudar molt. Així doncs, quan la Yana va arribar a la casa, es va trobar de tot. No van rebre cap ajuda econòmica per part del govern ni de l'ajuntament, només els van guiar per a dur a terme tots els tràmits burocràtics que havien de realitzar els refugiats a l'hora d'empadronar-se i establir-se a Vilanova i la Geltrú.

“(...) Fui a una reunión al principio que organizó el Ayuntamiento de Vilanova i la Geltrú para familias de acogida, porque yo había ido al departamento de acogida y me habían dicho que tenía que hacerles el NIE, ir al INEM... me dieron una lista que no veas, pero la hice y he aprendido mucho yo también. En ese aspecto el ayuntamiento fue un apoyo muy grande, si no yo hubiera estado muy perdida sin saber que hacer. Fui a la reunión y cuando acabaron y dijeron si alguien tenía alguna pregunta, levanté la mano y dije: he entendido del discurso que habeis dado en estos 10 minutos que no hay ayuda financiera ni para las familias de acogida ni para las que han venido de Ucrania, ¿es correcto? Y me dijeron que sí. Entonces nada para nosotros ni para ellos. La ayuda fue la que busqué yo en la escuela y conocidos”. (Kerry)

L'Ajuntament, al voltant del mes de setembre o octubre del 2022 va comunicar que feien un grup un dia a la setmana durant dues hores de refugiats i la Yana hi va assistir, però per la seva sorpresa, explicaven com fer els tràmits que ja havia fet feia mesos, com per exemple agafar hora per empadronar-se. L'administració local es va començar a moure massa tard, ja que la majoria de refugiats van arribar al març i abril com la Yana i ja tenien tots aquests processos fets.

A Vilanova i la Geltrú hi ha un grup de WhatsApp de persones ucraïneses i rusoparlants que viuen en el municipi des de fa 10 o 15 anys, i quan va començar la guerra van obrir una mica les seves portes per a rebre als refugiats que venien, però realment, tal com

assenyala la Kerry, no han rebut massa recolzament d'ells, cosa que ha estat decepcionant per la Kerry i per la Yana.

La Kerry va ajudar a la Yana a tenir independència econòmica, ja que ella volia treballar i tenir els seus propis diners. A més que també volia llogar un pis per a ella i els seus fills més endavant.

“(...) Yo le busqué trabajo limpiando casas porque es el único trabajo que podía empezar ya, no necesitaba formación ni idioma, y era la única manera de que ganase dinero para su bolsillo. Estando en casa todas sus necesidades de comer, dormir, etc. estaban cubiertas por nosotros, pero si ella quería salir o sacar a sus hijos a tomar un helado no tenía nada, o si su hijo necesitaba unas bombas nuevas, yo siempre iba pidiendo a la escuela cosas de segunda mano, pero ella llegó a un punto en el que quería cobrar y tener su dinero. Yo estoy en una página de Facebook de ingleses hablantes en Vilanova y Sitges, y expliqué la situación de que ella buscaba trabajo y ahí dos personas la contactaron y empezó haciendo 4 horas a la semana. De ahí, con el boca a boca consiguió tres casas más. Luego una amiga mía un día me dijo que necesitaba a alguien y también empezó con ella y a través de ella tiene dos casas más. Pero claro, esto es en efectivo, sin seguro y no es estable.” (Kerry)

La Yana estava contenta ingressant els seus propis diners, però per a un pis necessitava més estalvis, per aquest motiu va començar a estalviar molt i guardar durant mesos tots els diners que guanyava treballant a les cases amb l'ajuda de la Kerry, que li va dir que no li donés res de menjar o despeses, fins que va aconseguir a estalviar prou per a poder llogar un pis. Tanmateix, els pisos eren molt cars i en unes condicions desfavorables. La Kerry va anar a l'Ajuntament a demanar ajuda:

“(...) Fuimos a ver pisos que eran un desastre, caros, sin calefacción, sin doble cristal, fríos, con cocinas muy antiguas... y pedían 700 y 800 euros al mes. Yo fui al Ayuntamiento a pedir ayuda porque estaba harta de entrar en muchos pisos que olían humedad y eran fríos y sin calefacción, en los que pretendían vivir niños. En el Ayuntamiento nos dijeron que fuera a Cubelles porque era más barato, y yo le dije que el niño no podía ir cada día hasta la escuela solo en tren desde Cubelles, entonces me dijeron que se tenía que cambiar de escuela. O sea, su ayuda es que arrancan a los niños de la escuela otra vez y van a un sitio que no conocen a nadie,

esa es la ayuda que me dan. Me fui y nunca he vuelto, horrible. Y buscando pisos hemos visto de todo, incluso en una agencia me dijeron que solo aceptaban catalanes y españoles. Es una pena”. (Kerry)

L'ONG de l'amic del seu marit es compromet a pagar durant un any 300 euros per ajudar-la en alquilar, per tant, la Yana rep cada mes 300 euros. A més, des del gener de 2023, el govern espanyol va anunciar que obririen la possibilitat de demanar una ajuda econòmica per a tots els ucraïnesos que no estan amb la Creu Roja. Aquesta ajuda té una duració de quatre mesos, en els quals cada mes la Yana rebrà 400 euros i 100 per cada fill, és a dir, un total de 600 euros. Així doncs, la Yana podrà estalviar aquests diners per seguir pagant i rep l'ajuda del banc d'aliments dels serveis socials, en la qual estudien la seva situació i li atorguen uns punts determinats per a poder fer la compra cada 15 dies en el supermercat de manera gratuïta per a una quantitat establerta de productes.

Finalment, van poder aconseguir un pis de dos habitacions i la Yana i els seus fills s'han pogut independitzar. La Kerry, per ajudar-la, l'ha contractada perquè netegi la seva casa durant 4 hores setmanals i li ha fet un contracte de treball, així està assegurada.

La Kerry i la seva família viu a prop d'un hotel que acollia refugiats ucraïnesos per part de la Creu Roja i en aquell hotel hi vivien les millors amigues de la Yana, en concret la Yulia, que també té un fill de la mateixa edat que el de la Yana. No obstant, a l'abril van fer fora de l'hotel totes les famílies i els van enviar a Jaén, perquè Creu Roja ha deixat de rebre les ajudes que rebia del govern i no pot pagar aquests hotels, ja que els establiments guanyen més diners amb els turistes i també volen obrir al públic per beneficiar-se. Actualment, la Yulia viu a casa de la Yana amb la seva mare i el seu fill, és a dir, estan vivint sis persones en un pis de dos habitacions, però la Yana no podia deixar que la Yulia marxés. La Yulia tampoc volia marxar, el seu fill era feliç a l'escola, havia aconseguit treball a l'aeroport, i la seva mare, de 70 anys, no volia viatjar més.

L'experiència de la Kerry i de la seva família ha estat molt enriquidora, estan molt contents d'haver conegut i haver acollit durant deu mesos i mig a la Yana, el Misha i l'Anastasya. La Kerry explica que el Misha i el seu fill ara són com germans, i això la fa molt feliç. Han tingut una convivència meravellosa, la qual ha implicat un esforç econòmic i de temps important, però la Kerry afirma que ha valgut la pena i han après molt d'ells, de la seva cultura i de la seva llengua, a la vegada que han creat una molt bona amistat.

4.3.2. Refugiada ucraïnesa

Com ja s'ha indicat, s'ha realitzat una entrevista a una refugiada resident a Vilanova i la Geltrú.

La Yulia va arribar amb la seva mare i el seu fill des d'Ucraïna a Vilanova i la Geltrú a principis de març de 2022. Ella va arribar a Espanya a través de la Creu Roja, que la va allotjar a un hotel d'aquest municipi.

En aquells moments el tràfic aeri d'Ucraïna estava tancat, per aquest motiu van viatjar fins a Polònia en tren i des d'allí van agafar un avió a Barcelona. En total van ser tres dies de camí sense problemes de visat, ja que ja hi havia un acord signat.

“(…) Al principio no tuvimos problemas con el idioma, ya que en todos los centros de refugiados y hoteles siempre había voluntarios que hablaban ucraniano. El primer día de nuestra llegada nos alojaron en un buen hotel”. (Yulia)

Els voluntaris de l'hotel on s'allotjava van ajudar els refugiats a trobar feina mitjançant un curs i, a conseqüència d'això, actualment la Yulia treballa en una empresa de neteja a l'aeroport de Barcelona.

“(…) Voluntarios de nuestro hotel nos mandaron hacer un curso del trabajo y el resultado de esto nos cogieron a trabajar. De verdad no había ningún problema, nos ayudaron mucho la Cruz Roja”. (Yulia)

De moment, la Yulia preveu quedar-se a Vilanova i la Geltrú a viure i treballar un temps més, però vol tornar a Ucraïna un cop acabi el conflicte, ja que la seva família viu allà.

“(…) Allí todavía vive la mitad de mi familia, mi marido y mi hijo. Y yo les echo mucho de menos”. (Yulia)

4.3.3. Voluntari

Durant l'arribada massiva de refugiats, el paper dels voluntaris ha estat clau per a la integració d'aquests al nostre territori. Per tal de conèixer l'experiència d'aquests, s'ha entrevistat al Pepín Barceló, voluntari de la Creu Roja del municipi de la Selva del Camp, concretament del Punt d'Atenció. Amb l'esclat del conflicte d'Ucraïna van començar a contribuir amb les persones que arribaven al municipi.

“(…) L’1 d’abril va fer un any que van arribar uns 1.700 o 1.800 a Tarragona i Creu Roja, a través de Fons europeus els va anar distribuint en hotels, i un dels hotels va ser el de la Selva del Camp. L’1 d’abril de l’any passat va venir uns 60 aquí”. (Pepín)

La seva feina va ser principalment donar atenció als refugiats, però es dividia en dos fases. En la primera fase duïen a terme tasques administratives com la documentació, el permís de residència, les targetes sanitàries, etc. Després, van començar a fer funcions d’acompanyament a centres hospitalaris i també proporcionar-los tallers tant de català com de castellà perquè comencessin a aprendre l’idioma, ja que era molt complicat per a ells. També cooperaven molt amb els infants per ajudar-los en la seva estada i fer-la el més humana possible.

Aquesta primera fase va ser destinada majoritàriament a l’atenció, proporcionar-los aliments i un allotjament per viure-hi. A la segona se’ls atorgava més autonomia pel que fa a sortir de l’hotel sols i/o buscar un habitatge, és a dir, introduir-se a la vida normal i poder fer coses per ells mateixos.

“(…) Al començament, quan venien d’Ucraïna, venien amb el posat. Van arribar famílies i persones que només portaven la roba posada, no tenien res més. Els vam haver de proporcionar sabates, vestuari... també una cosa que no hem dit es l’escolarització dels nens, havíem de proporcionar llibres, materials, etc.”. (Pepín)

Hi havia també altres voluntaris que pertanyien a associacions diferents però no a la Creu Roja i participaven en tallers. Des de l’Associació Catalana, per exemple, feien classes de català al començament. Aquests moles vegades també feien tasques d’acompanyament, sobretot a nivell sanitari.

A la Selva del Camp, a més de la Creu Roja hi ha una ONG anomenada Coopera que ja existia a Ucraïna, la qual va acollir aproximadament 50 refugiats ucraïnesos, però a diferència de Creu Roja, aquests només eren mares i fills.

“(…) En creu roja esta tot mes diversificat, hi ha famílies senceres, famílies monoparentals, avis, avies, joves, fins i tot gent que ha vingut sola.. es mes diversificat. A l’altra part es una cosa concreta perquè aquesta ONG ja estava a Ucraïna operant i quan va explotar el conflicte se’ls van emportar aquí”. (Pepín)

Pel que fa als recursos, la Creu Roja gestionava un fons que proporcionava el Govern espanyol a través de Fons Europeus, i aquests cobrien totes les despeses i necessitats dels refugiats: allotjament als hotels, material escolar, roba, medicaments, etc.

“(…) Naturalment també hi ha hagut donacions però el gran volum tot estava signat en un conveni de creu roja amb el govern espanyol per poder atendre als refugiats que venien del conflicte i a través d’aquest conveni hi ha una sèrie de fons que venen de la unió europea i en aquest cas serveixen per poder atendre tot aquest tema”. (Pepín)

A la Selva del Camp van col·laborar entorn a 35 persones voluntàries de la Creu Roja per poder atendre totes aquestes persones. Això ha representat més de 1.000 hores de voluntariat al cap d’un any, ja que al començament feien voluntariat cada dia, inclús els matins dels caps de setmanes per al de que no els hi faltés cap atenció. A mida que passava el temps van eliminar els caps de setmana perquè els voluntaris poguessin descansar i, ara, s’encarreguen els tècnics de Creu Roja.

Actualment, ja no passen refugiats acabats d’arribar d’Ucraïna, sinó que van a altres països o ciutats espanyoles o catalanes.

“(…) Hi ha moltes rotacions, que vol dir que venen refugiats estan 1 o 2 mesos i passen a un altre avaluació o fase del programa. Ara en aquest cas, gent que venen del propi país del conflicte ja no passen per aquí, ja no venen. Ara ja van a altres països europeus o altres ciutats d’Espanya i Catalunya, que de fet Catalunya es una de les autonomies que mes refugiats ha rebut. A Catalunya van començar a arribar refugiats quan va començar el conflicte, de fet, al febrer ja n’hi havia, però aquí a la Selva van arribar a partir d’abril concretament. Aquí han passat al voltant de 200 mes o menys per totes aquestes fases, perquè clar potser quan han arribat han estat 2 o 3 mesos aquí i després han marxat, han vingut uns altres, etc.” (Pepín)

Al Punt d’Atenció de la Creu Roja de la Selva del Camp han arribat perfils molt diversos de refugiats: famílies senceres, famílies monoparentals, gent jove, persones soles, persones grans, embarassades, nadons, etc. En el cas dels homes, han arribat aquells que per problemes de salut no podien anar al conflicte.

Tal com indica en Pepín, aquest voluntariat va començar des de 0, perquè ningú no tenia experiència sobre l'atenció a persones que venen de conflictes bèl·lics i van anar aprenent el dia a dia.

“(…) Ha sigut una cosa que va començar des de 0 quan van vindre va ser en massa i poc a poc vam agafar experiència col·laborant tothom. La gent del poble també es va bolcar molt, això també va ser en el seu moment un poble que va acollir cadascú dins de la seva opció que podia ajudar. També es important la integració d'ells dins del poble. Entre les dos ONG del poble, Coopera i Creu Roja, hi havia uns 120 refugiats. A un poble de 5.000 habitants podria haver un conflicte entre la població i, en canvi, es van integrar, participaven, els fèiem participar en les festes, a la cultura d'aquí... Ha sigut una bona integració, sense cap conflicte, al contrari, ells s'han sentit a gust, la població s'ha sentit a gust també, en aquest aspecte ha estat una experiència molt positiva per tots. De vegades això et pot portar a situacions no volgudes per falta d'experiència, diferència de cultures i al contrari, ha sigut totalment positiva.” (Pepín)

Per a en Pepín i per a tots els voluntaris que van col·laborar amb els refugiats ucraïnesos arribats a la Selva del Camp, es va tractar d'una experiència humana molt enriquidora i completament nova, on van néixer relacions d'amistat i vincles difícils de trencar. Poc a poc, van anar aprenent a oferir l'atenció i tot allò que les persones ucraïneses necessitaven.

5. Conclusions

En aquest darrer apartat es determinaran les principals conclusions extretes dels resultats i l'anàlisi realitzada en l'apartat anterior. Per a fer aquesta valoració, s'ha de tenir en compte els objectius exposats a la introducció.

Pel que fa al perfil demogràfic dels refugiats ucraïnesos a Catalunya, es pot concloure que principalment han estat dones i infants. Com ja s'ha indicat, els homes havien de romandre a Ucraïna, sobretot aquells que es trobaven en edat militar, ja que tot i no estar en el combat, no podien marxar per si els feien participar-hi.

Majoritàriament, les ubicacions catalanes preferides per les persones refugiades han estat els municipis del litoral català, sobretot els més turístics, com són Barcelona, Lloret de Mar i Salou. Els d'interior no han estat tan representatius, tret de Lleida, que tot i ser capital de província, no n'ha rebut tant com d'altres capitals.

Comparant aquesta anàlisi territorial amb la resta de províncies espanyoles, Catalunya va ser de les comunitats autònomes amb més rebuda de refugiats procedents d'Ucraïna, sobretot al mes de març. Posteriorment, a l'abril, la Comunitat Valenciana va configurar l'autonomia principal, seguida de Catalunya i Madrid. Això es deu a que les províncies espanyoles amb més refugiats registrats van ser Alacant, Barcelona, Madrid i Màlaga.

Aquest fet indica que Catalunya va ser de les autonomies amb més refugiats a nivell estatal, motiu pel qual és important l'estudi de les persones que van arribar-hi.

Aquestes localitzacions són turístiques, per la qual cosa tenen més hotels i allotjaments turístics on poden residir les persones refugiades que arriben. Aquest fet pot ser important a l'hora d'escollir el municipi les oportunitats són majors. Igualment, moltes persones es van allotjar en hotels que els hi oferia la Creu Roja, per tant, tenint en compte que en els territoris més turístics hi ha més allotjaments d'aquesta tipologia, és possible que hi resideixin més refugiats.

La majoria de població ucraïnesa va arribar els primers mesos del conflicte, és a dir, al març i a l'abril. Amb el temps, s'ha rebut cada vegada menys, ja que la majoria ja havien fugit d'Ucraïna al començament de la guerra.

La realització d'entrevistes ha confirmat també aquest succés: tant la refugiada, el voluntari, com la família d'acollida explicaven que la majoria de refugiats van arribar a l'inici de l'esclat del conflicte, entre març i abril.

Pel que fa a les dades de les TSI front a les del padró continu, s'ha comprovat que les de les TSI són més exhaustives, ja que mostren més característiques que les altres. A més, estan configurades per setmana. Les del padró continu de l'INE, a nivell provincial espanyol no se'n diferencia el sexe ni l'edat, només permeten recollir el nombre d'arribades per empadronament amb una temporalitat mensual, però sense tenir en compte de si es tracta d'homes o de dones ni l'edat, per la qual cosa, l'anàlisi que permet fer és més simple i general que amb les dades de les TSI a Catalunya.

6. Bibliografia

- ACN. (2023, febrer 12). *La meitat dels ucraïnesos que van arribar fa un any a Guissona, s'hi han quedat*. VilaWeb. <https://www.vilaweb.cat/noticies/ucraina-guissona-refugiats-vida/>
- Brücker, H., Goßner, L., Hauptmann, A., Jaschke, P., Kassam, K., Kosyakova, Y., & Stepanok, I. (2022). *Die Folgen des Ukraine-Kriegs für Migration und Integration: Eine erste Einschätzung*. Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung. <https://doi.org/10.48720/IAB.FB.2202>
- Canelles, L. (2023, febrer 24). *Un any de guerra a Ucraïna: els mapes de l'evolució del front*. CCMA. <https://www.ccma.cat/324/un-any-de-guerra-a-ucraina-els-mapes-de-levolucio-del-front/noticia/3214302/>
- Cosano, R. (2023, febrer 12). *Tarragona, tierra de acogida: «Aquí hemos podido vivir mejor»*. Diari de Tarragona. <https://www.diaridetarragona.com/tarragona/tarragona-tierra-de-acogida-aqui-hemos-podido-vivir-mejor-PL13811358>
- Cosano, R. (2023, febrer 24). *«No podemos volver. Siguen cayendo misiles cerca de casa»*. Diari de Tarragona. <https://www.diaridetarragona.com/tarragona/no-podemos-volver-siguen-cayendo-misiles-cerca-de-casa-MI13938747>
- Cosano, R. (2023, febrer 24). *El Camp y el Ebre acogen a más de 3.800 refugiados ucranianos un año después de la guerra*. Diari de Tarragona. <https://www.diaridetarragona.com/tarragona/el-camp-y-el-ebre-acogen-a-mas-de-3800-refugiados-ucranianos-un-ano-despues-de-la-guerra-HI13939086>
- Delfino, M. (2022). Respuesta europea al éxodo ucraniano: ¿distinción entre refugiados? *Boletín Informativo del Grupo de Jóvenes Investigadores*, no. 15. <http://sedici.unlp.edu.ar/handle/10915/137264>
- Doval Adán, A. (2017). *Conflictos armados y flujos migratorios en el Oriente europeo actual*. *Revista lusófona de educação*, 37, 87–104. <https://doi.org/10.24140/issn.1645-7250.rle37.06>
- Romano, A. (2018). Los programas de reasentamiento de refugiados en la UE: tendencias actuales y repercusiones en España. *Anuario CIDOB de la inmigración*, 2018, 262–282. <https://doi.org/10.24241/anuariocidobinmi.2018.262>

Sasse, G. (2020). War and displacement: The case of Ukraine. *Europe-Asia Studies*, 72(3), 347–353. <https://doi.org/10.1080/09668136.2020.1728087>

Stukalo, N., & Simakhova, A. (2018). Social and economic effects of the war conflict in Ukraine for Europe. *Geopolitics under globalization*, 2(1), 11–18. [https://doi.org/10.21511/gg.02\(1\).2018.02](https://doi.org/10.21511/gg.02(1).2018.02)

Tang, X. (2022). How do global migration patterns present new challenges for nation states? *Asian journal of social science studies*, 7(7), 81. <https://doi.org/10.20849/ajsss.v7i7.1251>

Zamora Zaragoza, J.-A. (2017). Los movimientos migratorios de los refugiados: un análisis a la luz de la teoría crítica. *Revista eletrônica de educação*, 11(2), 303–315. <https://doi.org/10.14244/198271992122>

7. Annex

Figura 40

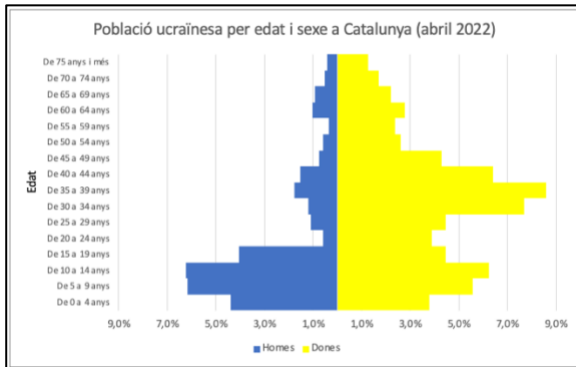

Figura 41

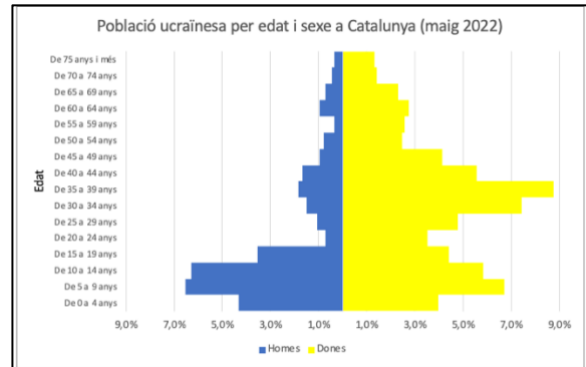

Figura 42

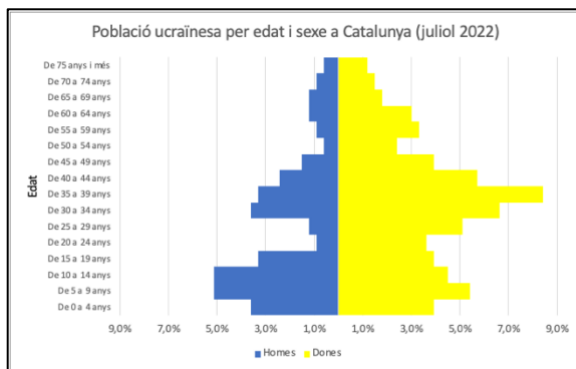

Figura 43

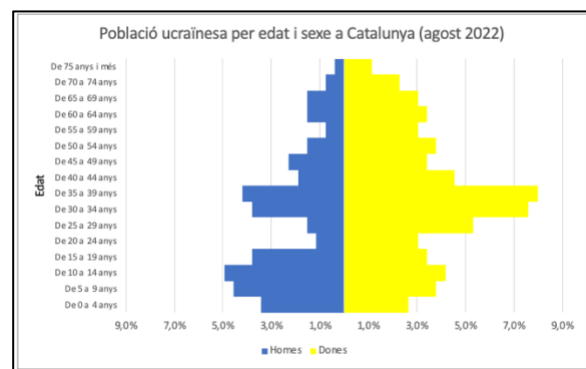

Figura 44

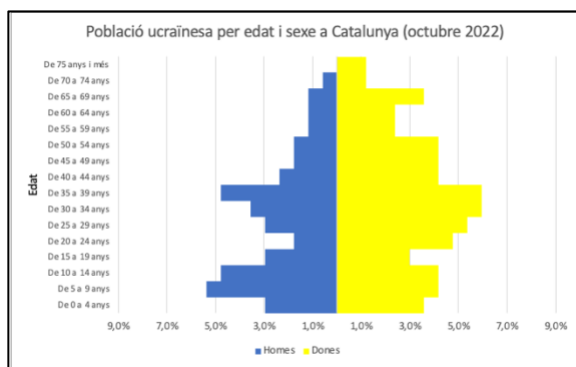
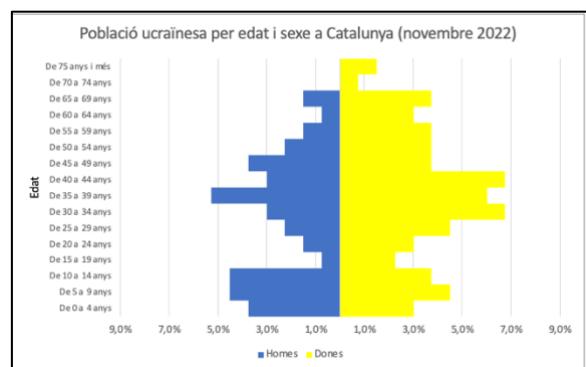
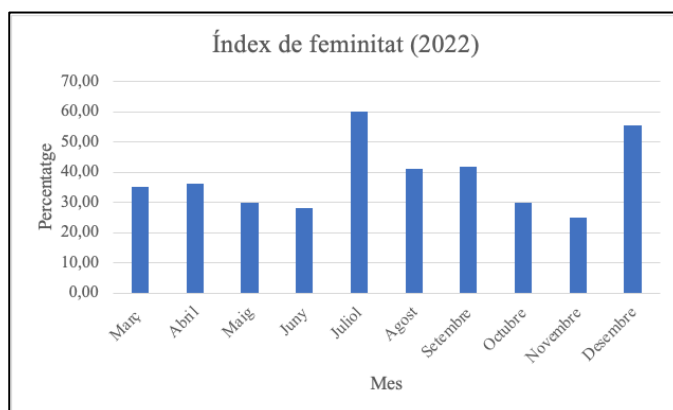

Figura 45

Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

Figura 46

Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

Taula 11

Mes	Índex de masculinitat
Març	45,65
Abril	46,12
Maig	47,33
Juny	49,85
Juliol	54,42
Agost	60,00
Setembre	63,04
Octubre	66,34
Novembre	65,43
Desembre	66,32

Taula 12

Mes	Índex de feminitat
Març	35,29
Abril	36,07
Maig	29,82
Juny	28,13
Juliol	60,00
Agost	41,18
Setembre	41,67
Octubre	30,00
Novembre	25,00
Desembre	55,56

Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

Taula 13

Índex d'envelliment			
Mes	Homes	Dones	Total
Març	12,16	35,92	23,45
Abril	11,06	32,97	21,67
Maig	8,76	30,48	19,37
Juny	11,84	45,07	28,57
Juliol	19,57	32,61	26,09
Agost	20,59	60,71	37,10
Setembre	17,24	48,00	30,91
Octubre	13,64	50,00	35,90
Novembre	11,76	53,33	35,48
Desembre	31,25	47,37	37,14

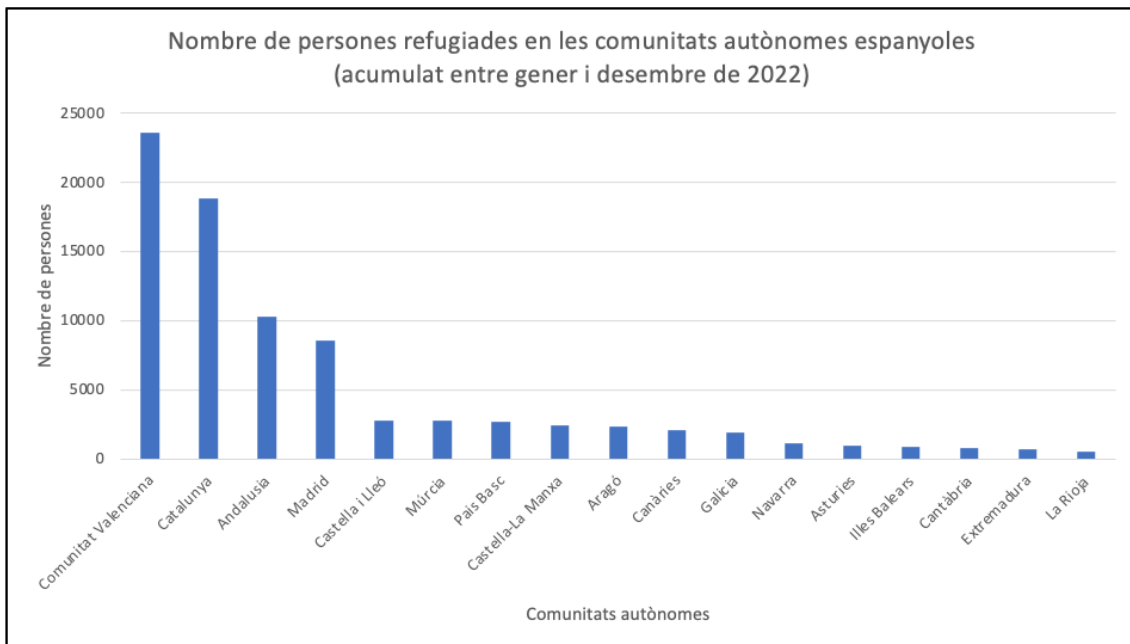
Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

Taula 14

Percentatge d'ancians			
Mes	Homes	Dones	Total
Març	6,36	8,23	7,56
Abril	5,88	7,52	7,00
Maig	4,67	7,41	6,54
Juny	5,39	9,55	8,37
Juliol	7,69	6,98	7,23
Agost	7,07	10,30	8,75
Setembre	5,75	8,70	7,56
Octubre	4,48	9,90	8,33
Novembre	3,77	9,88	8,27
Desembre	7,94	9,47	8,18

Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

Figura 47

Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

Taula 15. Arribades mensuals a les comunitats autònomes d'Espanya

Comunitat Autònoma/Mes	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Total 2022
Andalusia	69	54	2135	2232	1475	771	605	667	822	682	498	387	10397
Aragó	4	11	412	681	383	202	153	142	117	88	77	103	2373
Asturies	3	1	163	157	146	63	60	76	79	61	62	66	937
Illes Balears	4	8	180	216	137	105	42	59	36	28	39	24	878
Canàries	10	14	148	323	347	276	176	144	209	161	110	126	2044
Cantàbria	4	3	159	214	94	42	58	22	47	33	34	28	738
Castella i Lleó	0	5	540	795	377	324	185	159	157	110	72	38	2762
Castella-La Manxa	6	8	811	562	306	183	82	100	97	116	85	45	2401
Catalunya	121	102	6763	3604	1960	1231	1029	812	1067	787	725	818	19019
Comunitat Valenciana	118	99	5183	4091	3010	2059	1515	1719	1737	1542	1381	1338	23792
Extremadura	0	2	57	269	168	97	21	18	26	22	7	14	701
Gàlia	2	10	405	562	349	138	131	77	142	64	31	21	1932
Madrid	54	74	2460	2247	863	505	399	482	504	284	219	552	8643
Múrcia	10	17	568	696	471	198	157	138	130	165	127	101	2778
Navarra	3	9	396	328	125	59	41	46	56	9	24	22	1118
País Basc	9	15	721	700	586	162	160	92	98	44	74	41	2702
La Rioja	0	3	115	159	43	50	30	26	20	13	7	7	473
Total	417	435	21216	17836	10840	6465	4844	4779	5344	4209	3572	3731	83688

Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

Taula 16. Percentatge d'arribades mensuals a les províncies espanyoles

Mes/Província	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Total
Alacant	3,20	2,52	2,04	1,40	0,98	1,24	1,31	1,13	1,02	0,95	15,92
Àlava	0,17	0,11	0,13	0,04	0,06	0,02	0,02	0,01	0,02	0,01	0,59
Albacete	0,16	0,13	0,05	0,02	0,03	0,01	0,02	0,03	0,01	0,02	0,47
Almeria	0,40	0,29	0,14	0,05	0,07	0,07	0,06	0,10	0,04	0,03	1,27
Asturies	0,19	0,19	0,17	0,08	0,07	0,09	0,09	0,07	0,07	0,08	1,12
Àvila	0,03	0,05	0,01	0,01	0,01	0,01	0,03	0,01	0,00	0,00	0,17
Badajoz	0,04	0,10	0,14	0,07	0,01	0,01	0,03	0,02	0,00	0,01	0,43
Barcelona	3,34	2,23	1,44	0,92	0,80	0,59	0,69	0,55	0,52	0,62	11,90
Biscaia	0,32	0,39	0,32	0,07	0,06	0,03	0,05	0,02	0,03	0,02	1,33
Burgos	0,10	0,13	0,03	0,02	0,00	0,04	0,02	0,08	0,03	0,00	0,45
Càceres	0,03	0,22	0,06	0,04	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,40
Cadix	0,10	0,20	0,21	0,10	0,10	0,10	0,11	0,06	0,05	0,04	1,06
Cantàbria	0,19	0,26	0,11	0,05	0,07	0,03	0,06	0,04	0,04	0,03	0,88
Castelló	0,65	0,60	0,27	0,17	0,13	0,11	0,08	0,10	0,06	0,07	2,26
Ciudad Real	0,07	0,07	0,07	0,02	0,00	0,02	0,01	0,00	0,00	0,00	0,27
Còrdova	0,12	0,16	0,07	0,03	0,02	0,03	0,05	0,02	0,01	0,01	0,52
Conca	0,25	0,06	0,01	0,05	0,01	0,01	0,02	0,00	0,03	0,01	0,45
Girona	2,51	1,08	0,46	0,32	0,25	0,19	0,22	0,21	0,20	0,20	5,66
Granada	0,12	0,19	0,15	0,08	0,02	0,02	0,10	0,09	0,05	0,08	0,91
Guadalajara	0,23	0,12	0,11	0,03	0,01	0,01	0,03	0,07	0,01	0,01	0,62
Guipúscoa	0,37	0,34	0,25	0,08	0,08	0,06	0,05	0,02	0,04	0,02	1,31
Huelva	0,08	0,06	0,08	0,05	0,01	0,02	0,04	0,04	0,02	0,02	0,42
Illes Balears	0,22	0,26	0,16	0,13	0,05	0,07	0,04	0,03	0,05	0,03	1,05
Jaén	0,02	0,08	0,06	0,03	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00	0,01	0,24
La Corunya	0,22	0,37	0,24	0,08	0,10	0,05	0,06	0,03	0,02	0,01	1,19
La Rioja	0,14	0,19	0,05	0,06	0,04	0,03	0,02	0,02	0,01	0,01	0,57
Las Palmas	0,06	0,11	0,10	0,04	0,03	0,01	0,05	0,04	0,03	0,03	0,50
Lleó	0,18	0,22	0,06	0,19	0,05	0,06	0,02	0,01	0,02	0,01	0,82
Lleida	1,07	0,31	0,12	0,08	0,07	0,09	0,05	0,03	0,04	0,05	1,92
Lugo	0,03	0,06	0,04	0,00	0,02	0,00	0,04	0,01	0,00	0,00	0,21
Madrid	2,94	2,68	1,03	0,60	0,48	0,58	0,60	0,34	0,26	0,66	10,33
Màlaga	1,49	1,38	0,86	0,50	0,45	0,53	0,53	0,48	0,39	0,25	6,95
Múrcia	0,68	0,83	0,56	0,24	0,19	0,16	0,16	0,20	0,15	0,12	3,32
Navarra	0,47	0,39	0,15	0,07	0,05	0,05	0,07	0,01	0,03	0,03	1,34
Ourense	0,01	0,03	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
Osca	0,13	0,27	0,04	0,03	0,01	0,03	0,04	0,02	0,02	0,04	0,62
Palència	0,04	0,09	0,04	0,02	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,20
Pontevedra	0,22	0,21	0,13	0,07	0,04	0,04	0,08	0,04	0,01	0,00	0,84
Salamanca	0,02	0,05	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25
Santa Cruz de Te	0,11	0,28	0,31	0,29	0,18	0,16	0,20	0,15	0,11	0,12	1,94
Saragossa	0,26	0,42	0,27	0,15	0,14	0,12	0,09	0,08	0,06	0,07	1,68
Segòvia	0,11	0,09	0,02	0,02	0,03	0,01	0,01	0,00	0,02	0,00	0,31
Sevilla	0,22	0,30	0,20	0,08	0,05	0,03	0,06	0,03	0,05	0,02	1,06
Sòria	0,03	0,15	0,06	0,04	0,02	0,01	0,02	0,02	0,00	0,00	0,35
Tarragona	1,16	0,69	0,32	0,15	0,12	0,11	0,31	0,14	0,11	0,11	3,24
Tirol	0,10	0,13	0,15	0,06	0,03	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,53
Toledo	0,27	0,30	0,12	0,11	0,05	0,07	0,05	0,03	0,04	0,02	1,06
Valladolid	0,12	0,10	0,05	0,09	0,07	0,03	0,05	0,00	0,00	0,03	0,55
València	2,34	1,77	1,28	0,89	0,70	0,70	0,69	0,61	0,57	0,58	10,24
Zamora	0,03	0,06	0,02	0,01	0,03	0,02	0,03	0,00	0,01	0,00	0,20
Total	25,35	21,31	12,95	7,73	5,79	5,71	6,39	5,03	4,27	4,46	100,00

Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

Transcripció entrevista 1 (família acollidora)

¿Cómo os pusisteis en contacto con la familia ucraniana?

Mi marido es de Estados Unidos y tiene su mejor amigo allí que tiene una ONG. Cuando empezó la guerra este amigo de mi marido se fue con su ONG a Polonia con la frontera de Ucrania y su hijo y varios trabajadores. Compraron con el dinero de la ONG coches y furgonetas en Polonia y estuvieron 6 semanas haciendo favores. Cuando la gente cruzaba la frontera y llegaba a Polonia les preguntaban a donde querían ir, entonces la ONG los llevaba a su destino con la furgoneta. Cuando mi amigo nos llamó explicando lo que hacían, él sabía que tenemos una casa bastante grande con 3 pisos. Mi madre vive en el de abajo, nosotros en el del medio, y tenemos un piso arriba de invitados con espacio, un baño, etc. Él ya había estado aquí varias veces y nos dijo que si queremos ayudar podíamos acoger en ese sitio a una familia. Mi marido y yo sin saber lo que teníamos que hacer pensamos que sería una manera de ayudar. Entonces, el día después nos llamó y nos dijo que había dejado una familia en un pueblo con niños con misma edad que sus hijos y si quería hablar con ellos. Busqué una amiga mía que sus hijos van a la escuela Sant Jordi y una de las mujeres que trabaja en el comedor es ucraniana, pero vive ahí de siempre. Ella me dijo de hablar con esta mujer para que me ayudara a traducir. Quedé un día con esta mujer en un parque y le dije que iba a acoger y que haríamos una videollamada. Les dije que teníamos espacio y les podíamos acoger y ella nos dijo: vale, ¿cuánto me cobras? Porque en Polonia estaban en casa de un tío y les estaba cobrando un alquiler, comida, controlaba donde iban... terrible, se estaban aprovechando. Ella nunca había salido. Yana nunca había salido de su país y no sabía cómo funcionaba las cosas. Este tío le cobraba 200 dólares al mes y yo dije: no, yo por morales no te puedo cobrar, ni mi marido tampoco. También me preguntó cuanto tiempo podía estar en mi casa, y la única respuesta que yo veía correcta era: el tiempo que tu necesites. Al final se quedaron 10 meses y medio. En 10 meses y medio pudieron buscarse la vida, trabajo, escuela... Entonces mi amigo les compro billetes de autocar desde Polonia hasta Barcelona y yo fui a Barcelona a buscarlos a la estación de trenes. Solo habíamos hablado una vez por teléfono, por WhatsApp habíamos hablado un poco, le enviaba enviado fotos nuestras, de la casa, etc. para que vieran que éramos gente normal y no fueran asustados. Entonces fui a buscarlos a la estación de autobuses en Barcelona y fuimos a casa. Nada más entrar por la puerta yo le di llaves y le dije: mi casa es tu casa. En Polonia el tío no le daba las llaves, le preguntaba a qué hora iba a volver, le decía “ahora no puedes salir”, etc. Yo era

consciente de que quería que se sintiera libre. Entonces llegaron y las primeras 3, 4 semanas no salían de casa, solo salían cuando yo salía. Entonces yo vi que no se atrevían y empecé a decirles: voy a ir al supermercado, ¿queréis venir conmigo? Y todos decían: ¡Sí! O les decía que iba a pasear al perro y todos querían venir. Las primeras semanas era papeleo, ir a Barcelona, ir a la comisaria, sacar el NIE, la seguridad social, era este rollo. Salíamos para papeleo, para buscar escuela para los niños y ya está. Entonces después de 3-4 semanas que ya habíamos conseguido papeleo, estábamos esperando llamadas para que los niños fueran a la escuela, etc. Me acuerdo un día, llegaron 28 de marzo, me acuerdo de que les había hablado de la playa y ellos nunca habían estado en la playa y les gustó mucho. Me acuerdo de que la hija, que tenía 15 años y cumplió con nosotros 16, me preguntó un día que estamos en casa: oye Kerry, ¿cuándo podemos ir a la playa otra vez? Cuando yo me di cuenta de que estábamos esperando a que yo propusiese de ir les dije: vosotros podéis ir donde queráis, en el momento que queráis con tu mamá, sois libres. Yo les había dado mantas, toallas... y cosas así. Ah, por cierto, antes de que llegaran hice un llamamiento muy grande a la escuela a los otros mamas y papas pidiendo donaciones. Cuando llegaron aquí tenían el baño con pasta de dientes, compresas, jabón, de todo. La gente de la escuela súper bien, colaboraron muchísimo.

¿Cómo fue el recibimiento y la adaptación?

Ellos realmente no tardaron nada en buscar su independencia. Su hijo tenía la misma edad de mi hijo, 8 años, y la escuela nos dijeron que iban a ponerle a la misma escuela y si podemos en la misma clase que tu hijo para facilitarle la enseñanza a él. Entonces él entro a la escuela con mi hijo y él no entendía nada, no hablaba nada de nada, pero ahora habla súper bien. La niña, que tenía 15, cumplió 16 justo después de llegar y le dieron plaza en una escuela privada o concertada y bueno, estaba cerca de la casa, pero en tema escuela y recursos y ayudas para ella fue mucho mejor la pública. Lo comparo porque estuvieron poco tiempo, pero en este poco tiempo sin hablar el idioma... ella estaba en 4º de la eso y ya el tema va más allá, no es solo dibujar, tienen que estudiar más. Entonces ella estaba muy perdida y yo no vi ninguna ayuda, ni contacto conmigo. No le hacían clases de catalán de refuerzo ni nada. Era ponerla y olvidarla. Entonces yo después dije: “por favor meterla en una escuela pública”. En septiembre del 2022 empezó en una pública a en 4º de la ESO, tenía que repetir porque solo había hecho 2 meses. Ahora es totalmente

diferente, ella tiene como 12 horas a la semana para solo ella y otro chico de Pakistán, y luego hacen exámenes adaptados a su nivel de catalán que dirige la profesora de catalán. Ella sale de sus clases normales y va con su profesor de catalán, pero aparte de catalán le hace refuerzo de más cosas. Este profesor habla con el de geografía y le dice que adapte las tareas a ella, por ejemplo, haciendo trabajos más cortos, etc., según su avance. No tiene nada que ver con la escuela religiosa, una diferencia que no se puede comparar. Entonces muchísimo mejor. Una vez tenían los niños instalados en sus escuelas llegamos en mayo y la mamá me dijo que quería trabajar. Ella hablaba muy poco castellano. Nosotros en casa hablamos en inglés, pero yo a ella me dirigía siempre en castellano porque era la mejor manera. Yo utilizaba el Google Traductor en el teléfono de castellano a ucraniano, y ella también. Entonces así también ella iba cogiendo palabras. Yo le busqué trabajo limpiando casas porque es el único trabajo que puede empezar ya, no necesita formación ni idioma, y es la única manera de que ganase dinero para su bolsillo. Estando en casa todas sus necesidades de comer, dormir, etc. estaba todo cubierto por nosotros. Pero si ella quería salir o sacar a sus hijos a tomar un helado no tenía nada, o si su hijo necesitaba bambas nuevas yo siempre iba pidiendo a la escuela cosas de 2ª mano, pero ella llegó a un punto en el que quería cobrar y tener su dinero. Yo estoy en una página web de Facebook de ingleses hablantes en Vilanova y Sitges y expliqué la situación de que ella buscaba trabajo y de ahí dos personas la contactaron y empezó haciendo 4 horas a la semana. De ahí con el boca a boca consiguió 3 casas más. Luego una amiga mía un día me dijo que necesitaba a alguien y también empezó con ella y a través de ella tiene 2 casas más. Pero claro, esto es en efectivo, sin seguro, no es estable. Al principio fantástico, porque ella tenía dinero en su bolsillo, entonces, en septiembre del año pasado yo le dije: “oye, vas a necesitar bastante dinero para un piso”, porque ella me lo pidió. Entonces empezamos a mirar y yo calculé lo que ella necesitaba en su bolsillo para pagar gastos de agencia, dos meses adelantados como fianza... se lo enseñé en un papel y ella casi tenía un ataque de corazón. Entonces yo le dije: “calma, tú vas a trabajar, no me des nada para comida y gastos, tú guarda todo y ahorra todo”. Entonces estuvo septiembre, octubre, noviembre y diciembre donde ahorró unos 5.000 euros y ya pudo ahorrar para un piso y pagar.

Luego esta ONG del amigo de mi marido nos dijeron que si encontraba un piso para ella la ONG se comprometía a pagar durante un año 300 euros para ayudarla por el alquiler. Entonces yo le paso a su cuenta este dinero que me pasan a mí que son 300 euros cada

mes. Y, ahora, en enero, el gobierno español dijo que iban a abrir la posibilidad de pedir una ayuda financiera para todos los ucranianos que no están con la cosa de Cruz Roja, que están en familias digamos. Entonces fuimos a Barcelona, entregamos todos los papeles, y entonces consiguió esto y yo creo que están a punto de empezar a pagar. Yo creo que finales de junio o principios de mayo va a recibir el primer pago. A ver, solo son cuatro meses de ayuda, pero ella va a recibir 400 euros más 100 por cada niño, ósea 600 euros en total durante cuatro meses, y ya está, algo es algo. Entonces yo le dije: “fantástico, tú lo ahorras, porque en el momento que te rompes el tobillo y no puedes trabajar, así te pagas el alquiler”. Así tiene algo de ahorros, porque ahora no tiene nada, cobra y paga. También ha recibido de servicios sociales lo que se llama “banc d'aliments”. Va a un supermercado especial y tiene 1h cada 15 días que puede hacer la compra. Te hacen un estudio de tu situación y te dan X puntos. En su caso tiene 43 puntos, esto quiere decir que cuando va al supermercado, puede gastar 5 puntos en leche que igual son 6 litros de leche y unos yogures y algo más, luego en higiene si tiene 3 puntos puede coger papel de váter y productos de limpieza, en frutas y verdura si tiene 6 puntos puede coger unas mandarinas y eso. Los 43 puntos son más o menos un carrito de la compra y una bolsa extra, para que lo visualices. No pretendes dar de comer a una familia de 3 personas con esto, te quedas con nada, no es suficiente, pero es mucho, son cosas que ya no tiene que comprar con su dinero, es un ahorro más. Entonces ella recibe esto cada 15 días.

En tema convivencia fue fantástico en todo momento, es una mujer espectacular, muy sencilla. Ella estaba embarazada a los 17 años y difícilmente en esta época en ucrania no se hablaba de sexo ni de protección. Por lo tanto, ella acaba de cumplir 40, tiene un niño de 22 años que está en Ucrania que no puede cruzar la frontera porque es varón y mayor de edad. Todavía no está en servicio militar, pero si hacen una llamada general sí que tiene que estar ahí, entonces son puede salir, tiene que estar ahí. Su exmarido y su hijo mayor tienen que estar ahí, ella vino con los dos pequeños, el niño de 8 años y la niña de 15 cuando vinieron. Mi hijo considera a su hijo como un hermano, vivieron juntos como hermanos durante 10 meses y medio, es mucho, y más cuando tienes 8 años. Se quieren mucho, nunca se peleaban... entonces siguen en la misma escuela juntos, en la misma clase, hacen básquet juntos en el equipo y fantástico. La niña era más independiente, claro, cumplió 16 años justo después de llegar y ella era otro rollo: “quiero salir, quiero mirar a los chicos, pintar mis uñas, gastar 20 minutos en la ducha...”

Yo trabajo en casa y mi marido también, entonces siempre comíamos en casa con la mamá y la niña que venía del instituto. Siempre hacemos comida y cena juntos, y esto siempre ayuda. En la cocina Yana y yo hablábamos de la comida, ella me enseñaba cosas de Ucrania, yo también le enseñé como lo hago yo, y hacíamos la comida juntas o la otra ponía la mesa... entonces era una relación muy colaboradora con ella. Yo siempre le dije que ella no está para hacerme la limpieza ni la comida, pero todo lo que quieras hacer yo agradezco. Entonces ella se ocupaba de su espacio arriba y yo le di su propia escoba y productos y yo me ocupaba de mi piso. Pero siempre cocinábamos y comíamos en mi piso juntos. Entonces era una relación muy respetuosa en el sentido de que ella quería colaborar y al final ella sufría y me decía: “son muchos meses, me sabe mal lo que hacéis por nosotros”, y yo me sentía feliz de que ellos estuvieran allí. Yo le dije: “No sufras, si encuentras un piso y el piso es correcto para ti lo vas a coger, pero no corras a coger el primer piso malo que veas” solo porque ella piense que quiera irse, porque las inmobiliarias nos enseñaban pisos terribles y muy caros, aprovechándose de la gente. En ese sentido fue super bien hasta el final, cuando encontramos el piso era correcto, en el sitio correcto, cerca de la escuela para que su hijo pudiera ir el solo en bicicleta a la escuela, también tenía muebles, y eso, y así ha podido independizarse. Cuando se fue yo le dije: “si quieres te hago un contrato y vienes a ayudarme a casa, pero con contrato”. Entonces yo le hice un contrato desde una gestoría, solo son 4 horas a la semana porque no puedo permitirme más, me encantaría, pero no es así. Entonces ella viene 4 horas a limpiar y ayudarme en casa y así al menos tiene algo de Seguridad Social. Yo en el momento intente animar a los demás con los que trabajaba, les explique como lo había hecho, pero nadie más quiso hacerlo, pero bueno, lo hemos intentado.

Entonces, en resumen, vivir con una familia de refugiados en mi caso fue una experiencia enriquecedora para mí, mis hijos y mi marido, hemos aprendido mucho de su país, su cultura, su idioma. ahora mis hijos saben cómo 20 palabras en ucraniano. Nosotros como familia ha sido una experiencia super enriquecedora y me alegro de haberlo hecho, ha sido un gran esfuerzo económicamente a otra familia también y los gastos que nos ha supuesto, pero al final han sido 10 meses y medio y ya son una familia que están creciendo aquí.

Ahora la niña quiere trabajar, ya el verano pasado con 16 años encontró un trabajo en un chiringuito, se buscó la vida, es muy espabilada. Al niño le han llamado de un casting

porque lo han visto muy guapo, ha hecho un par de series y también ha ganado un poco de dinero. Ya es una familia que se va moviendo y va haciendo cosas nuevas.

¿Qué os motivó a acoger una familia ucraniana?

No teníamos ninguna motivación hasta que nuestro amigo nos dijo que si queríamos acoger una familia porque teníamos espacio.

¿Cuáles fueron los procesos para poder ser una familia acogedora?

No hice nada, fui al ayuntamiento y me dijeron: “cuando vengan vuelve y te diremos”. Entonces cuando ellos ya estaban fuimos y me dieron una lista donde primero me ofrecían psicólogo para ellos, pero felizmente no habían visto mucho de la guerra, habían escuchado, pero no habían visto nada de cuerpos muertos en la calle y nada de esto. Sí que fue traumático estar 24 horas en un tren sin poder sentarse, lleno de gente, con los aviones y las bombas arriba, entonces sí que escucharon cosas, pero no vieron nada de muertes, entonces no quisieron un psicólogo. Entonces el ayuntamiento me guio diciéndome que tenía que ir al empadronamiento y todo esto. Yo di mis datos, mi nombre, mi NIE, que tengo familia en mi casa, pero nada más, solo esto. Ni tampoco nadie en ningún momento me pregunto si yo tenía espacio en mi casa, ni se iban a aprovechar haciéndoles limpiar mi casa ni nada de nada. Yo leí algo online y me guiaron para ese papeleo, pero ya está. Ocupó muchísimo de mi tiempo, las vueltas que hemos dado para todo han sido espectaculares. Yo también he aprendido mucho con esto.

¿Recibisteis alguna ayuda económica para acogerlos?

Cero, tampoco estaba buscando, pero si ofrecieran diría muchas gracias. Fui a una reunión al principio que el Ayuntamiento de Vilanova y la Geltrú organizó para familiar de acogida, porque yo había ido al ayuntamiento y les había preguntado qué tenía que hacer cuando viniera la familia porque quería hacerlo todo bien y allí en el departamento de acogida me dijeron que tenía que hacerles el NIE, ir al INEM... me dieron una lista de trabajo que no veas, pero lo hice y he aprendido mucho yo también. En ese aspecto el Ayuntamiento fue un apoyo muy grande, si no yo hubiera estado muy perdida sin saber

qué hacer. Fui a una reunión y cuando acabaron y dijeron si alguien tenía alguna pregunta levanté la mano y dije: “he entendido del discurso que habéis dado ahora en los primeros 10 minutos que no hay ayuda financiera ni por las familias de acogida ni por las familias que han venido de ucrania, es correcto?” Y me dijeron: “Sí”. Entonces nada para nosotros ni para ellos. La ayuda fue la que busque yo en la escuela y conocidos.

Yo formé parte de un grupo de WhatsApp donde todos son ucranianos y rusos parlantes pero que viven de aquí desde hace 10-15 años, y cuando empezó la guerra este grupo abrió un poco sus puertas para recibir estas personas. Digo esto sin mucho entusiasmo en la voz porque al final, poco apoyo han recibido de ellos, yo pensaba que estarían deseando ayudar y no. Recibían mensajes diciendo: “Este fin de semana Zara abre sus puertas para vender sus productos que no han vendido y son para retirar y si tienes pasaporte ucraniano te los puedes llevar”. Vale muy bien, un día fue a Barcelona y volvió con tres prendas gratis... pero ¿qué más? ¿Trabajo? Nada, ni intercambio ni nada. No sé si es algo cultural o si yo estaba esperando otra cosa, pero no fue así. Eso ha sido un poco decepcionante de no tener más ayuda o apoyo de estos. Al principio cuando llegó en marzo había un grupo de mamás de este grupo que se reunían para tomar un café y los niños jugaban juntos, pero duró poco. Ella hizo amigas con unas mamás ucranianas con niños que estaban instalados en el hotel al lado de nuestra casa con la Cruz Roja. El hotel lo usaron como base de ucranianos y ella se hizo amigos con tres, cuatro o cinco mamás con hijos de allí. Ella salía con esas mamás a pasear, los niños jugaban, iban a la playa juntas... ella se buscó un poco la vida en ese sentido social.

En el Ayuntamiento en septiembre u octubre del 2022, nos llamaron del departamento de acogida y me dijeron: “tenemos un grupo que los martes de 10 a 12 h quedamos y son todos ucranianos, refugiados, y Yana fue, pero era en plan: “si necesitas hacer el empadronamiento hay que pedir cita en el Ayuntamiento, así se pide cita.” Entonces ella llegó a casa y dijo: “Esto ya no lo necesito, está más que superado”. Entonces dejó de ir. Era un grupo hecho demasiado tarde para ella, el Ayuntamiento se ha movido muy tarde en ese aspecto.

Y cuando estábamos buscando piso para ella era horrible, fuimos a ver pisos que eran un desastre, super caro, sin calefacción, sin doble cristal, ósea fríos. Horrible, con la cocina super antigua... y pidiendo 700, 800 euros al mes. Yo fui al ayuntamiento al departamento de acogida y dije que necesitaba ayuda porque estaba harta de entrar en muchos pisos que

olían a humedad, eran fríos y sin calefacción, y pretende que van a vivir niños, y eso no es humano, es aprovecharse de la gente desesperada. En el ayuntamiento les dijeron: “ves a Cubelles porque es más barato.” Y yo dije: “El niño no puede ir en tren solo de Cubelles hasta la escuela”. Entonces me dijeron: “Ah no, pero tiene que cambiar de escuela”. Y yo “¿Perdón? ¿Es esa la ayuda que me dais?” Ósea su ayuda es que se arrancan los niños de la escuela otra vez y van a un sitio que no conocen a nadie, lejos de su trabajo... esa es la ayuda que les dan. Me fui y nunca he vuelto, horrible. Y buscando pisos hemos visto de todo, incluso una agencia me dijo: “Solo aceptamos catalanes y españoles”. Es una pena.

La semana pasada cerraron el hotel de al lado de nuestra casa y Cruz Roja mandó a todos a Jaén. Hay una mama que vivía ahí y que su hijo también va a la escuela y su mejor amiga es Yana, pasan los fines de semana juntas, se ayudan entre ellas, etc. Y esta mujer vivía en ese hotel con su madre de 70 y pico años, ella y su hijo. Ella fue a casa de Yana que es un piso de 2 habitaciones, de hecho, Yana comparte habitación con su hijo que tiene 9 años, y esta mujer tocó a la puerta y dijo: “Mañana nos mandan a Jaén, no quiero, tengo trabajo aquí limpiando aviones en el aeropuerto, mi madre no quiere viajar, mi hijo está feliz en la escuela. ¿Nos podemos quedar contigo?” Y claro, Yana dijo que sí, ¿qué iba a decir? No le iba a cerrar la puerta. Entonces ahora pobre Yana, son seis en un apartamento de 2 habitaciones. Es su amiga, no le iba a cerrar la puerta, pero imagínate la situación que provoca cuando Cruz Roja deja de recibir ayuda del gobierno y los hoteles en vez de pagar 100 por persona ahora quieren 1000 porque es lo que ganan con los turistas. Como en Jaén no hay turistas porque hace calor en verano pues los mandan a todos ahí.

Hace dos semanas hicimos una fiesta sorpresa para Yana porque hacia 40 e invité a todas sus amigas de Ucrania, sus hijos, etc. y dos semanas después su amiga estaba suplicándole quedarse con ella. Hay otra mamá que tiene un hijo con autismo muy severo y tiene que ir a una escuela especial. Aquí en España les han dicho que no pueden hacer nada porque necesitan un diagnóstico, y el niño apenas habla, grita, se tira al suelo... tiene 14 años y se mueve como uno de 3, es muy obvio que necesita ayuda, y él no puede ir a una escuela especial porque dicen que necesitan un diagnóstico de un psicólogo y esta pobre mama no tiene idea de cómo conseguir esto.

Yana ya me ha dicho, si acaba mañana la guerra no piensa volver. Su ciudad ha sufrido bombardeos cada día, ya no hay hospitales ni escuelas, ni infraestructuras ni puentes, está

todo destruido. Ella dice que si vuelve sus hijos no pueden ir a la escuela ni ella trabajar. Ella trabajaba en Correos y ya no existe ese edificio. Prefieren estar aquí luchando y sacando adelante a sus hijos limpiando y ponerles comida a sus hijos. Solo quiera pagar su alquiler y darle de comer a sus hijos, y lo está consiguiendo con muchísimo esfuerzo.

Transcripció entrevista 2 (refugiada ucraïnesa)

(Aquesta entrevista ha estat enviada per *WhatsApp* i contestada pel mateix mitjà a causa de problemes amb l'idioma)

Les preguntes que s'han realitzat han estat les següents:

1. D'on ets?
2. On vius actualment? Què et va fer decidir anar a aquesta ciutat?
3. Quan vas venir a Catalunya?
4. Quins van ser els processos per poder venir a Catalunya?
5. Vas tenir problemes per poder venir? Com va ser el viatge?
6. Vas contactar amb alguna ONG? Com ho vas fer? Et van ajudar prou?
7. Què tal va ser la rebuda a Catalunya? Vas tenir problemes amb l'idioma?
8. Què fas ara a Catalunya? Treballes? T'ha costat trobar feina?
9. Va ser difícil poder escolaritzar al teu fill? Es va adaptar bé a l'escola?
10. Quines són les teves perspectives?
11. Penses tornar a Ucraïna?
12. Tens família que encara hi sigui a Ucraïna? (marit, fills homes grans, etc.)

Resposta:

Me llamo Yulia. Soy de Ucrania. Vivo en Vilanova i la Geltrú. Cruz Roja nos instaló en un hotel en este ciudad y como nos ha gustado mucho decidimos quedarnos aquí. Nos mudamos a España a principios de marzo 2022. El acuerdo de Schengen se firmó entre Ucrania y España, por lo que llegamos tranquilos (régimen sin visado). Como el cielo sobre Ucrania está cerrado, tuvimos que ir primero a Polonia en tren, y de allí en avión a

Barcelona. En total 3 días en camino. Al principio no tuvimos problemas con el idioma, ya que en todos los centros de refugiados y hoteles siempre había voluntarios que hablaban ucraniano. El primer día de nuestra estancia en España nos alojaron en un buen hotel. Ahora mismo estoy trabajando en una empresa de limpieza en el aeropuerto. Voluntarios de nuestro hotel nos mandaron hacer un curso de trabajo y como resultado de esto nos cogieron a trabajar. De verdad no había ningún problema, nos ayudaron mucho la Cruz Roja. De momento seguiremos viviendo y trabajadno en España, pero nuestros planes cuando se termine la guerra son volvernos a Ucrania. Allí todavía vive la mitad de mi familia, que son mi marido y mi hija. Y yo les echo mucho de menos.

Transcripció entrevista 3 (voluntari de la Creu Roja)

Qui sou? Quin tipus de tasques heu realitzat per ajudar als refugiats ucraïnesos?

Nosaltres som voluntaris de la creu roja de la selva del camp, el nom concret es Punt d'atenció de la creu roja de la selva del camp i som voluntaris. Una de les tasques que vam fer va ser el tema de refugiats d'Ucraïna. L'1 d'abril va fer un any que van arribar uns 1700 1800 a Tarragona i Creu Roja, a través de Fons Europeus els va anar distribuint en hotels, i un dels hotels va ser el de la selva del camp. L'1 d'abril de l'any passat va venir uns 60 aquí. La feina dels voluntaris va ser l'atenció. Al començament era tot lo de la documentació administrativa, permís de residència, targetes sanitàries, etc. Posteriorment era mes freqüentment acompanyament a centres hospitalaris, també els hi va proporcionar tallers com de castellà com de català per tema de l'idioma perquè era molt complicat per a ells i una sèrie d'activitat pels infants i coses perquè la seva estada fos el més humana possible. Venien d'un conflicte i molts venien molt aterrats, sobretot els infants. Això va ser la primera fase. Aquí en aquest cas hi hagut varies fases: la primera era l'atenció, menjar, tenir un sostre per viure i la segona va ser proporcionar més autonomia en el sentit de sortir de l'hotel i buscar un habitatge o una habitació perquè poguessin introduir-se a la vida normal, buscar feina i finalment hi ha hagut famílies o persones que han volgut retornar al seu país o amb amics que estaven a altres llocs del territori i s'han anat reunificar.

Al començament quan venien d'Ucraïna venien amb el posat. Van arribar famílies i persones que només portaven la roba posada, no tenien res mes. Els hi vam tindre que

proporcionar sabates, vestuari... també una cosa que no hem dit es l'escolarització dels nens, havíem de proporcionar llibres, materials...

Vam començar des de zero perquè no teníem experiència en un conflicte d'aquestes característiques i el dia a dia ens ha anat ensenyant.

La Roser (una dona del poble) participava en un taller de català a través d'una associació catalana, i venien a fer classes de català. Ara ja no ho fan, però van estar molts de mesos i van fer una gran tasca. Però aquests no eren voluntaris de la creu roja, venien a través d'una associació, per entrem-nos. La Roser també ha fet una gran tasca a nivell sanitari en temes d'acompanyament, dentistes, etc. Aquí a nivell de la població, perquè tinguis una idea, a part de Creu Roja, que te aquesta seixantena de refugiats, també hi ha un lloc que es diu la "Casa dels Llacisis" en la qual una altra ONG que es diu coopera te una cinquantena de refugiats, el que passa que aquests son mares i fills només. En creu roja esta tot mes diversificat, hi ha famílies senceres, famílies monoparentals, avis, avies, joves, fins i tot gent que ha vingut sola.. es mes diversificat. A l'altra part es una cosa concreta perquè aquesta ONG ja estava a Ucraïna operant i quan va explotar el conflicte se'ls van emportar aquí.

D'on rebeu els recursos?

Tots els recursos com medicaments, roba, etc. ja saps que hi ha medicaments que entren a la targeta sanitària i n'hi ha que no. Tots aquests fons que ha gestionat la creu roja venen del govern espanyol però a través de fons europeus. Cobreixen per exemple el tema de l'allotjament a l'hotel, el tema de material escolar, el tema de vestimenta, etc., tot el que tenien necessitat s'han anat cobrint amb aquests fons. Naturalment també hi ha hagut donacions però el gran volum tot estava signat en un conveni de creu roja amb el govern espanyol per poder atendre als refugiats que venien del conflicte i a través d'aquest conveni hi ha una sèrie de fons que venen de la Unió Europea i en aquest cas serveixen per poder atendre tot aquest tema.

De tallers aquí a la selva han fet tallers infantils, tallers d'introducció al català i al castellà, caminades perquè dos dies a la setmana els portàvem a caminar perquè fessin exercicis, passejades per la població o per l'entorn perquè coneguessin la població on residien.

Temes administratius com l'empadronament també, targetes sanitàries... això és el que hem anat fent aquests mesos.

Hi ha hagut prou col·laboració?

Perquè tinguis una idea, aquí a la Selva, durant aquest any han col·laborat al voltant d'unes 35 persones voluntàries de la creu roja per poder atendre a aquestes famílies i això al cap de l'any ha representat més de 1000 hores de voluntariat. Al començament era cada dia, inclús alguns dissabtes i diumenges un parell d'hores al dematí per si necessitaven qualsevol cosa. Després, a mida que anava passant el temps enlloc de cada dia vam eliminar els caps de setmana perquè els voluntaris poguessin descansar, i ara ja els tècnics fem una tasca més d'acompanyament perquè tot l'engròs ja es va fer el seu moment. La feina del dia a dia ja ho fan els tècnics professionals de creu roja. Hi ha moltes rotacions, que vol dir que venen refugiats estan 1 o 2 mesos i passen a un altre avaluació o fase del programa. Ara en aquest cas, gent que venen del propi país del conflicte ja no passen per aquí, ja no venen. Ara ja van a altres països europeus o altres ciutats d'Espanya i Catalunya, que de fet Catalunya es una de les autonomies que més refugiats ha rebut. A Catalunya van començar a arribar refugiats quan va començar el conflicte, de fet, al febrer ja n'hi havia, però aquí a la Selva van arribar a partir d'abril concretament. Aquí han passat al voltant de 200 mesos o menys per totes aquestes fases, perquè clar potser quan han arribat han estat 2 o 3 mesos aquí i després han marxat, han vingut uns altres... Aquí han vingut perfils de persones grans, famílies, famílies monoparentals, joves... els homes que han vingut aquí eren amb problemes de salut que no podien anar al conflicte. Han vingut també per exemple dones embarassades que les hem hagut d'acompanyar a l'hospital a fer el seguiment i tot, també nadons petits, i infants, de tot, hi ha hagut diversitat.

Com ha estat l'experiència ajudant a refugiats que venien d'un conflicte?

Ens emportem una experiència humana, ja que interrelacionem amb ells, agafem una relació que va a punt més enllà de voluntariat de molta proximitat i quan marxen es com si marxés un bon amic o un familiar que es trenca aquell vincle. La relació humana sí que ha sigut un factor molt important en aquesta experiència. Tampoc teníem aquesta experiència abans d'un conflicte com aquest, és molt enriquidor.

Ha sigut una cosa que va començar des de zero i quan van vindre va ser en massa i poc a poc vam agafar experiència col·laborant tothom. La gent del poble també es va bolcar molt, això també va ser en el seu moment un poble que va acollir cadascú dins de la seva opció que podia ajudar. També és important la integració d'ells dins del poble. Entre les dues ONG del poble, Coopera i Creu Roja, hi havia uns 120 refugiats, a un poble de 5mil habitants podria haver un conflicte entre la població i en canvi es van integrar, participaven, els fèiem participar en les festes, a la cultura d'aquí... ha sigut una bona integració, sense cap conflicte, al contrari, ells s'han sentit a gust, la població s'ha sentit a gust també, en aquest aspecte ha sigut una experiència molt positiva per tots. De vegades això et pot portar a situacions no volgudes per falta d'experiència, diferencia de cultures i al contrari, ha sigut totalment positiva.